

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSECULTUURGEMEENSCHAP

Zitting 1976-1977

Nr. 5

HANDELINGEN

Vergadering van dinsdag 15 februari 1977

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 121

NIEUWELEDEN VAN DE RAAD

blz. 121

VERSLAG

Indiening, blz. 121

ONTWERPEN VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 121

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending, blz. 121

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 121.

JAARVERSLAG

Indiening van het jaarverslag 1975 van de Belgische Radio en Televisie - Instituut van de Nederlandse Uitzendingen, blz. 122

BOODSCHAPPEN

van de Vlaamse Gewestraad, van de Duitse Cultuurraad, blz. 122

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 122

ONTWERP VAN DECREET houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de lan-

delijk georganiseerde sportverenigingen - 159 (1975-1976) - Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking, blz. 122

Sprekers : de heren C. DE CLERCQ, verslaggever, H. ADRIAENSENS, R. PEETERS, C. VAN ELSSEN, F. VERBERCKMOES, A. DIEGENANT, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz.

Artikelsgewijze bespreking, blz. 136

Naamstemming, blz. 139

VRAGEN (R.v.O. art. 52)

1. Vraag van de heer J. Wijninckx tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de mogelijkheden tot opvoering van de theaterproductie „Het Liefdesconcilie” in Vlaamse steden, blz. 140

2. Vraag van mevrouw G. De Kegel tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de herdenking van de 675e verjaardag van de Gulden-sporenslag, blz. 141

3. Vraag van de heer P. De Clercq tot de Minister van Openbare Werken en de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het historisch boerenhuisje „Het Seppeke” te Emblem, blz. 142

4. Vraag van de heer F. Boey tot de Minister van Openbare Werken en de Staats-

secretaris voor Leefmilieu over het behoud van de bomen op de Frankrijklei te Antwerpen, blz. 143

5. Vraag van de heer L. Vansteenkiste tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het stationsgebouw te Harelbeke, blz. 144

6. Vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het oudejaarsavond-televisieprogramma van de BRT, blz. 145

7. Vraag van de heer P. Van der Niepen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het bestaande stationsgebouw, Stationsplein, te Aalst, blz. 146

8. Vraag van de heer A. De Beul tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden en de Minister van Nationale Opvoeding over de beslissingen van de Conseil culturel de la Communauté culturelle française inzake het onderwijs van de tweede taal en de consequenties daarvan voor het onderwijsbeleid en het cultuurbeleid van de Nederlandse cultuurgemeenschap, blz. 147

9. Vraag van de heer M. Coppieters tot de Minister van Binnenlandse Zaken over het ongepaste optreden van de gouverneur van de provincie Brabant bij de opening van de tentoonstelling „Een blik achter uw radio - Tien jaar Omroep Brabant” te Brussel, blz. 149

10. Vraag van de heer E. Flamant tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de onmogelijkheid het decreet van 22 januari 1975 tot regeling van de erkenning en subsidiëring van het landelijk georganiseerd jeugdwerk uit te voeren, blz. 150

11. Vraag van de heer R. Bonnel tot de Minister van Nationale Opvoeding over de uitbouw en de verspreiding van de complementaire optie „massamedia” in het VSO, blz. 151

12. Vraag van de heer E. De Facq tot de Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking over de bedreiging van het Nederlands in de EEG, blz. 152

13. Vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de uitvoering van het theaterdecreet, blz. 153

14. Vraag van de heer R. D'Hayer tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van

Vlaamse Aangelegenheden over de niet-toegezegde steun aan het kamermuziekensemble „Contrasts”, blz. 154

15. Vraag van de heer J. Vandemeulebroucke tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verkoop van een schilderij van James Ensor, blz. 155

16. Vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Verkeerswezen over de in Nederland gevoerde propaganda voor het gebruik van de Franse taal in België, blz. 156

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. Vraag om uitleg van de heer J. Vandemeulebroucke tot de Minister van Nationale Opvoeding over de verzuiming van de publikatie van een evaluatierapport over de vernieuwing van het secundair onderwijs, voorgeschreven door de wet van 19 juli 1971 betreffende de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

Sprekers : de heren J. **VANDEMEULEBROUCKE**, H. **DE CROO**, Minister van Nationale Opvoeding, blz. 157

2. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de dreigende verdwijning of verminking van bepaalde esthetisch en kunsthistorisch waardevolle gebouwen te Lier en over de bescherming van het gehele Lierse gebouwenpatrimonium.

Sprekers : de heer W. **JORISSEN**, mevrouw R. **DE BACKER-VAN OCKEN**, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 166

3. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verbouwing van het Mechelse stadhuis

Sprekers : de heer W. **JORISSEN**, mevrouw R. **DE BACKER-VAN OCKEN**, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 168

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

blz. 172

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51) blz. 172

BIJLAGEN

Vragen om uitleg (R.v.O. art. 49). Toelichting van de vraagstellers, blz. 173

VOORZITTER :**de heer J. Bascour**

De heer D. Coens, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 14.35 uur.

DE VOORZITTER : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

DE VOORZITTER : Ik deel aan de Raad mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden :

M. Coppieters, Joseph Daems, A. Deneir, P. Poortmans, Leo Vanackere en A. Vreven, gezondheidsredenen ;

H. Boel, buitenslands ;

B. Cools, T. Declercq, P. De Vidts, W. Geldolf, J. Ramaekers, F. Vandamme, Rik Vandekerckhove, A. Vlerick en G. Willems, ambtsverplichtingen.

NIEUWE LEDE N VAN DE RAAD

DE VOORZITTER : Op 11 januari 1977 heeft de Senaat de geloofsbrieven onderzocht van mevrouw Georgia Turf-De Munter en haar uitgeroepen tot lid van de Senaat, ter vervanging van de heer Placide De Paepe.

Op dezelfde datum heeft mevrouw Georgia Turf-De Munter de grondwettelijke eed afgelegd en daar zij tot de Nederlandse taalgroep behoort, is zij meteen lid geworden van de Raad.

Op 12 januari 1977. heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers de geloofsbrieven onderzocht van mevrouw Diane Van Renterghem-D'haeseleer en haar uitgeroepen tot lid van die Kamer, ter vervanging van de heer Louis D'haeseleer.

Op dezelfde datum heeft mevrouw Diane Van Renterghem-D'haeseleer de grondwettelijke eed afgelegd en daar zij tot de Nederlandse taalgroep behoort, is ook zij meteen lid geworden van de Raad.

Namens U allen heet ik de dames Turf-De Munter en Van Renterghem-D'haeseleer van harte welkom in deze vergadering.

VERSLAG**Indiening**

DE VOORZITTER : Het volgend verslag werd ingediend :

- door de heer C. De Clercq namens de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport over het ontwerp van decreet houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportverenigingen — 159 (1975-1976) - Nr. 8.

ONTWERPEN VAN DECREET**Indiening en verzending**

DE VOORZITTER : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Ontwerp van decreet houdende begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1977. Kredieten die door de Cultuurraad moeten worden aangenomen (G.W. art. 59bis, § 2, 2°) — 4-II (1976-1977) - Nr. 1 + Bijlagen. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Ontwerp van decreet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1976. Aanpassingen die door de Cultuurraad moeten worden aangenomen (G.W. art. 59bis, § 2, 2°) — 5-11 (1976-1977) - Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE**Indiening en verzending**

DE VOORZITTER : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

- Voorstel van resolutie van de heer J. Vandemeulebroucke C.S. betreffende de benaming van het departement van de minister tot wiens bevoegdheid de onderwijszaken behoren — 171 (1976-1977) - Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van resolutie van de heer M. Coppieters C.S. betreffende een onderzoek naar de gevolgen op cultureel gebied van de naoorlogse repressie — 174 (1976-1977) - Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor het reglement.

VOORSTEL VAN DECREET**Indiening en verzending**

DE VOORZITTER : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Voorstel van decreet van de heer D. Coens houdende erkenning en subsidiëring van een gemeente als kuuroord — 17.4 (1976-1977) - Nr. 1.

Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

JAARVERSLAG

DE VOORZITTER : Bij brief van 24 december 1976 heeft de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, overeenkomstig artikel 24 van de wet van 18 mei 1960 houdende organisatie van de Instituten der Belgische Radio en Televisie, bij de Cultuurraad het jaarverslag 1975 van de Belgische Radio en Televisie - Instituut van de Nederlandse Uitzendingen, ingediend. Dit verslag ligt ter inzage bij het Secretariaat van de Cultuurraad.

BOODSCHAPPEN

DE VOORZITTER : Bij brieven van 23 december 1976 deelt de Voorzitter van de Vlaamse Gewestraad mede dat voornoemde Raad op 9 december jongstleden de volgende moties heeft aangenomen :

- een met redenen omklede motie betreffende de aanpassing van de begroting van de Vlaamse gewestelijke aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1976 — Economische sector ;
- een met redenen omklede motie betreffende de aanpassing van de begroting van de Vlaamse gewestelijke aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1976 — Sociale sector ;
- een met redenen omklede motie betreffende het voorontwerp van begroting van de Vlaamse gewestelijke aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1977 — Economische sector ;
- een met redenen omklede motie betreffende het voorontwerp van begroting van de Vlaamse gewestelijke aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1977 — Sociale sector.

Bij brief van 20 januari 1977 deelt het Bureau van de Rat der deutschen Kulturgemeinschaft mee dat voornoemde Raad op 14 januari 1977 de heer Albert GEHLEN verkozen heeft tot nieuwe voorzitter.

Ik heb niet nagelaten in naam van de Cultuurraad voor de Nederlandse Culturgemeenschap de nieuwe voorzitter ene vruchtbare ambtstermijn toe te wensen.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden

DE VOORZITTER : Dames en heren, door de PW-fractie worden de volgende wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden in verscheidene commissies voorgesteld :

- in de Commissie voor het reglement : de heer L. D'haeseleer als plaatsvervangend lid vervangen door de heer A. Claes ;
- in de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport : de heer P. Poortmans als vast lid vervangen door mevrouw D. Van Renterghem-D'haeseleer ;
- in de Commissie voor radio en TV : de heren J. Pede en R. Rolin Jacquemyns als plaatsvervangende leden vervangen door de heren F. Boey en J. Buchmann ;
- in de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming : de heer L. D'haeseleer als vast lid vervangen door de heer P. Poortmans.

Is de Raad het daarmee eens ?

(Instemming)

Dan is aldus besloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportverenigingen - 159 (19754976) - Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportverenigingen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Constant De Clercq, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER C. DE CLERCQ, verslaggever (**op de tribune**) : Minjheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, de voorwaarden tot erkenning van de nationale bonden die het bevorderen van de lichamelijke opvoeding, de sportbeoefening en het openluchtlevens tot doel hebben, en de criteria tot erkenning van werkingstoelagen aan deze bonden worden nu vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 5 februari 1971.

De indiening van het ontwerp van decreet houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportverenigingen stoeit op 3 redenen :

1. De grondwetswijziging van 24 december 1970

bepaalt uitdrukkelijk dat het Nationale parlement geen bevoegdheid meer heeft in de culturele materies die aan de cultuurraden zijn overgedragen. De wet van 21 juli 1971, met name art. 2, 9° bepaalt dat „lichamelijke opvoeding, sport en openluchtlevens : een culturele aangelegenheid is”.

2. Het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact met name art. 10 voorziet dat de regels inzake erkenning en subsidiëring slechts worden vastgesteld krachtens een decreet.
3. De noodzaak van een aangepaste beleids-aanmoediging van de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens.

Het voorliggend ontwerp is een basisdecreet.

Het regelt, onder bepaalde voorwaarden, de toekenning van rijkstoelagen aan de erkende sportverenigingen. Hieronder dient verstaan te worden de landelijk georganiseerde sportverenigingen die in het raam van de permanente vorming, op onbaatzuchtige wijze de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens bevorderen.

Essentieel is dat het om sportverenigingen gaat, waarvan alle aangesloten sportbeoefenaars beantwoorden aan de bepaling van artikel 2 van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar.

Dit artikel luidt als volgt :

„Art. 2. Onder de niet-betaalde sportbeoefenaar wordt verstaan de persoon die zich voorbereidt op of deelneemt aan een sportcompetitie of -exhibitie en waarvoor deze geen loon ontvangt zoals bepaald in de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers.”

Om erkend te worden en te blijven dienen de sportverenigingen aan tien algemene voorwaarden te voldoen, nl :

- een werking hebben in ten minste 3 provincies van het Nederlandse taalgebied ;
- opgericht zijn op **privé-initiatief** in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk of van een instelling van openbaar nut ;
- de zetel te hebben in het Nederlandse taalgebied of te Brussel-Hoofdstad ;
- geleid worden door verantwoordelijke personen met aangepaste opleiding of nuttige ervaring ;
- gedurende ten minste één jaar op de datum van de aanvraag een werking hebben gehad ;
- op zelfstandige wijze het beleid en programma bepalen en financiën beheren ;
- een boekhouding voeren ;
- statuten en huishoudelijk reglement hebben in overeenstemming met het decreet van 25 februari 1975 tot vaststelling van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar ;

- verzekeringspolissen hebben afgesloten met inachtneming van de opgelegde voorwaarden ;
- en tenslotte geen bepalingen in statuten en reglementen bevatten die de algemene sportbeoefening in de weg zouden kunnen staan.

Bovendien worden de sportverenigingen in 3 categorieën, met elk bijzondere voorwaarden, ingedeeld. De bijzondere voorwaarden hebben betrekking op :

- het minimum aantal aangeslotenen ;
- het minimum aantal activiteiten jaarlijks te organiseren ter bevordering van de sportbeoefening van de bevolking ;
- het verplicht stellen van de jaarlijkse persoonlijke bijdrage te innen van de aangesloten leden en van de voorlegging van het medisch getuigschrift.

De erkenning wordt, na gemotiveerd advies van de Hoge Raad verleend of ingetrokken door de Minister.

Inzake de subsidiëringcriteria voor de algemene werking van de sportverenigingen noteren wij het volgende. De totale toelage voor elke erkende vereniging bestaat uit :

- een basistoelage. Deze belooft per categorie, respectievelijk 100.000 F, 75.000 F en 50.000 frank.
- een toelage voor de personeelsleden. Per categorie komen maximum in aanmerking voor subsidiëring :
 - 3 personeelsleden voor categorie III
 - 4 personeelsleden voor categorie II
 - 6 personeelsleden voor categorie I

Voor de **subsidiëring** komen de salarissen in aanmerking voor het beleids-, vormings- en administratief personeel.

De toelage voor salarissen bedraagt :

- voor het eerste personeelslid : 90 %
- voor het tweede personeelslid : 75 %
- voor het derde personeelslid : 50 % .
- een toelage voor de werking : voor 75 % gesubsidieerd.

Hier zou ik de aandacht van de Cultuurraad willen vestigen op de titel die zich boven artikel 8 bevindt, nl. subsidiëringcriteria voor de algemene werking van de sportverenigingen. Naar mijn oordeel zou deze ondertitel kunnen worden geschrapt omdat de andere ondertitels in het ontwerp van decreet **niet** zijn opgenomen.

De Minister kan, gedurende ten hoogste 3 opeenvolgende jaren een starttoelage van 50.000 F per jaar toekennen aan een sportvereniging die niet voldoet of niet meer voldoet aan de **erkenning**-voorwaarden bij art. 3 gesteld.

Er dient ook aangestipt dat art. 17 voorziet in de integrale opheffing van het Koninklijk Besluit van 5 februari 1971, waarvan in de inleiding sprake,

en dat het decreet in werking treedt op 1 januari 1978.

Belangrijk is hier o.m. dat de Koning niet minder dan 15 uitvoeringsbesluiten zal dienen te nemen, waarvan 13 na advies van de Hoge Raad.

Om een idee te geven over de hoegrootheid van het subsidiebedrag, het aantal sportverenigingen en niet-betaalde sportbeoefenaars kunnen wellicht volgende cijfers m.b.t. het jaar 1976 van nutte zijn. Voor 1976 werden als werkingstoelagen uitgekeerd : 71.107.500 Fr. en dit voor 52 nationale bonden en 54 regionale bonden die samen per 1 december 1976 517.242 leden groeperen. Uw commissie heeft het ontwerp van decreet gedurende 8 vergaderingen grondig onderzocht.

Het geheel van het ontwerp van tekst, zoals door de commissie voorgesgesteld, werd eenparig aangenomen.

Ik nodig derhalve de Cultuurraad uit, het ontwerp eveneens goed te keuren. **(Applaus op de banken van de meerderheid).**

DE VOORZITTER : Het woord is aan de heer H. Adriaensens.

DE HEER H. ADRIAENSENS **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, vooraleer het huidige ontwerp even te bespreken wens ik eerst en vooral enkele algemene opmerkingen te maken.

Ik meen dat mag worden gezegd dat de afgevaardigden van de Belgische Socialistische Partij in de commissies steeds positief hebben meegewerkt alhoewel zij een andere zienswijze hebben inzake de rol van de overheid in het cultuurbeleid. In de verschillende commissies hebben de socialisten, alhoewel in de oppositie verkerend, steeds hun bijdrage geleverd om de ontwerpen van decreet te bespreken en, waar zulks nodig was, te amenderen en te verbeteren.

In het huidige decreet situeert zich een geheel van decreten houdende de regeling van de erkenning en de subsidiëring van een aantal materies in de culturele sector van de Nederlandse Cultuurgemeenschap. Alhoewel lovenswaardig op zichzelf rijst toch steeds de vraag hoe de subsidiëring bij vorige decreten is verlopen.

Mevrouw de Minister, moeten wij wijzen op de dramatische situatie in de theaterwereld en op de scheefgetrokken situaties bijvoorbeeld in verband met het decreet voor het bibliotheekwezen. Ter gelegenheid van deze bespreking wenst de B.S.P. nogmaals te onderstrepen dat, vooraleer verder in die richting kan worden doorgewerkt, de gedane beloften dienen nagekomen.

Mevrouw de Minister, vorig jaar, tijdens de bespreking van het decreet inzake het vormingswerk heb ik zelf zeer duidelijk, nadat u het nieu-

we systeem van subsidiëring had uiteen gezet, de vraag gesteld of rekening zal worden gehouden met het feit dat in de begroting bedragen dienen voorzien, zowel voor het uitbetalen van de toelage van 1975, die volgens het oude systeem steeds met één of anderhalf jaar vertraging wordt uitbetaald, als voor het uitbetalen van de voorschotten van het lopende jaar 1976. Zowel in de commissie als in de openbare vergadering hebt u, mevrouw de Minister, daarop positief geantwoord.

Doch na die vaste belofte die de verantwoordelijken van het vormingswerk met genoegen hebben genoteerd hebben wij moeten constateren dat het in de praktijk echter anders is verlopen. Inderdaad, de toelagen van 1975, die dus in 1976 dienden toegekend, werden niet volledig uitbetaald doch, zoals wij vanmorgen in de commissie hebben vernomen, slechts voor een bedrag van 48 % en zulks terwijl de voorschotten voor 1976 ook nog steeds niet zijn uitbetaald.

Het resultaat hiervan is dat een heel deel organisaties voor vormingswerk in financiële moeilijkheden verkeren, dat zij leningen hebben moeten aangaan en dat daardoor hun toelage automatisch met 10 à 15 % is verminderd, bedrag dat zij dienen te betalen als intrest voor leningen of rekeningen bij een bank. Dat brengt dus mede dat een belangrijk gedeelte van de verenigingen voor vormingswerk vandaag met grote kasmoeilijkheden hebben af te rekenen.

Een rechtstreeks gevolg daarvan — en naar onze mening is dit nog erger — is dat de aanwervingpolitiek van vakkundig personeel in elke culturele vereniging wordt afgeremd en dat diegenen die het toch hebben aangedurfd vakkundig personeel aan te werven, vandaag genoodzaakt zijn een deel ervan terug af te danken.

Als besluit wens ik te zeggen dat wij absoluut akkoord gaan dat subsidiëring- en erkenningsregels in decreten worden vastgelegd, maar dat de beste wet en het beste decreet geen enkel positief resultaat bereikt indien daarvoor in uw begroting niet de vereiste kredieten worden voorzien.

In verband met de bespreking van dit ontwerp van decreet zelf wens ik nog even de opmerking te herhalen die op bladzijde 8 van het verslag is weerhouden en waarin zeer duidelijk het ongenoegen van verschillende commissieleden is tot uiting gebracht, met name in verband met de door het kabinet gevolgde werkwijze. Inderdaad, waar dit ontwerp van decreet op 6 april op het secretariaat van de Cultuurraad werd ingediend en op 26 mei aan de leden werd rondgestuurd hebben wij moeten constateren dat gelijktijdig, in de maand april, de volledige tekst reeds in het blad „Sport” kon worden gelezen. Dit houdt dus in dat de verenigingen reeds op voorhand werden ingelicht over

een ontwerp dat in de Cultuurraad nog diende goedgekeurd te worden.

Wij hebben zeer veel kritiek op de door de regering in het Parlement gevolgde werkwijze, maar wij wensen — en volgens de opgedane indruk in de commissie is dit niet alleen een verlangen van de socialisten — dat een dergelijke werkwijze zich in de Cultuurraad zelf niet meer herhaalt en dat, vooraleer de ontwerpen van decreet zijn goedgekeurd, niet iedereen in kennis wordt gesteld van de volledige inhoud vooral daar niemand kan garanderen dat dit in feite de inhoud zal zijn van het decreet dat uiteindelijk zal worden gestemd. Indien de behandeling met spoed diende te gebeuren, zouden wij deze manier van handelen enigszins kunnen begrijpen, maar vermits dit decreet maar van toepassing wordt vanaf 1 januari 1978 menen wij dat het dus zeker niet nodig was om op dergelijke wijze dit decreet voorafgaandelijk bekend te maken.

Om te eindigen, wens ik de verslaggever te danken voor zijn zeer degelijk verslag.

Ik hoop dat de administratie rekening zal houden met de in de commissie tot uiting gekomen geest. Wanneer ik die opmerking op voorhand maak en dus niet weet of mijn hoop al dan niet werkelijkheid zal worden, houdt dit opnieuw verband met het vorig ontwerp van decreet inzake het vormingswerk waar wij vandaag, in toepassing van de administratie, voor heel andere zaken komen te staan dan degene waarover al de leden van de commissie, zowel van de meerderheid als van de oppositie, het eens waren. Wij hopen dus dat die geest ook door de administratie zal worden weerhouden.

Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, mijn eerste opmerking herhalende, met name dat een decreet waardeloos is indien de financiële weerslag ervan niet in de begroting is terug te vinden, kan ik u mededelen dat de socialistische fractie dit ontwerp van decreet zal goedkeuren. (*Applaus bij de leden van de B.S.P.*)

DE VOORZITTER : De heer Renaat Peeters heeft het woord.

DE HEER R. PEETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, het feit dat het ontwerp van decreet eenparig in de commissie werd goedgekeurd bewijst dat alle fracties gelukkig zijn met het bekomen resultaat. Ik wens te onderstrepen dat de besprekingen in de commissie zeer constructief waren niettegenstaande het feit dat in andere commissies, ofwel bijna automatisch wordt tegengesteld, ofwel wordt goedgekeurd al naargelang men tot de oppositie of de meerderheid behoort.

In onze commissie evenwel werden de amendementen, zowel van meerderheid als van minderheid — en iedereen die in de commissie aanwezig was zal dit beamen — werkelijk objectief benaderd.

In de commissie werden ook heel wat tekstverbeteringen aangebracht die geleid hebben tot het bekomen van een heel wat betere tekst dan de oorspronkelijke.

Tevens wens ik te onderstrepen dat wij de zorg hebben gehad een decreet tot stand te brengen dat zeer analoog is met de reeds vroeger opgestelde decreten, zodanig dat hierdoor in de toekomst de leesbaarheid zeker wordt bevorderd.

Ik sluit mij ook aan bij de hulde die aan de verslaggever werd gebracht. Inderdaad, op een merkwaardige wijze heeft hij alle details, zelfs van de bespreking, in een vrij lijvig document verwerkt.

Voor de rest kan mijn uiteenzetting zeer beperkt zijn omdat ik natuurlijk niet durf veronderstellen dat iemand van deze Cultuurraad het verslag niet volledig zou hebben gelezen.

Ik wil enkel het belang van een breed verspreide sportbeoefening onderstrepen. Het is dan ook logisch dat de overheid financiële steun biedt. Ook was het nodig dat het Koninklijk Besluit van 5 februari 1971 aan de nieuwe behoeften werd aangepast en gepreciseerd.

Dit nieuwe decreet — en mijns inziens is dit toch wel belangrijk — opteert zeer duidelijk voor een grote tussenkomst inzake personeelslasten voor de verenigingen. Het is dus wel een nieuw geluid waar men thans hoort spreken over vooral te investeren in mensen, waar men jarenlang, zoals men dat wel eens noemt, geïnvesteerd heeft in stenen.

Dit decreet wil de landelijk georganiseerde sportvereniging de zekerheid bieden over een minimum aan middelen te kunnen beschikken in de vorm van basistoelagen, personeelstoelagen en werkingstoelagen, conform dus met het Cultuurpakt. Laten wij enkele bedenkingen maken. In artikel 3, mevrouw de Minister, worden de voorwaarden bepaald waaraan een sportvereniging moet voldoen om als sportvereniging te worden erkend. Hier blijft men zich echter afvragen wat er zal gebeuren met de denksport, zoals schaken, biljarten en scrabble. Ik vrees enigszins of morgen ook niet het kaartspelen als een denksport zal worden aangezien zodanig dat hier ook een beroep op subsidiëring kan worden gedaan.

In verband met artikel 4 wens ik zeer vrijmoedig mijn opinie naar voren te brengen. In dit artikel worden de sportverenigingen in drie categorieën ingedeeld, al naargelang het aantal aangesloten lokale leden. In categorie 1 moet men

2.500 lokale sportbeoefenaars hebben ; in categorie 2 : 1.000 en in categorie 3 : 500.

In artikel 4 wordt ook voorzien dat de Minister van deze cijfers eventueel kan afwijken en deze cijfers kunnen worden verlaagd.

Wij nemen wel graag aan, mevrouw de Minister, dat voor sommige categorieën — en wij denken bijvoorbeeld aan de gehandicapten — het moeilijk is het bepaalde aantal sportbeoefenaars te bereiken. Wij kunnen echter moeilijk aanvaarden dat u van artikel 5 zou gebruik maken om bepaalde elitaire sporten in een bepaalde categorie te brengen of eventueel een verhoging van categorie toe te kennen. Hier denken wij aan schermen en aan zweefvliegen. Uiteraard hebben wij niets tegen deze sporten, maar wij zijn toch van mening dat dit niet de sporten zijn die in de nabije toekomst aan een dringende behoefte zullen beantwoorden van diegenen waarvoor wij uiteindelijk decreten maken,

In artikels 10, 11 en 12 wordt geregeld hoe men voor deze drie categorieën een aantal personeelsleden zal kunnen beschikbaar krijgen. In categorie 1, met 2.500 plaatselijk aangesloten leden, kan men 6 personeelsleden krijgen, waarvan één aan 90 %, één aan 75 % en vier aan 50 % worden betaald. In categorie 2 betekent dat één personeelslid aan 90 %, één aan 75 % en twee aan 50 %. In categorie 3, wanneer men dus lokaal, in de verschillende afdelingen over heel het land verspreid 500 sportbeoefenaars heeft, kan men voor de nationaal landelijke beweging drie personeelsleden krijgen waarvan één aan 90 %, één aan 75 % en één aan 50 %. Dit betekent dus één vrijgestelde per 166 leden, wat zeer breed is, want daarbij moet nog worden geteld de 100.000 frank basistoelagen die een erkende sportvereniging automatisch krijgt, plus 75 % van alle werkingstoelagen. Hier wordt veel ruimer gezien dan bijvoorbeeld voor het jeugddecreet dat destijds werd aangenomen. Zonder iets af te doen van de verdienste van deze mensen, durf ik stellen dat de werving in deze sector moeilijker is dan de werving in de sportsector. Ik vrees dat wij in dit opzicht toch ietwat ver zijn gegaan.

Trouwens — en dat is een amendement dat niet hoeft ingediend om gunstig over te komen bij de publieke opinie — in de commissie heb ik een amendement in dit verband ingediend.

Mevrouw de Minister, wij willen niet terug naar de tijd waar het allemaal met vrijwilligers diende te gebeuren. Wij vrezen echter dat hier een zeker gevaar bestaat voor wat ik zou noemen een soort „ambtelijk vrijgestelden”. Graag zouden wij de situatie van de ons omringende landen kennen. In vergelijking met andere landen hebben wij de indruk met dit decreet een heel vooruitstrevende positie te hebben ingenomen.

Aansluitend bij het verslag wens ik, om te eindigen, te verwijzen naar een zeer leerrijke bijlage op pagina 41, waaruit kan worden opgemaakt welk bedrag de sportbonden in 1976 aan werkingstoelagen hebben ontvangen. Ik moet u eerlijk bekennen enigszins geschrokken te zijn geweest door sommige cijfers. Inderdaad, het grootste pak geld dat sommige bonden van de overheid krijgen, binnen het kader van het huidig Koninklijk Besluit, gaat niet naar de plaatselijke werking, maar naar propaganda voor internationale wedstrijden. Als voorbeeld kan ik aanhalen dat een socialistische turnbond 2 miljoen 935.000 frank krijgt voor 34.000 aangesloten leden en dat de groep zweefvliegers met 691 leden bijna hetzelfde bedrag krijgt. Dit doet ons toch even nadenken, vooral wanneer kan worden vastgesteld dat van de 2 miljoen 400.000 frank er 500.000 frank aan propaganda voor internationale wedstrijden wordt besteed en slechts 230.000 frank aan lokale werking. In die bijlage staat ook het voorbeeld van een kano-verbond vermeld — waar blijkbaar geen enkele lokale werking bestaat — die 1 miljoen 280 duizend frank krijgt, niets voor de werking, 350.000 frank voor topatleten en 380.000 frank voor propaganda van internationale wedstrijden.

Wanneer ik bij voorbeeld zie dat de schuttersverenigingen 350.000 F krijgen voor internationale wedstrijden en slechts 285.000 F voor lokale, zijn dat cijfers waarover ik mij wel zorgen maak. Ik vraag me af of dit uiteindelijk wel ten goede komt aan hetgeen we als overheid willen doen.

Ik denk dat dit decreet in dit verband een verbetering kan betekenen. Ik vestig uw aandacht hierop, mevrouw de Minister, want wij zouden U willen vragen in de uitvoeringsbesluiten rekening te houden met de reële plaatselijke werking, want daar gaat het uiteindelijk om, dan wel met de internationale topprestaties waarvan wij ongetwijfeld het nut erkennen. We duimen ook allemaal graag voor onze topmensen. We menen echter dat er andere middelen zijn om dit soort kosten te dekken.

Wij zullen dit decreet graag goedkeuren. We zijn overtuigd dat deze Kamer unaniem — zoals dit ook in de commissie het geval was, hetgeen wel uitzonderlijk is — eveneens dit decreet zal goed stemmen. **(Applaus op de banden van de meerderheid).**

DE VOORZITTER : De heer Van Elsen heeft het woord.

DE HEER C. VAN ELSSEN **(op de tribune)**: Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, het ontwerp dat vandaag ter bespreking aan de Cultuurraad wordt voorgelegd,

houdt, zoals reeds werd gezegd, de regeling in van de erkenning en de **subsidiering** van de landelijk georganiseerde sportverenigingen. Het betekent voor ons, zoals voor anderen, een zeer belangrijk vertrekpunt, ik zou zelfs durven zeggen een mijlpaal in het kader van het sportbeleid in Vlaanderen.

We zullen ons hierover nader verklaren. We willen eerst wijzen op het feit dat de werkzaamheden in de commissie in een bijzondere geest van samenwerking zijn verlopen, hetgeen we als oppositiepartij ten zeerste op prijs stellen. Wij willen alle commissieleden hiervoor danken.

Het objectieve en gedetailleerde verslag van onze collega De Clerq doet dit positieve aspect ten volle tot zijn recht komen.

Na deze inleidende bemerkings wensen wij ons nader te verklaren, waar wij bij het begin van dit betoog spraken van een basisdecreet in verband met een eigen Vlaams sportbeleid. Het is inderdaad zoals de verslaggever in zijn inleiding meedeelt, ingevolge de beschikkingen van de grondwet en deze van de wet van 21 juli 1971, dat de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens onder de exclusieve bevoegdheid vallen van de beide cultuurgemeenschappen in België.

Het lijkt ons dan ook niet meer dan juist, dat de maatregelen worden genomen om onze Vlaamse Cultuurgemeenschap toe te laten, ook op het gebied van lichamelijke opvoeding, sport en openluchtlevens, haar eigen beleid te bepalen. Hierbij dient opgemerkt, zoals de verslaggever ook reeds vermeldt dat de twee Ministers van Cultuur elk reeds over een afzonderlijk bestuur beschikken, nl. het BLOSO en het ADEPS. Een afzonderlijk sportbeleid ligt derhalve voor de hand.

Een van de belangrijkste elementen, en misschien wel het belangrijkste, van dit sportbeleid, is het sportverenigingsleven. Het ontwerp van decreet regelt daarom ook in de eerste plaats de erkenning van deze sportverenigingen, die zich wensen aan te passen aan het uitgestippelde beleid in het kader van de cultuurautonomie.

Daarbij komt natuurlijk, dat het noodzakelijk is de subsidiëeringsnormen aan deze erkenningsrichtlijnen aan te passen.

Een aantal verenigingen hebben negatieve kritiek uitgebracht ten overstaan van het ontwerp, sommige staan er weigerachtig tegenover, anderen **twijfelachtig**. Wij menen dat dit alles ten onrechte gebeurt. Inderdaad zeggen sommigen dat de nieuwe reglementering een inmenging betekent in het eigen leven van de vereniging.

Anderen beweren dat er moeilijkheden zullen rijzen in verband met internationale competities, omdat hiervoor meestal slechts één bond erkend wordt en er ingevolge het ontwerp steeds twee

bonden zullen zijn. Er zijn er zelfs, die verklaren dat de opsplitsing van de nationale bonden in twee vleugels, nadelig zou zijn voor de sportbeoefening.

Sommige bonden hadden daarentegen de vleugelvorming reeds doorgevoerd voordat er van het ontwerp sprake was en andere hebben zich zonder omwegen uitgesproken, dat de opsplitsing de enige oplossing is om tot een gezonde werking te komen.

Al deze uitlatingen en beredeneringen bewijzen wel dat voorliggend ontwerp in zekere zin van een aantal verenigingen grondige aanpassingen zal vereisen. Hiervan zijn wij ons ook ten zeerste bewust, maar wij menen ook dat het tijd wordt dat bepaalde uitwassen, die dan meestal ten nadele van de Vlaamse sportbeoefenaars uitvallen, zonder wroeging moeten worden uitgeroeid. De meeste negatieve bemerkings komen ook inderdaad van die nationale bonden die nog steeds onder ene **ééntalige** francofone leiding werken.

Het zijn die bonden, die, niettegenstaande het grootste aantal van hun leden uit Vlaanderen komt, hun bestuurs- en algemene vergaderingen nog steeds in het ééntalig Frans laten doorgaan; het zijn die bonden, die Vlaamse atleten in het Frans huldigen, of een ééntalige francofoon als verantwoordelijke aanduiden voor de informatie.

Wij menen dat deze bemerkings zonder meer moeten verworpen worden. Wanneer er een nationale vertegenwoordiging moet worden samengesteld, dan zien wij in dit ontwerp van decreet, daartegen geen enkele hinder. Het moet echter wel duidelijk gesteld worden aan de Vlaamse beoefenaars van bepaalde sporten, dat hun bonden belisten zich niet aan te passen aan de voorleggende wetgeving en dat zij derhalve ook niet meer van de betoelaging zullen kunnen genieten. Dit kan tot gevolg hebben dat, om het budget in evenwicht te houden, de ledenbijdragen zullen verhoogd worden. Indien de franstalige cultuurgemeenschap niet dezelfde regelen zal voorschrijven voor de subsidiëring als de nederlandstalige, wat waarschijnlijk is, zou het kunnen zijn dat de verenigingen uit het franstalig gedeelte van het land wel betoelaagd worden en dat de Vlaamse leden derhalve gaan benadeeld worden. Het zijn natuurlijk in de eerste plaats de leden zelf die hierover moeten waken en eventueel hun bonden dwingen om de noodzakelijke aanpassingen door te voeren maar wij menen dat een brede informatie van BLOSO uit en gericht tot de massa van sportbeoefenaars, hier wel zou kunnen toe bijdragen omdat in deze bonden ook de Vlaamse beoefenaars meestal in de meerderheid zijn.

Zoals wij bij de aanvang van ons betoog hebben gesteld, zien wij dit ontwerp van decreet als een

basisdecreet voor de federalisering van het sportbeleid, wat wij ten volle beamen.

Het is inderdaad, de jongste jaren vooral, tot uiting gekomen dat de sport, de vrijetijdsbesteding en het openluchtlevens in Vlaanderen andere opties heeft genomen dan in Wallonië. De polemiek, die de jongste dagen is ontstaan betreffende de begeleiding van onze atleten op de Olympische Spelen in Montreal is hiervan opnieuw een bewijs. De visie, de werkwijze, de begeleiding, de opleiding en zovele andere aspecten van het sportbeleid zijn in Vlaanderen fundamenteel verschillend van deze van Wallonië. Daarbij komt nog dat vele nationale bonden zeer dikwijls geleid worden door hetgeen ik zou noemen een groep francofone potentaten, waarvoor een gemakkelijke bestuurszetel in Brussel van veel meer belang is dan het beheer en de leiding van de vereniging zelf.

De hervorming die wordt ingevoerd door de voorliggende tekst, moet ertoe bijdragen om aan dergelijke mistoestanden een einde te helpen stellen. Het zal de taak zijn van de Vlaamse leden in de federaties om, zoals we reeds zegden, hun verantwoordelijkheid op te nemen en op deze manier ook de inbreng te vertegenwoordigen van de Vlaamse sportbeoefenaars, die niet alleen veel talrijker zijn dan de Waalse, maar die ook deel uitmaken van de meerderheid van de Belgische bevolking.

Wij durven echter hopen dat het hierbij niet zal blijven. Enkele maanden geleden werd in deze raad het decreet op de gemeentelijke sportfunctionaris goedgekeurd. Ook dit decreet is van het grootste belang om, al is het dan op een gans ander vlak, t.t.z. gemeentelijk, bij te dragen tot het vestigen van een eigen Vlaamse sportbeleving.

Nog andere decreten en uitvoerende besluiten moeten op deze van vandaag volgen. Wij hopen dat dit het geval zal zijn in een nabije toekomst. Zoals mevrouw de Minister zonder twijfel weet, hebben wij op het punt van de sport in het globale pakket van de cultuurontplooiing nog heel wat in te halen. De sport in Vlaanderen is zeer levendig en de sportbeoefening breidt zich bijna dagelijks uit. Deze werking en ontplooiing danken wij vooral aan de duizenden bereidwilligen die zich volledig inzetten om hun vereniging in leven te houden. Wellicht is dit ook één van de redenen waarom de sportbeoefening, niettegenstaande vele moeilijkheden, toch nog steeds blijft bloeien.

Op dit ogenblik neemt de sport in de begroting van Nederlandse Cultuur slechts 12 % in van de totale voorziene uitgaven. Het stijgingspercentage van de sportbudgetten ligt met zijn 13 % in het jongste jaar ook ver beneden dit van de

andere rubrieken die dan vooral de vorming, de kunst en de jeugdwerking betreffen.

Het lijkt ons echter billijk dat de sport in het kader van het budget van de Nederlandse cultuur, een meer belangrijke plaats zou moeten innemen dan tot op heden het geval is. Wij willen hierbij geenszins het belang van de zuiver kunstvorming en socioculturele activiteiten uit het oog verliezen en wij hebben geenszins de bedoeling om aan deze met rede verworven rechten te raken, maar wij menen toch dat de vergelijking tussen de subsidiëring van culturele en deze van sportactiviteiten te veel nadelig uitvalt met betrekking tot de sport.

Wij durven dan ook aan mevrouw de Minister dringend vragen om mogelijke aanpassingen in deze zin te laten onderzoeken.

Gelet op het feit dat dit ontwerp van decreet een ernstige stap vooruit betekent in het kader van de culturele autonomie, en dan vooral op sportgebied, zal onze fractie dit ontwerp goedkeuren. **(Applaus op de banken van de Volksunie).**

DE VOORZITTER : De heer Verberckmoes heeft het woord.

DE HEER VERBERCKMOES (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, wij hebben te maken met een decreet dat, op basis van de sedert 1970 ingevoerde cultuurautonomie, een materie zal regelen die voorheen aan de nationale wetgever toebehoorde. Wellicht dient daarbij gezegd dat de nationale wetgever zich tot nog toe zeer weinig of niet heeft ingelaten met de subsidiëring van sportverenigingen. Door de aard van dit decreet zullen voortaan nog enkel sommige Nederlandstalige sportverenigingen in aanmerking komen voor subsidiëring door het Ministerie van Nederlandse Cultuur.

Men kan de bekommernis van dit departement voor de ontplooiing van de sport in het Nederlandstalige landsgedeelte begrijpen. Sport en cultuur moeten de mens immers toelaten zich lichamelijk en geestelijk te verheffen. De steun die daarbij zal verstrekt worden zal alleszins dit streven van het individu bevorderen.

We kunnen dan ook dit initiatief ten volle toejuichen. Niettemin zouden we in verband met dit ontwerp van decreet toch enkele aanmerkingen willen formuleren.

We herinneren ons zeker allen nog de prachtige beelden uit Montreal waar, ter gelegenheid van de Olympische Spelen van 1976, eens te meer de sport de vriendschap tussen de volkeren heeft helpen onderstrepen en waar de sportieve strijd werd uitgevochten tussen atleten uit de ganse wereld.

Ik vrees nochtans dat dit decreet gedeeltelijk zijn

uitwerking zal missen omdat een aantal grotere sportverenigingen zullen weigeren zich te schikken naar het artikel 3, punt 3. Zij streven immers meestal de sportieve contacten na op nationaal vlak.

Uiteindelijk zullen hoogstwaarschijnlijk vooral kleinere sportverenigingen profiteren van dit decreet, hetgeen niet zo onbelangrijk is, aangezien zij het meestal zeer moeilijk hebben om alleen via lidgelden hun administratiekosten te dekken.

Voor de **grotere** en meer populaire sporttakken zal dit decreet wellicht van weinig betekenis blijken te zijn.

Toch dient nog een andere opmerking gemaakt of beter gezegd een andere vraag gesteld in dit verband. Men zou kunnen veronderstellen dat een sportvereniging zal besluiten, om te kunnen genieten van de subsidiëring, over te gaan tot een taakkundige opsplitsing en een gedeelte van haar activiteiten in het Nederlands te voeren, en een ander gedeelte in het Frans. Zij zou dan, in de veronderstelling dat de Conseil Culturel een gelijkaardig decreet zou goedkeuren, in feite van twee ruiven kunnen eten, hetgeen uiteraard wel financieel zeer interessant zou kunnen zijn maar aan de gemeenschap lasten zou opleggen, omdat uiteraard een gedeelte van die administratie-activiteiten elkaar zullen „overlappen”.

Misschien is hier een oplossing mogelijk, wanneer artikel 17 zou kunnen toegepast worden. In negatief geval vertrouwen wij op de goede zorgen van de Minister om deze overlapping te voorkomen.

Het komt mij ook wel voor dat het financieel aspect van deze hele aangelegenheid onvoldoende belangstelling heeft genoten. Thans gaat het nog niet over astronomische bedragen die in de vorm van subsidies worden toegekend. Het is nochtans niet uitgesloten dat — in betere tijden die wellicht zullen terugkeren — de tussenkomst van dit departement aanzienlijk zou kunnen stijgen. Zal men er dan in slagen deze uitgaven binnen redelijke perken te houden ? Een vraag die ik enkel „pro memorie” wil stellen.

Een laatste aanmerking betreft de grote rol die in het ontwerp van decreet werd toegewezen aan de Nederlandstalige afdeling van de Hoge Raad voor de Lichamelijke Opvoeding, de Sport en het Openluchtlevens. Deze Hoge Raad is omzeggens de draaischijf, de spil waaromheen de hele subsidiëring draait. Ergens moet er een organisatie, een instelling zijn die zich over de materiële en financiële problemen moet buigen, maar dan moet deze instelling ook alle nodige waarborgen van objectiviteit bieden. Dit is slechts het geval wanneer hij op een pluralistische basis is georganiseerd en de verschillende strekkingen er zich **vol-**doende kunnen doen gelden.

Wat dit laatste punt betreft, zullen we het ten eerste op prijs stellen indien de Minister de waarborgen voor een vertegenwoordiging van de diverse strekkingen zal willen veilig stellen.

We zullen in elk geval op de toepassing van dit decreet nauwlettend toezien. Mocht blijken dat van enige discriminatie sprake is, dan zullen we zeker niet nalaten om deze aan te klagen.

Inmiddels stellen wij echter vertrouwen in de Minister om erover te waken dat elke discriminatie geweerd wordt en zullen wij dit decreet, dat eenparig door de commissie werd goedgekeurd, goedstemmen. **(Applaus op de banken van de meerderheid).**

DE VOORZITTER : De heer Diegenant heeft het woord.

DE HEER A. DIEGENANT **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Staatssecretaris, geachte collega's, mijn fractie veroorlooft mij te zeggen dat zij verheugd is over dit ontwerp van decreet dat ons thans ter bespreking werd voorgelegd en zij zal het ook enthousiast goedkeuren.

Wij zijn eveneens verheugd over de wijze waarop het tot stand kwam. Mijn voorgangers op deze tribune hebben reeds gezegd dat in een bijzondere sportieve geest de tekst tot stand kwam die ons nu ter bespreking wordt voorgelegd. Er was een bijzondere goede samenwerking tussen de Regering en haar administratie, de oppositie en de meerderheid, waarbij elkeen slechts één doel voor ogen had, namelijk een decreet tot stand te brengen dat de sport en de mensen die aan sport doen kon dienen en daardoor het culturele beleid verder uitbouwen op een verantwoorde manier.

Inderdaad, wij staan hier voor het derde **sportdecreet** dat wij sedert de culturele autonomie in dit domein tot stand brengen. Het eerste decreet dat wij hebben goedgestemd handelde over het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar. Het was een voorstel van decreet waarbij bepaald werd wat een liefhebber is, wat een sportbeoefenaar is die zich beweegt in de culturele sector, en waardoor een aantal anachronismen via dit decreet werden bestreden. Het tweede voorstel van decreet dat tot een goed einde werd gebracht betreft de **wed-**detoelagen die worden toegekend aan de **sport-**functionarissen die in de gemeente belast zijn met de animatie en de promotie van de sportbeoefening.

Naar aanleiding van dit decreet werd het begrip „gemeentelijk sportcentrum” evenals de gemeentelijke sportraad in het daglicht gesteld. Thans gaat het over de erkenning en de **subsidiëring** van de landelijke sportverenigingen en van hun leden sportbeoefenaars in het raam van het Cultuurpact.

Het is een basisdecreet waaraan de actieve sportbeoefening inderdaad haar uitbouw verder zal kunnen te danken hebben.

Wanneer ik zeg dat het hier een actieve sector betreft, mevrouw de Minister, dan overdrijf ik niet, want dit decreet vindt reeds vandaag zijn toepassing — wanneer het wordt goedgestemd — op ongeveer zesduizend sportbeoefenaars in de culturele sector die gans het jaar samenkomen, gemiddeld één maal per week.

Naar aanleiding van de bespreking van dit ontwerp-decreet heeft de commissie impliciet maar ook expliciet, de gelijkwaardigheid van de activiteiten in alle culturele sectoren erkend.

Naar mijn mening kunnen wij in een nabije toekomst de verdubbeling van het aantal sportbeoefenaars in Vlaanderen verwachten en mogen wij dus terecht zeggen dat de sport een actieve sector in ons cultureel leven is. Het is een belangrijke sector niet alleen omwille van het aantal, maar ook omdat het een gelegenheid van ontmoeting is. Moeten wij niet alles in het werk stellen om mensen met elkaar kennis te laten maken, mensen samen te brengen ?

Hoevelen hebben zich niet geïntegreerd en hoevelen hebben niet een andere omgeving ontdekt via de ontmoeting die de sport hen bood ? Hoeveel gehandicapten ontdekten er niet zichzelf via de sport.

Sport is ook vorming. Het is een permanente vorming „avant la lettre” zoals ik reeds vroeger verklaarde. Het is het vormen van mensen, eerder dan het nastreven van records.

Sport is ten slotte in belangrijke mate gezondheid. Sport is preventieve gezondheidszorg. Misschien mag ik wel zeggen dat in deze drie elementen — die ik zojuist kom te citeren — dit laatste niet het minst belangrijke is omdat het de sport verheft tot een van de levensnoodzakelijke sectoren van onze samenleving.

Bij dit decreet formuleren wij nochtans enkele verwachtingen.

Er staat onder meer in dat op 1 januari 1978 dit decreet van kracht moeten worden. In de commissie hebben wij een kader getekend, de geest omschreven waarin dit decreet zijn toepassing moet vinden.

Vooraleer dit decreet werkelijk zal kunnen worden toegepast — en hier denk ik onmiddellijk aan het concrete werk dat nog moet worden geleverd door de Hoge Raad — door uw administratie, mevrouw de Minister, die het raam zal moeten opvullen waarover wij ons vandaag uitspreken — dienen er nog 17 uitvoeringsbesluiten uitgewerkt te worden.

Dit decreet schrijft zich in in de algemene trend van ons cultuurbeleid. Het draagt bij tot wat men

noemt de democratisering van de cultuur en sport. Ik zou er willen op wijzen dat de democratisering van de sport veronderstelt dat een georganiseerde inspraak tot stand komt tussen de overheid en de vrije organisaties, en dit via raden.

Ons beleid zou er moeten in bestaan tegenover elk openbaar bestuur een volwaardige raad te plaatsen, die deze besturen adviseert en die in het formuleren van het algemeen sportbeleid de partner is van de overheid. Naar ons gevoelen bestaat er een **structureel** onderscheid tussen de bestaande Hoge Raad — die met veel bevoegdheid en werkkraft adviseert, die bij wet is opgericht en die in zekere mate representatief is, doch niet zoals wij dat zouden wensen — enerzijds en, anderzijds de sportraden, zoals zij bijvoorbeeld op dit ogenblik in de gemeenten tot stand komen en die wij eveneens in heel Vlaanderen zouden willen zien oprichten.

Het wordt daarenboven noodzakelijk dat wij alle vrije organisaties, die zich in Vlaanderen met sport bezig houden, verenigen in wat wij zouden kunnen noemen een Vlaamse sportraad of een algemene Vlaamse sportbond, die dan de gesprekspartner zou zijn, uitgaande van de vrije organisaties, van de landelijke overheid.

Op dit ogenblik constateren wij dat het Belgisch Olympisch Comité deze taak voor zich wenst te nemen. Terzake moet ik toch waarschuwen. Dit is niet mogelijk. Het B.O.C. is geen representatief inspraakorgaan en kan dit niet zijn :

— ten eerste omdat het zich opstelt als een nationaal, unitair gestructureerd orgaan ;

— ten tweede, omdat het B.O.C. onder de voogdij staat van een buitenlandse, internationale organisatie en dus niet vrij kan optreden ; dit blijkt onder meer uit het Koninklijk Besluit van 5.2.1971 dat door dit decreet wordt afgeschaft en waarbij het B.O.C., omwille van zijn supra-nationaliteit, van een aantal controleverplichtingen vanwege de overheid werd vrijgesteld ;

— ten derde, wegens deze buitenlandse voogdij, is het B.O.C., zoals het thans bestaat, verplicht op te treden als beschermer van een aantal monopolies en biedt dus geen vrije inspraak.

De democratisering van de sport houdt in dat een grotere deelname moet worden nagestreefd. In de sport komen wij tot een actieve cultuurbeleving, een actieve cultuurcreatie, die hier zeer duidelijk naar voren komt, omdat het telkens met actie gepaard gaat, wanneer men zich op het sportterrein begeeft. Men kan hier zeker niet spreken over cultuurconsumptie.

Om die reden werd in het decreet een dubbele bepaling ingeschreven.

Ten eerste, dat de landelijke sportverenigingen in hun statuten en reglementen geen bepalingen zou-

den weerhouden, waarbij zij de sportpromotie in de weg staan. Wij denken bij voorbeeld aan bepalingen waarbij aan clubs wordt verboden hun infrastructuur ter beschikking te stellen van niet-aangesloten bij deze sportbond. Wij denken ook aan bepalingen waarbij aan leden of kaderleden van bepaalde sportbonden verboden wordt mee te werken aan multi-sport organisaties, sportpromoties, sportinitiatieven, andere dan door de eigen bond ingericht, zodanig dat die bonden in feite een monopoliesituatie nastreven, die in oppositie komt te staan met een algemeen verlangen naar een bredere sportbeoefening bij de bevolking.

Ten tweede, dat, met het oog op een bredere sportbeoefening, de landelijke sportverenigingen zouden worden aangezet tot een aantal jaarlijkse initiatieven, waarbij zij hun kaderleden en hun infrastructuur zouden inschakelen bij promotionele sportactiviteiten. Wij moeten hierbij evenwel de kans op een zekere willekeur vermijden. Aangezien de juiste omschrijving van de sport-voor-allen nog niet bestaat, zou de administratie of de regering gemakkelijk een aantal activiteiten kunnen voorschrijven — het ene jaar deze en het andere jaar gene — waardoor sportverenigingen op een eerder willekeurige wijze van de subsidie zouden kunnen verstoken blijven.

Er werd in dit decreet zeer duidelijk een splitsing gesteld tussen de beroepssportbeoefenaars en de liefhebbers sportbeoefenaars, want ook dat weer strekt de democratisering en de de participatie ten goede.

Wanneer aan een aantal bonden het onderscheid tussen deze die sportbeoefening als beroep en dezen die het als **vrijtijdsbesteding** beschouwen in de culturele sector, duidelijk zal worden, zal een groot aantal van onze Vlaamse mensen in staat worden gesteld toelagen te verwerven, bijdragen te ontvangen en aanmoediging te **krijgen** vanwege de overheid in de uitbouw van hun sportbeoefening en hun culturele **ontplooiing**. Hier denk ik vooral aan sporttakken als voetbal en wielrennen.

Wij hebben ook gedacht aan een grotere democratisering door het breken van een aantal monopoliesituaties, of althans daar een aanvang mee te maken. Het zou zo moeten zijn dat in het sportbeleid dat we uitbouwen, het de beste Vlaamse sportbeoefenaar is die zijn streek, zijn land kan vertegenwoordigen, bij welke federatie hij ook al dan niet is aangesloten.

De organisatie van de internationale sportwereld is zo dat per Staat één orgaan per sporttak erkend wordt.

Het moet zo zijn dat als **wij** er naar streven Vlaamse autonome sportorganisaties op te bouwen, de toegang tot de internationale sport hen wordt verzekerd, op dezelfde **wijze** als dit voor

om het even welke andere sportvereniging op dit ogenblik bestaat. Dat zal alleen het pluralisme in de sport en in ons cultuurbeleid ten goede komen en ik geloof dat wanneer pluralisme ingebouwd wordt, wij meteen de democratisering een dienst bewijzen.

Mevrouw de Minister, geachte collega's, wij hebben ook een aantal aspecten die nauw verbonden zijn met goede sportbeoefening, willen beklemtonen.

In de eerste plaats de beveiliging van de sportbeoefenaar zelf en zijn verzekering tegen ongevallen. Wij hebben ingeschreven dat een aantal minimumeisen zullen moeten bestaan bij de verzekering die wordt afgesloten tegen de ongevallen bij de sportbeoefening. Wij hebben tegelijkertijd vermeld dat de premies die ervoor zouden worden betaald in aanmerking komen in het bepalen van het bedrag van de betoelaging van deze sportbeoefening.

Wij hebben ook gezegd dat de noodzakelijke medische begeleiding, qua inhoud en qua frequenties, duidelijk zouden moeten omschreven worden en hebben ook gesteld dat de organisatie van deze medische begeleiding in en buiten de federaties één van de prioriteiten is van het beleid dat wij voorstaan.

In het algemeen cultuurbeleid hebben wij de kwaliteit van de sportbeoefening willen bevorderen.

Dit decreet gaat in de richting van een trend naar de professionalisering van de begeleidende kaders, de administratie. Wij honen aldus tot een betere organisatie en pedagogische begeleiding te komen van die brede sector die de sport is.

Mijnheer de Minister van Nationale Opvoeding, ik stel aan uw blik met genoeg vast dat u daar belangstelling voor heeft. Wij zullen ter gelegenheid van de bespreking van uw begroting daarop terugkomen.

In de sector die ons vandaag specifiek aanbelangt werd in deze sector reeds een belangrijke inspanning gedaan. Dit neemt evenwel niet weg dat een decreet op de kadervorming in de sportwereld een van de eerstvolgende noodzaken is.

Een ander aspect van het algemeen cultuurbeleid is de taakverdeling tussen de landelijke overheid en de gemeentelijke overheden.

Van de landelijke organen, sportverenigingen, verwachten wij dat zij de onderlinge ontmoetingen tussen verschillende sportclubs, de competities zouden inrichten, dat zij deze presentatie naar buiten toe en internationaal waarnemen, dat zij hulp zouden bieden bij de kadervorming. Wij hebben deze verenigingen ook aangezet tot sportpromotie, alhoewel wij overtuigd zijn dat een verbreding van de sportbeoefening een taak is die vooral de lokale sportverenigingen aanbelangt.

Het is dan ook duidelijk dat er een onderscheid is tussen de aanmoediging van de landelijke activiteiten en deze welke vooreerst plaatselijk moeten gebeuren.

Met dit decreet hebben wij er naar gestreefd de uitbouw van het eigen Vlaamse sportbeleid verder te concretiseren. Wij hebben dat gedaan door de huidige bestaande nationale sportverenigingen zich aan te passen aan de culturele autonomie, ze aan te zetten zelfstandige Vlaamse verenigingen zonder winst oogmerk op te richten. Daardoor zal sportbeleid draagkracht krijgen en krijgen we de zekerheid dat de gelden die voor de Vlaamse sportbeoefenaars bestemd zijn, niet naar andere organen gedraineerd worden.

In het decreet staat immers ingeschreven dat de bijdrage die kan en mag worden betaald voor koepelorganen op het Belgische of op het internationale vlak zal beperkt worden tot een gedeelte van de betoelaging voor de werking van onze landelijke organisaties.

Mevrouw de Minister, in uitwerking van het Cultuurpact geeft dit decreet een grotere juridische zekerheid aan de betoelaging, biedt vastere en gelijke normen voor iedereen die in aanmerking komt voor betoelaging. Wij hopen dat met dit decreet ook de financiële zekerheid zal toenemen.

Met vreugde stellen we vast dat het aantal sportbeoefenaars met de dag groeit. Het is onze bekommernis deze trend blijvend te ondersteunen.

Het is natuurlijk niet mijn bedoeling dat alles zou betoelaagd worden. Wij wensen alleen dat een aantal landelijke activiteiten, de infrastructuur en de kadervorming hoofddoelen voor de betoelaging zouden zijn.

Wanneer de internationale ontmoetingen door ons land worden gestimuleerd, is dat een opdracht van de landelijke besturen. Wij zouden er moeten toe komen op een pluralistische basis, afstapende van het verouderde begrip van neutraliteit dat in de sport nog gehanteerd wordt, onze centen voor eigen mensen te besteden. Wij moeten dat doen, steeds meer in samenspraak en overleg met die vrije organisaties waaraan ik vanop deze tribune hulde wil brengen.

Ik wil tevens hulde brengen aan al diegenen die een groot gedeelte, ja zelfs hun ganse leven in dienst van de sportbeweging stellen of hebben gesteld, al diegenen die hun vrije tijd- zonder winstbejag en met enthousiasme ter beschikking stellen van de jongeren en minder jongeren die de sportbeoefening in hun dagelijkse doen en denken hebben opgenomen.

Ik wil hulde brengen aan alle vrijwilligers zonder dewelke de sportbeweging zou stilstaan. Ik wil tegelijkertijd aan alle ouders die hun kinderen naar de sportbeweging sturen oproepen om in die

begeleidende taak hun part op te nemen. De sportbeoefening zal hierdoor geholpen worden, hun kinderen zullen hierdoor gestimuleerd worden en de kwaliteit van de sportbeoefening zal erdoor verhoogd worden.

Mevrouw de Minister, dit decreet schrijft zich inderdaad ook in in de trend die het advies dat de Raad van Europa ons geeft : het recht op sportbeoefening tot een cultureel recht te verheffen.

Wij scheppen vandaag het kader en kondigen de mogelijkheden aan, opdat een vooruitstrevend cultuurbeleid en welzijnsbeleid, waarin de sport een voorname plaats inneemt, voor elke burger in Vlaanderen werkelijkheid zouden worden. **(Applaus op vele banken).**

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in de eerste plaats wil ik de verslaggever van harte danken voor de gedegen en objectieve manier waarop hij de discussies en de werkzaamheden van de commissieleden in zijn verslag heeft weergegeven.

Ook de voorzitter en de leden van de commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport wil ik danken voor de constructieve wijze waarop zij de bespreking van dit ontwerp-decreet hebben aangepakt. Het ging hier immers om een belangrijk decreet. Belangrijk omdat het de erkenning en de subsidiëring zal regelen van een zeer bloeiende categorie van ons rijke verenigingsleven, nl. dat van de sport.

Ik ga niet vertellen hoe het tot nog toe verliep. De verslaggever heeft daarop immers allusie gemaakt. Ik moet ook niet meer vermelden waarom het noodzakelijk was dat er een decretale regeling kwam.

Ik ben ervan overtuigd dat ze de amateursport in Vlaanderen een nieuwe impuls zal geven en dat ze de verenigingen middelen zal verschaffen om nog beter hun taak te vervullen, nl. mensen begeleiden naar hun totale ontplooiing toe.

Ik wil aanstonds ingaan op enkele vragen die mij door verscheidene leden werden gesteld.

In de eerste plaats wil ik antwoorden aan de heer Adriaenssens in verband met de gedeeltelijke toepassing van het decreet.

De Regering heeft uiteraard de bedoeling dit decreet dat de erkenning en de subsidiëring regelt van de sportverenigingen in al zijn consequenties toe te passen. Daarvoor zullen in de toekomst de nodige kredieten worden ter beschikking gesteld. Het is dus op zijn minst voorbarig nu al te be-

weren dat de subsidiëringen die voorzien zijn in dit decreet niet voor 100 procent zullen worden uitbetaald. Er kan immers niet vooruit gelopen worden op de erkenningsdossiers die door mijn Bestuur voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Openluchtlevens moeten onderzocht worden.

Het hoeft evenmin een betoog dat wij bij de toepassing van dit decreet er nauwlettend zullen op waken dat de bepalingen van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact strikt zullen worden nageleefd.

Mijnheer Adrienssens ik heb geluisterd naar wat u hebt verklaard over de andere decreten.

Inderdaad, de moeilijkheden kwamen door de twee **betoelagingen** in één jaar, met name de regeling bij Koninklijk Besluit dat achteraf een uitbetaling voorzag en de regeling per decreet dat vooraf een uitbetaling voorzag.

Maar, op langere termijn komt alles, wat die andere decreten aangaat, tot een goed einde. We moeten een moeilijke overbruggingsperiode doormaken.

Wat de sector betreft die ons thans bezighoudt is het eigenlijk niet no.

BLOSO betaalt steeds voor het lopende jaar, zodat die problemen zich voor de sport niet zullen stellen.

Inzake de tekst die was verschenen in « Sport », wnl ik zeer duidelijk stellen dat het ging om een ontwerp-decreet. Ik betreur het nochtans. Allerlei zaken konden nog aan de oorspronkelijke tekst worden gewijzigd, wat wel degelijk het geval is geweest. U zal er mij niet van verdenken halsstarrig vast te houden aan een bepaalde tekst die door mij werd neergelegd en dat ik langs een trukje zou proberen die tekst gestemd te krijgen. U hebt gelijk daar waar u zegt dat de tekst van het ontwerp-decreet beter niet in « Sport » ware verschenen.

De heren Peeters, Verberckmoes en Diegenant hebben opmerkingen gemaakt inzake de « Sport voor Allen ».

Op 21 maart 1975 werd tijdens de eerste Conferentie van Europese Ministers verantwoordelijk voor de Sport, het Europees handvest « Sport voor Allen » aangenomen. Daarin wordt beklemtoond dat iedereen het recht heeft sport te beoefenen.

Artikel 4 zegt dat de regeringen een blijvende en doeltreffende samenwerking behoren aan te moeten tussen de overheid en de zonder winstoogmerk handelende organisaties. Zij moeten ook het scheppen van een nationaal kader stimuleren waarbinnen de Sport voor Allen kan ontwikkeld en gecoördineerd worden.

Tijdens haar 260e zitting heeft het Comité van Ministers van de Raad van Europa op 24 sep-

tember 1976 een resolutie goedgekeurd waarin zij alle regeringen van de lidstaten aanbeveelt :

- a) voor zover mogelijk hun nationale politiek te baseren op de principes van het Europees handvest « Sport voor Allen » ;
- b) het handvest zoveel mogelijk te verspreiden bij belangstellende personen en organisaties.

In het licht van deze ontwikkeling op Europees vlak zal ik over enkele weken een beleidsnota in verband met « Sport voor Allen » voorstellen.

Uitgaande van een aantal wetenschappelijke gegevens, geput uit een studie die op last van mijn departement werd ondernomen, zullen in deze nota doelgroepen worden afgebakend. In een tweede gedeelte van de nota zullen strategieën worden uitgewerkt om de doelgroepen aan het sporten te krijgen. Daartoe zullen weinig nieuwe initiatieven nodig zijn. Wel zullen bestaande acties moeten worden verbeterd of van inhoud gewijzigd.

Het spreekt vanzelf dat een goed uitgestippeld beleid in de sector van de Sport voor Allen geen kans op slagen heeft wanneer de medewerking niet verzekerd is van de verenigingen uit allerlei sociale sectoren.

Zijn belangrijk zijn in dit verband de sportverenigingen die toch beschikken over een aangepaste structuur en over degelijk opgeleide kaders. Vandaar dat wij in dit decreet met opzet van hen een inspanning vragen in die richting. Ik heb derhalve mijn Bestuur voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Openluchtlevens de opdracht gegeven type-programma's uit te werken om ze ten dienste te stellen van de verenigingen die erom verzoeken. Dit moet hen toelaten zonder zware **financiële** inspanningen te voldoen aan de bijzondere eisen die het decreet hen oplegt.

De heer Peeters knoopte daaraan bepaalde vragen vast in verband met de denksporten.

Op uitdrukkelijke vraag van de leden van de commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport heb ik op 22 november 1976 een advies gevraagd aan de Nederlandstalige Afdeling van de Hoge Raad voor de Lichamelijke Opvoeding, de Sport en het Openluchtlevens i.v.m. het feit of de denksporten al dan niet moeten worden erkend als vormen van sportbeoefening. Een commissie werd belast met een grondig onderzoek naar dit probleem.

De voorzitter van de Hoge Raad verzekerde mij dat het advies in de nabije toekomst zal verleend worden.

Als het advies positief is ligt het in mijn bedoeling de denksportverenigingen te erkennen als volwaardige sportverenigingen op basis van het decreet en hen dus ook te betoelagen.

In het tegenovergesteld geval ben ik van mening

dat de erkenning en de **subsidiering** van de landelijk georganiseerde denksportverenigingen zal moeten geregeld worden via een nieuw decreet. Ik denk dat wij daarin, zoals in alles trouwens, de Hoge Raad moeten volgen.

In verband met wat de heer Peeters zegde over de omkadering en de verhouding tussen het vrijwillig en de meer professionele begeleiding, wil ik het volgende verklaren.

De sport is een zeer arbeidsintensieve sector, wat door iedereen werd benadrukt.

Het organiseren van activiteiten en ontmoetingen vereist heel wat organisatie en administratief werk.

Denk maar aan het inrichten van competities en kampioenschappen, aan het toewijzen van scheidsrechters en officiële en andere zeer omslachtige administratieve taken. Het nodige effectief personeel moet dus voorzien worden.

Bovendien is het vereiste aantal sportbeoefenaars per categorie steeds een minimum. Aldus moet categorie III minimaal 500 sportbeoefenaars tellen. Dit betekent dat in deze categorie ook 900 sportbeoefenaars kunnen aangesloten zijn.

Het is niet mogelijk aan dit minimum iets te veranderen omdat anders de levenskansen van de sportverenigingen in het gedrang komen.

Mag ik er tenslotte nog op wijzen dat voor het eerste personeelslid een toelage wordt verleend van 90 % van het werkelijk uitbetaalde brutosalaris, voor het tweede een toelage van 75 % en voor het derde personeelslid en volgende een toelage van 50 %.

Wij zien dat de inspanningen die van de verenigingen worden verwacht nog bijzonder groot zijn.

Zo denk ik dat wij ons aan het gedane voorstel moeten houden.

IJ spreekt ook over de moeilijkheden van misbruiken op het vlak van de derogaties.

Het is inderdaad niet ondenkbaar dat via de uitzonderingsmodaliteiten voorzien in het artikel 5 paragraaf 1 een aantal zogenaamde elitaire sportfederaties zouden pogen mee te eten van de subsidiekoek. Laat er mij in de eerste plaats op wijzen dat de afwijking van een minimum van 500 aangesloten sportbeoefenaars bedoeld is om de gehandicaptenfederaties een levenskans te bieden.

Daarop hebt U in uw uiteenzetting allusie gemaakt. Het zal U niet onbekend zijn dat een aantal verenigingen die zich met gehandicaptensport inlaten door de aard zelf van hun activiteit nagenoeg nooit tot dit cijfer van 500 zullen komen.

Ik denk hierbij met name aan de federatie van visueel gehandicapten die 230 leden telt of de federatie van doven die er slechts 329 heeft. Artikel 5 moet het de minister toelaten afwijkingen toe te staan op dit punt.

Het is duidelijk dat U dat niet erg vindt, doch vanzelfsprekend.

Naast de gehandicaptenfederaties moet het ook mogelijk zijn afwijkingen te aanvaarden van een aantal zeer specifieke vormen van sportbeoefening die door de aard van de sport zelf geen zeer grote verspreiding kunnen genieten. Ik denk hier aan worstelen, gewichtheffen en andere disciplines die zeer zware fysieke inspanningen vereisen van hun beoefenaars.

Wat is tenslotte elitesport? Wij hebben gezien dat, ik zeg niet dank zij de sport voor allen, maar dank zij de democratisering van de sport, een aantal sporten die vroeger als elitair werden beschouwd het thans niet meer zijn, gezien de mogelijkheden voor elkeen om tot die sporttakken toe te treden.

Dus, niet omwille van het feit dat bepaalde sportfederaties nog maar een beperkt aantal leden hebben, kunnen zij ipso facto elitair genoemd worden. De verschillende sporttakken die in opgang zijn moeten onze bijzondere zorg verdienen. Wij moeten rekening houden met de mogelijkheid dat elitesporten zouden pogen van deze uitzonderingsmaatregelen te genieten.

Ik wil hier echter wijzen op de verplichting die in het decreet is ingebouwd, geregeld activiteiten te organiseren ter bevordering van de sportbeoefening bij de bevolking.

Op deze manier moeten de federaties — eventueel in samenwerking met mijn Bestuur voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Oenluchtlevens — ernstige inspanningen doen om de sporttak die zij beoefenen naar de brede massa te brengen.

De heer Peeters heeft ook gevraagd hoe het met de subsidiëringmodaliteiten in de buurlanden staat.

Wij zien dat in Zweden, alhoewel het geen buurland is, de Staat een bloksubsidie geeft aan de overkoepelende Snortfederatie. Het parlement heeft aan die soortfederatie de bevoegdheid gegeven die subsidie te verdelen onder alle sportverenigingen. Modaliteiten zijn bij mijn weten niet vastgelegd.

In Duitsland betaalt het Rijk werkingstoelage aan de Duitse Sportbond die echter niet subsidieert in de richting van de sportfederaties. De Centrale overheid neemt wel zware financiële last op i.v.m. de topsport en de voorbereiding van topatleten. Zo worden een 80-tal hoog gekwalificeerde bondstrainers door de Staat betaald en aan de federaties ter beschikking gesteld.

Maar, voor „Sport voor Allen” niets.

In Nederland, waar wij allen zo graag naar opkijken, komen wij bedrogen uit wanneer wij dat doen op het gebied van de sport.

Ieder jaar worden de ingediende begrotingen van de sportverenigingen „geschoond” door het de-

partement van CRM maar het is niet duidelijk welke normen daarbij worden gehanteerd. De hele subsidiëringsproblematiek in Nederland is trouwens aan de orde en men denkt er met name ook aan een aantal personeelsleden subsidieerbaar te maken.

De facto is er nog niets.

Bij mijn weten beschikt geen enkel land over een wettelijke regeling die toch onontbeerlijk is voor de zekerheid en de waarborg van een continuïteit in de subsidiëring.

Wat onze „Sport voor Allen”-acties betreft, kunnen wij met rechtmatige fierheid zeggen dat Nederland verscheidene van onze activiteiten heeft ingevoerd. Hier denk ik zowel aan Sportreal en Toss 80.

Ook Engeland, Portugal en Duitsland hebben ons inlichtingen gevraagd over onze acties inzake Sport voor Allen, ten einde voor hun bevolking hetzelfde te kunnen doen. België is het enige land in Europa dat een reglementaire subsidie verleent voor liefhebberssport.

De heer Van Elsen heeft het negatief reageren door bepaalde nationale federaties aangesneden.

Ik wil er hem op wijzen dat niet allen negatief hebben gereageerd. Hoe langer zij hebben gewacht om over het probleem na te denken, hoe minder de reacties negatief waren.

Wanneer dit decreet zal goedgekeurd zijn zullen wij over een reglementering beschikken. Zoals de culturele autonomie vandaag een feit is zal ook deze reglementering een feit zijn. De verschillende federaties zullen daarvan moeten kennis nemen maar ook daaruit de nodige consequenties trekken. Zij zullen zich moeten aanpassen en de manier waarop zij dat zullen doen zal gevolgen hebben inzake hun mogelijkheden. Wij zijn ervan overtuigd dat zij realistisch genoeg zullen zijn en voldoende gezond verstand zullen opbrengen om de juiste conclusies te trekken.

Het spijt mij, mijnheer Van Elsen. U oordeelt dat de sport slechts een klein gedeelte van onze begroting inneemt. Ik moet U zeggen dat dit alleen schijn is. Wij hebben een sportfonds en vóór alles hebben wij de investeringen en de sportinfrastructuur die eveneens moeten meegeteld worden. Zoals U weet is juist het installeren van een uitgebreide sportinfrastructuur in onze gemeenten de beste waarborg om de Sport voor Allen”-acties tot een goede einde te brengen.

De opmerkingen van de heer Verberckmoes gingen gedeeltelijk in dezelfde richting. Hii betreurt het nochtans dat bepaalde grote sporttakken aan dit decreet niets zullen hebben. Daarmee ben ik het niet helemaal eens.

Dit decreet geldt voor al de sporttakken. Na de stemming van dit decreet zullen we onvermijdelijk

tot een volledige scheiding tussen professionele en liefhebberssport moeten komen. Waar zijn de professionele sportbeoefenaars te vinden ? In de wielersport, in de voetbalbond en in de basketbond. Alleen voor deze federaties is het aantal beroepsspelers betekend.

Er zijn ongeveer 110 bonden en federaties, waarvan 43 meer dan 2.500 leden tellen die, indien zij aan de voorwaarden voldoen, in de derde categorie vallen.

Wij kunnen met zekerheid zeggen dat, op de voornoemde bonden na, dit decreet een zeer grote weerslag zal hebben op het ganse sportgebeuren en vooral op de liefhebberssport.

De heer Verberckmoes vreest dat er inzake subsidiëring overlappingsen zullen zijn. Normaal gezien kan dat niet, vermits het alleen over de liefhebberssport gaat. Wij weten dat de Belgen zeer ingenieus zijn en dat wellicht zal worden gepoogd langs bepaalde omwegen aan een dubbele betoelaging te komen. Wij zullen scherp toezien en ervoor zorgen dat zulks niet mogelijk is.

Inzake de Hoge Raad kan ik verklaren dat hij pluralistisch is samengesteld volgens alle normen van het Cultuurpact. Ik begrijp niet dat iemand bij de Hoge Raad een scheefgetrokken samenstelling kan vinden.

De heer Diegenant heeft inzake de Sportraden, ongeveer hetzelfde verklaard.

Het is duidelijk dat de Sportraden in de gemeenten precies op dezelfde wijze moeten samengesteld zijn als de culturele raden en de reglementen moeten volgen die door het Cultuurpact zijn opgelegd.

Hij brengt de suggestie naar voren dat naast de Hoge Raad een gesprekspartner zal moeten voorhanden zijn, samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende sportverenigingen. Is dit nog wel nodig ? Ik heb deze zaak nog niet van nabij bekeken, zodat ik mij daarover nog niet kan uitspreken.

Ik stem volledig in met de heer Diegenant daar waar hij zegt dat de sport de vervreemding tussen de mensen tegengaat, aangezien de sport de mensen samenbrengt en de energie en creativiteit ontwikkelt.

Wanneer de kadervorming goed geregeld is, wanneer de infrastructuur goed en voor het gehele land voldoende is, wanneer de werking op een ernstige wijze wordt betoelaagd — zoals in dit decreet wordt voorgesteld — zullen wij naar betere tijden gaan voor de sport in Vlaanderen.

Ook datgene wat de heer Diegenant heeft verklaard over de wisselwerking tussen de topsporten en de liefhebberssporten is waar. Ik herhaal nogmaals dat wij de liefhebberssport moeten bevorderen. Het is nochtans niet te ontkennen dat

de topsport op het publiek een aantrekkingskracht uitoefent, wat de mensen aanzet toe te treden tot de liefhebberssport. De topprestaties zouden niet mogelijk zijn wanneer niet een brede laag van de bevolking aan liefhebberssport doet. De wisselwerking tussen die twee sporten moeten wij blijven bevorderen en ermee rekening houden bij de subsidiëring. (*Applaus bij de meerderheid*).

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ?

(Neen). Dan verklaar ik de algemene bespreking voor gesloten en gaan wij over tot de artikelsgewijze bespreking.

Artikelsgewijze bespreking

Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende regeling van de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportverenigingen.

De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Binnen de perken van de goedgekeurde begrotingskredieten kent de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, hierna de Minister genoemd, onder de bij of krachtens dit decreet bepaalde voorwaarden, rijkstoeelagen toe aan de erkende sportverenigingen.

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

de Hoge Raad : de Nederlandstalige afdeling van de Hoge Raad voor de Lichamelijke Opvoeding, de Sport en het Openluchtlevens ;

sportverenigingen : de landelijk georganiseerde sportverenigingen die in het raam van de permanente vorming, op onbaatzuchtige wijze de Lichamelijke Opvoeding, de Sport en het Openluchtlevens bevorderen.

— *Aangenomen.*

Artikel 2

Dit decreet is van toepassing op de sportverenigingen waarvan alle aangesloten sportbeoefenaars beantwoorden aan de bepaling van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar in de zin van artikel 2 van het decreet van 25 februari 1975 houdende de vaststelling van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar.

— *Aangenomen.*

Artikel 3

Sportverenigingen worden en blijven erkend onder de hierna vermelde algemene voorwaarden :

1. een werking hebben in ten minste drie provin-

cies van het Nederlandse taalgebied. Voor de toepassing van het decreet wordt het geheel van de bestuurlijke arrondissementen Halle-Vilvoorde, Leuven en Brussel-hoofdstad met een provincie gelijkgesteld ;

2. opgericht zijn op **privé-initiatief** in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk of van een instelling van openbaar nut overeenkomstig de wet van 27 juni 1921 ;

3. hun zetel in het Nederlandse taalgebied of te Brussel-Hoofdstad hebben. De **werking** geschiedt in het Nederlands. Op de zetel moeten de gegevens in verband met werking, leden, vorming van verantwoordelijken en financieel beheer voorhanden zijn ;

4. op alle niveaus geleid worden door verantwoordelijke personen die voor hun taak een aangepaste opleiding hebben gekregen of die beschikken over een nuttige ervaring ;

5. gedurende ten minste één jaar op de datum van de aanvraag een werking gehad hebben die beantwoordt aan de in dit artikel en in artikelen 4 of 5, naar gelang van het geval, gestelde algemene en bijzondere vereisten ;

6. op zelfstandige wijze hun beleid en programma bepalen en hun financiën beheren ;

7. een boekhouding voeren overeenkomstig door de Koning te bepalen regels ;

8. hun statuten en huishoudelijk reglement dienen in overeenstemming te zijn met het decreet van 25 februari 1975 tot vaststelling van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar ;

9. de Koning bepaalt, na advies van de Hoge Raad, de minimale voorwaarden waaraan de verzekeringspolissen afgesloten door de sportverenigingen ter bescherming van hun leden moeten voldoen ;

10. de statuten en reglementen van de landelijke sportverenigingen mogen geen bepalingen bevatten waardoor de bevordering van de algemene sportbeoefening door de bevolking, in de weg gestaan wordt.

— *Aangenomen.*

Artikel 4

Bovendien moeten de sportverenigingen naar gelang van de hiernavolgende categorieën aan de volgende bijzondere voorwaarden voldoen :

A. Categorie 1

1. minimum 2.500 aangesloten sportbeoefenaars tellen ;

2. naast de specifieke verenigingsactiviteiten minimaal vijf activiteiten per jaar organiseren ter bevordering van de sportbeoefening bij de bevolking ;

3. de aangesloten clubs verplichten :

a) van hun aangesloten leden een jaarlijkse persoonlijke bijdrage te innen, waarvan maximaal één vierde aan de landelijke sportverenigingen mag afgedragen worden ;

b) de sportbeoefenaars een medisch getuigschrift te doen voorleggen en degene onder hen die aan competitie en exhibitie doen, aan een geregeld medisch toezicht te onderwerpen.

De Koning bepaalt de frequentie en de inhoud van dit medisch toezicht, na advies van de Hoge Raad.

B. Categorie II

1. minimum 1 .000 aangesloten sportbeoefenaars tellen ;

2. naast de specifieke verenigingsactiviteiten minimaal drie activiteiten per jaar organiseren ter bevordering van de sportbeoefening bij de bevolking ;

3. de aangesloten clubs verplichten :

a) van hun aangesloten leden een jaarlijkse persoonlijke bijdrage te innen, waarvan maximaal één vierde aan de landelijke sportverenigingen mag afgedragen worden ;

b) de sportbeoefenaars een medisch getuigschrift te doen voorleggen en degene onder hen die aan competitie en exhibitie doen, aan een geregeld medisch toezicht te onderwerpen.

De Koning bepaalt de frequentie en de inhoud van dit medisch toezicht, na advies van de Hoge Raad.

C. Categorie III

1. minimum 500 aangesloten sportbeoefenaars tellen ;

2. naast de specifieke verenigingsactiviteiten minimaal één activiteit per jaar organiseren ter bevordering van de sportbeoefening bij de bevolking ;

3. de aangesloten clubs verplichten :

a) van hun aangesloten leden een jaarlijkse persoonlijke bijdrage te innen, waarvan maximaal één vierde aan de landelijke sportvereniging mag afgedragen worden ;

b) de sportbeoefenaars een medisch getuigschrift te doen voorleggen en degene onder hen die aan competitie en exhibitie te doen, aan een geregeld medisch toezicht te onderwerpen.

De Koning bepaalt de frequentie en de inhoud van dit medisch toezicht, na advies van de Hoge Raad.

— **Aangenomen.**

Artikel 5

§ 1. De Minister kan na gemotiveerd advies van de Hoge Raad afwijkingen toestaan op de erkenningscriteria zoals bedoeld in artikel 4, C. 1., op basis van één of meerdere volgende elementen:

a) het vergen van grote fysieke inspanningen bij het beoefenen van de sporttak ;

b) de gepresteerde activiteiten in het kader van de bijzondere promotieactiviteiten ter bevordering van de sportbeoefening bij de bevolking.

§ 2. De Minister kan afwijkingen toestaan op de bijzondere voorwaarden zoals bedoeld in artikel 4A. 3b), B. 3b), C. 3b), voor verenigingen die specifiek het openluchtlevens beoefenen.

— **Aangenomen.**

Artikel 6

De regels voor het indienen van de aanvraag tot erkenning, de geldigheidsduur van deze erkenning alsook de modaliteiten van de inspectie en de begeleiding worden door de Koning bepaald, na het advies van de Hoge Raad te hebben ingewonnen.

— **Aangenomen.**

Artikel 7

De erkenning wordt na gemotiveerd advies van de Hoge Raad verleend en ingetrokken door de Minister.

— **Aangenomen.**

Subsidiëringscriteria voor de algemene werking van de sportverenigingen

Artikel 8

§ 1. De totale toelage voor elke erkende vereniging bestaat uit :

- een basistoelage,
- een toelage voor de personeelsleden,
- een toelage voor de werking.

§ 2. De verenigingen leggen jaarlijks een raming met verantwoording van de in artikelen 10 tot 12 bedoelde uitgaven voor aan de Minister.

Binnen de toegekende dotatie bepaalt de Minister jaarlijks het bedrag naar rata van de grootte der uitgaven dat voor subsidiëring in aanmerking kan komen.

§ 3. De procedure bij het overleggen van de jaarlijkse raming en de wijze waarop de sportverenigingen beroep kunnen aantekenen, worden door de Koning bepaald, na het advies van de Hoge Raad te hebben ingewonnen.

DE VOORZITTER : Dames en heren, hier werd door de verslaggever een vormverbetering voorgesteld, met name het schrappen van de subtitel „Subsidiëringscriteria voor de algemene werking van de sportverenigingen”.

Gaat de raad hiermede akkoord ? (**Instemming**).
Artikel 8 wordt dus aangenomen.

Artikel 9

De basistoelage bedraagt :

- voor verenigingen van categorie I: 100.000 F,
 - voor verenigingen van categorie II : 75.000 F,
 - voor verenigingen van categorie III: 50.000 F.
- **Aangenomen.**

Artikel 10

§ 1. Voor de subsidiëring komen in aanmerking de salarissen van enerzijds leden van het personeel met beleids- en vormingsverantwoordelijkheid en anderzijds leden van het administratief personeel voor zover het personeelsleden betreft met landelijke of provinciale verantwoordelijkheid belast.

§ 2. Voor de sportverenigingen die een eerste maal de toepassing van dit decreet genieten, komen voor subsidiëring in aanmerking maximum 3 personeelsleden voor verenigingen van categorie III ; maximum 4 personen voor verenigingen van categorie II ; maximum 6 voor verenigingen van categorie I.

§ 3. De Koning bepaalt op advies van de Hoge Raad de regelen volgens welke het aantal gesubsidieerde personeelsleden kan verhoogd worden.

§ 4. De Koning bepaalt op advies van de Hoge Raad de aard van de diploma's of andere bekwaamheidsbewijzen waarvan de personeelsleden naar gelang van hun functie houder moeten zijn of de bewijzen van nuttige ervaring die zij dienen over te leggen opdat de verenigingen uit hunnen hoofde toelagen zouden kunnen ontvangen en het daaraan verbonden voor subsidiëring in aanmerking komende maximumsalaris.

— **Aangenomen.**

Artikel 11

De toelage voor salarissen wordt berekend op het werkelijk uitbetaalde brutosalaris van het personeelslid en het vakantiegeld vermeerderd met de bijdrage die de werkgever dient te storten bij toepassing van het wettelijk stelsel van de sociale voorzieningen.

Het in aanmerking komende salaris mag evenwel niet hoger zijn dan de wedde zoals bepaald in de weddeschaal van een bestuurssecretaris in een ministerieel departement.

De toelage bedraagt :

- a) voor het eerste personeelslid 90 procent van het bedrag bepaald in het eerste lid van onderhavig artikel.
- b) voor het tweede personeelslid 75 procent van bedoeld bedrag.
- c) voor het derde personeelslid en de volgende personeelsleden 50 procent van het bedoelde bedrag.

— **Aangenomen.**

Artikel 12

De volgende werkingskosten, na aftrek van de eventueel ermede verbonden inkomsten, worden voor 75 procent gesubsidieerd :

1. uitgaven met betrekking tot het uitgeven van tijdschriften of publicaties die ten minste viermaal per jaar verschijnen ;
2. uitgaven die voortvloeien uit de aanmaak van drukwerken ;
3. secretariaatskosten ;
4. verplaatsingskosten van kaderleden op gewestelijk, provinciaal en nationaal vlak voor zover zij essentieel zijn voor de werking van hun vereniging ;
5. kosten voortvloeiend uit de verplichting een verzekering af te sluiten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid en de gevolgen van persoonlijke ongevallen dekt ;
6. uitgaven die voortvloeien uit het organiseren van landelijke of nationale kampioenschappen, tornooien en wedstrijden ;
7. uitgaven die voortvloeien uit het organiseren van bijzondere activiteiten in het kader van de actie „Sport voor Allen” ;
8. bijdragen voor een overkoepelend nationaal orgaan, voor zover deze bijdragen noodzakelijk zijn voor de organisatie van nationale en internationale ontmoetingen ;
9. de Koning bepaalt, op advies van de Hoge Raad, per categorie als bedoeld bij art. 4, het maximum van de werkingskosten waarop een toelage kan worden verleend.

— **Aangenomen.**

Artikel 13

Indien de uitgaven bedoeld in artikelen 10 en 11 meer dan 75 procent uitmaken van de totale uitgaven wordt de rijkstoelage voor eerstvermelde uitgaven berekend op het bedrag dat 75 procent van de totale uitgaven niet overschrijdt.

— **Aangenomen.**

Artikel 14

§ 1. Het totale bedrag van de toelage die aan de sportverenigingen wordt toegekend, kan niet worden verminderd op grond van de verhouding tussen ontvangsten en uitgaven over het werkingsjaar waarvoor de toelage wordt verleend voor zover het batig saldo besteed wordt of besteed zal worden voor de feitelijke doeleinden van de sportverenigingen.

§ 2. Wanneer dit batig saldo niet wordt besteed voor de feitelijke doeleinden van de sportverenigingen, kan het totale bedrag van de toelage worden verminderd met een bedrag dat overeenstemt met dit batig saldo.

— **Aangenomen.**

Artikel 15

De Minister kan gedurende ten hoogste drie opeenvolgende jaren na gemotiveerd advies van de Hoge Raad, een starttoelage van 50.000 F per jaar toekennen aan sportverenigingen die niet voldoen aan een of meer van de erkenningsvoorwaarden vermeld in artikelen 3, 1. en 5. en 4, C, 1. en 3.

— **Aangenomen.**

Artikel 16

§ 1. De Koning bepaalt, na advies van de Hoge Raad te hebben ingewonnen, de regels in verband met het indienen van de aanvragen, de wijze waarop de sportverenigingen verslag zullen uitbrengen over de werking en de wijze waarop de uitbetaling van de toelage zal gebeuren.

§ 2. Tijdens het eerste kwartaal van het werkingsjaar kan een terugvorderbaar voorschot worden uitbetaald, waarvan het bedrag overeenstemt met het bedrag dat tijdens het voorafgaande jaar werd toegekend als basistoelage en toelage voor salarissen of als starttoelage.

— **Aangenomen.**

Artikel 17

Het Koninklijk Besluit van 5 februari 1971 houdende vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale bonden die het bevorderen van de lichamelijke opvoeding, de sportbeoefening en het openluchtlevens tot doel hebben, en van de criteria tot toekenning van werkingstoelagen aan deze bonden, wordt, wat het Nederlandse taalgebied betreft, opgeheven.

— **Aangenomen.**

Artikel 18

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1978.

— **Aangenomen.**

DE VOORZITTER : De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Naamstemming

Er wordt overgegaan tot de naamstemming.

Uitslag van de stemming :

15 1 leden namen deel aan de stemming ;

15 1 leden hebben JA geantwoord.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgezonden.

JA hebben gestemd :

Adriaensens H.	Babylon M.
Adriaensens J. (Mevr.)	Baert M.
Akkermans P.	Bascour J.
Anciaux V.	Belmans J.

Bergers G.
Bertels L.
Blanckaert Karel
Blancaert François
Bode M.
Bogaerts August
Bonnell R.
Breyne G.
Buchmann J.
Calewaert W.
Carpels O.
Chabert J.
Claes Albert
Claeys Dries
Claeys Walter
Coens D.
Colla F.
Cooreman E.
Coppens E.
Daems Jean
d'Alcantara A.
De Backer-Van Ocken
H. (Mevr.)

De Beul A.
De Bondt F.
de Bruyne H.
De Clercq Constant
De Clercq Paul
De Croo H.
De Facq E.
De Greve L.
De Keersmaecker P.
De Kegel G. (Mevr.)
Delepierre L. (Mevr.)
Desmeester-De Meyer
W. (Mevr.)

Demey O.
Dequae A.
De Rore A.
De Seranno J.
De Vlies P.
Devos G. (Mej.)
De Winter A.
Dewulf Maurice
De Wulf Roger
D'haeseleer D. (Mevr.)
D'Haeyer R.
D'Hondt-Van Opden-
bosch P. (Mevr.)

Dhoore L.
Diegenant A.
Dielens G. (Mej.)
Dupont A.
Dupré J.
Février S.
Flamant E.
Gerits J.
Ghysbrecht P.
Gijs R.

Grootjans F.
Henckens J.
Hendrickx J.
Hulpiau R.
Jorissen W.
Julliams I. (Mevr.)
Kelchtermans L.
Kempinaire A.
Keuleers J.
Kuijpers W.
Lagae A.
Lahaye H.
Leemans E.
Lsenssens J.
Leynen H.
Leys P.
Lindemans L.
Maes Nelly (Mevr.)
Maes Robert
Martens Wilfried
Mattheysens R.
Mesotten W.
Monard G.
Moors C.
Nauwelaers L.
Nauwelaerts-Thues J.
(Mevr.)

Olaerts J.
Olivier M.
Pede J.
Peeraer J. (Mevr.)
Peeters Paul
Peeters Renaat
Persyn W.
Poma K.
Rolin Jaequemyns R.
Rombaut L.
Rutten M.
Schiltz H.
Smeers T.
Smets A.
Smitt C. (Mej.)
Staels-Dompas N.
(Mevr.)

Steyaert H. (Mej.)
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Temmerman G.
Turf-De Munter G.
(Mevr.)

Uyttendaele R.
Van Bogaert E.
Van Canneyt J.
Van Daele D.
Vandekerckhove R.
Vandemeulebroucke J.
Vandenabeele A.
Vandenbergh G.
Van den Eynden J.

Vandenhove M.	Van Nooten E.
Van der Aa M.	Van Ooteghem O.
Vanderborght F.	Van Rompaey R.
Van der Niepen P.	Vansteenkiste Emiel
Vandewiele M.	Vansteenkiste Luc
Vandezande R.	van Waterschoot J.
Van Elewyck J.	Verberckmoes F.
Van Elsen C.	Verbist A.
Vangeel J.	Verhaegen Guido
Van Geyt L.	Verhaegen Joris
Vangronsveld F.	Verleysen W.
Van Herreweghe M.	Verroken J.
Van In G.	Waltniel L.
Vankeirsbilck E.	Wijnen F.
Van Leemputten R.	Wijninckx J.
Vannieuwenhuyze R.	

VRAGEN (R.v.O. art. 52)

1. Mondelinge vraag van de heer J. Wijninckx tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de mogelijkheden tot opvoering van de theaterproductie „Het Liefdesconcilie” in Vlaamse steden.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer J. Wijninckx tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de mogelijkheden tot opvoering van de theaterproductie „Het Liefdesconcilie” in Vlaamse steden.

De heer Wijninckx heeft het woord.

DE HEER J. WIJNINCKX (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, waarde collega's, na het voor u zeer inspannend conclaaf van vorige zaterdag en zondag, zou ik u willen onderhouden over een minder inspannend, misschien ontspannend concilie.

Maar, mevrouw de Minister, als het mij veroorloofd is dit te zeggen — en U kent mijn collegiale en zeer eerbiedwaardige gevoelens ten uwen opzichte — ik heb niet de bedoeling U over deze vraag te laten struikelen ; overigens, de opdracht van het concilie waarover ik wil spreken, is allicht iets prikkelender, maar zal voor de gemeenschap misschien minder kostbaar zijn dan het conclaaf van vorig weekeinde.

Zo heeft te Rotterdam een Vlaming, Franz Marijnen, met enorme bijval het werk „Het Liefdesconcilie” van Oscar Panizza op de planken gezet. Deze theaterproductie kent in Nederland een enorm succes.

Het wordt trouwens ook in Carré Amsterdam drie maanden lang opgevoerd en het werd ook zeven jaar geleden opgevoerd door het Théâtre de Paris. Het zal — op uitnodiging — opgevoerd worden

in het Schauspielhaus te Hamburg en de Bochum. Thans onderhandelt men met de Städtische Bühne te Frankfurt. De Rotterdamse Toneelraad heeft het verzoek ontvangen de productie tevens te presenteren tijdens het befaamde festival in Nancy. Er is ook een uitnodiging om de productie gedurende vijf dagen te boeken in een van de belangrijkste schouwburgen van Parijs.

Merkwaardigerwijze wordt deze productie nog steeds niet opgevoerd in Vlaanderen. Noch te Gent, noch te Antwerpen, noch te Brussel, noch te Brugge of te Hasselt heeft men de kans gehad om dé theatergebeurtenis van het jaar in het Nederlandse taalgebied op de planken te zien. Nochtans wordt de Rotterdamse schouwburg overstelpt met brieven en telefoontjes uit Vlaanderen.

Graag vernam ik van U, mevrouw de Minister, welke maatregelen U kunt nemen opdat het Vlaamse schouwburgpubliek de kans zou krijgen deze tot ver in het buitenland gewaardeerde voorstelling te zien, zonder zich naar Rotterdam, Parijs, Amsterdam, Hamburg of Bochum te moeten verplaatsen, tenzij sommigen ethische bezwaren tegen het toneelstuk zouden aanvoeren, want in voorkomend geval is het vanzelfsprekend dat slechts een welbepaald deel van ons Vlaamse volk verplicht zal worden zich een dergelijke buitenlandse reis te veroorloven.

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in antwoord op zijn vraag kan ik het geachte lid het volgende medelen.

Het departement van Nederlandse Cultuur beschikt niet over een eigen schouwburgzaal in Brugge, noch in Antwerpen, noch in Brussel, noch in Hasselt.

Mijn departement kan of mag zich dan ook op geen enkele wijze mengen in de programmatie in deze schouwburgzalen.

Wat de stad Gent betreft is het wel zo dat de beheerraad van het Nederlands Toneel te Gent is samengesteld uit vertegenwoordigers van de stad Gent, de provincie Oost-Vlaanderen en het departement van Nederlandse Cultuur.

Door de — vorige — directeur van het N.T.G. was, met akkoord van de beheerraad, een opvoering gepland door de Rotterdamse Toneelraad van „Het Liefdesconcilie” van Oscar Panizza in een regie van Franz Marijnen, en dit op 26 oktober jl. Het N.T.G. had voor deze opvoering reeds de

nodige publiciteit verzorgd. Ook in het televisie-magazine „Resonanties” bijvoorbeeld werd een bijdrage gewijd aan deze produktie en werd de voorstelling te Gent aangekondigd.

Een paar weken voor de geplande opvoering evenwel hebben de heer Marijnen en twee technici van de Rotterdamse Toneelraad de zaal van het N.T.G. bezocht. Een drietal dagen later lieten zij de directeur van het N.T.G. weten dat het om technische redenen niet mogelijk zou zijn de produktie in Gent te brengen.

Ik mag er hier wel de aandacht op vestigen dat de zaal in Gent, waarvan sprake, de grote zaal is in de Gentse schouwburg, waarin het eigen gezelschap van het N.T.G. zijn voorstellingen organiseert.

Op uitdrukkelijk verzoek van de heer Marijnen werd via de pers door het N.T.G. het bericht verspreid dat de geplande voorstelling van „Het Liefdesconcilie” niet kon doorgaan om technische redenen.

Dit bericht is voor zover mij bekend nooit tegengesproken door de Rotterdamse Toneelraad of door de heer Marijnen.

Het is mij wel bekend dat later in de Nederlandse bladen getiteld werd — en ik citeer hier het Nederlands blad „Het Vrije Volk” van 6 november 1976 — „Franz Marijnen wil niet meer in België optreden wegens de censuur”.

Verder zou de heer Marijnen aan dezelfde krant nog verklaard hebben dat het oprecht denkende mensen in België onmogelijk gemaakt wordt hun werk naar eigen inzicht te doen wegens de naar zijn oordeel bestaande censuur in België.

Ik zeg naar het oordeel van de heer Marijnen.

Naar mijn oordeel immers is de censuur in verband met „Het Liefdesconcilie” van O. Panizza onbestaande, niet alleen omdat dit stuk een paar jaren geleden vele malen opgevoerd werd door het Area-theater, o.m. in Gent en Tiel, dat het stuk geprogrammeerd was te Gent en alleen de heer Marijnen beslist heeft dat deze voorstelling niet zou plaats vinden, dat het N.T.G. overigens reeds de nodige publiciteit had verzorgd en dat ook de B.R.T. in een TV-magazine een vrij uitgebreide bijdrage aan deze produktie had gewijd.

Ik meen dan ook te mogen zeggen dat op geen enkel ogenblik de heer Marijnen verhinderd werd zijn jongste produktie in Vlaanderen te brengen.

De produktie kon alleen om technische redenen, waarover alleen de heer Marijnen zelf en de Rotterdamse Toneelraad hebben beslist, niet plaats vinden in België.

Bovendien ben ik van oordeel dat, indien de heer Marijnen beslist heeft een persoonlijke actie te ondernemen tegen de naar zijn oordeel bestaande censuur in België en derhalve „Het Liefdescon-

cilie” niet wil brengen in Vlaanderen, het departement van Nederlandse Cultuur zich niet het recht kan toemeten om deze protestactie van de heer Marijnen te breken of met welke middelen dan ook, de heer Marijnen ertoe te bewegen, zijn protest op te geven en toch in België op te treden.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

2. Mondelinge vraag van mevrouw G. De Kegel tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de herdenking van de 675e verjaardag van de Guldensporenslag.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw G. De Kegel tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de herdenking van de 675e verjaardag van de Guldensporenslag.

Mevrouw De Kegel heeft het woord.

MEVROUW G. DE KEGEL (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, in 1977 zal het 675 jaar geleden zijn dat op de Groeningekouter nabij Kortrijk de Guldensporenslag plaatsvond.

Ongetwijfeld denken de huidige generaties genuanceerder over de betekenis van deze militaire gebeurtenis dan dat het geval was in de romantische negentiende eeuw. Maar het blijft een onloochenbaar feit dat de herinnering aan het wapenfeit van 11 juli 1302 generaties lang de Vlaamse gemeenschap bezielde en gesterkt heeft in haar ontvoeringsstrijd. Terecht heeft deze Cultuurraad dan ook 11 juli bij decreet uitgeroepen tot de Vlaamse nationale feestdag.

Het past bijgevolg de 675e verjaardag van de Guldensporenslag met feestelijke luister te vieren. Ik zou daarom van de bewindslieden willen vernemen op welke wijze zij door initiatieven in het cultureel leven, in de BRT en in het onderwijs deze herdenking zullen organiseren. Graag zou ik hierbij willen vernemen of de contacten die door de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden ter zake in deze Raad werden aangekondigd op 20 mei 1975, reeds tot stand gekomen zijn.

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, met genoegen kan

ik het geachte lid meedelen dat de 675e verjaardag van de slag der Guldensporen zeker niet onopgemerkt zal voorbijgaan.

Er wordt reeds aan diverse projecten gedacht en gewerkt.

Zo hoopt de stad Kortrijk een grootse viering te kunnen organiseren. Afgevaardigden van de stad hebben hierover reeds met mijn medewerkers contact gehad. Onderzocht wordt op welke wijze de plannen van de stad kunnen worden verwezenlijkt. Ook de BRT plant verschillende initiatieven.

1. Bij de Televisie is de directie Ontspanning in onderhandeling over een speciale concertuitvoering te Kortrijk. Het nieuwe jeugdfeuilleton „Dirk van Haveskerke” staat in het teken van de bedoelde gebeurtenis en eindigt met de Guldensporenslag.

2. Bij de radio overweegt BRT 1 op 11 juli een poëzieprogramma met werk van Vlaamse dichters, een chansonconcert en de gebruikelijke gelegenheidstoespraak.

BRT 2 zou bij elke gewestelijke omroep volkszangers gedurende een tiental minuten over het thema Vlaanderen laten optreden. Bovendien plant Antwerpen een uitvoering van de Rubenscantate, Limburg een fonoprogramma met Vlaamse muziek en bindteksten van Louis Verbeeck, en West-Vlaanderen een showavond met Vlaamse vedetten.

BRT 3 wil op 11 juli een concert organiseren in het Casino-Kursaal te Oostende (met o.m. een uitvoering van De Zee van P. Gilson. Als dirigent is François Huybrechts aangezocht. Dit programma wordt ook op 10 juli in de studio te Brussel als Guldensporenconcert gegeven.

Bovendien wordt nog de mogelijkheid van een concert van Vlaamse kamermuziek te Kortrijk onderzocht.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

3. **Mondelinge vraag van de heer P. De Clercq tot de Minister van Openbare Werken en de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het historisch boerenhuisje „Het Seppeke” te Embiem.**

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Paul De Clercq tot de Minister van Openbare Werken en de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het historisch boerenhuisje „Het Seppeke” te Emblem.

De heer P. De Clercq heeft het woord.

‘DE **HEER** P. DE CLERCQ (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister; dames en heren, de nieuwe eigenaar van het historisch boerenhuisje „Het Seppeke”, Voortstraat; 10, te Emblem, wenst aan dit pand de nodige sanerings- en restauratiewerken te laten uitvoeren. Daartoe stellen zich echter ernstige problemen.

Het gebouw ligt vlak tegen de dijk van de Kleine Nete. Langs de waterkant is de dijk uitgehold, terwijl hij bovenaan verzakkingen vertoont, ontstaan door gangen gegraven door muskusratten. De nieuwe eigenaar heeft deze ratten reeds weten te verdrijven. Bij springtij stroomt het water echter door de dijk, soms eveneens over de dijk. In geval van een in deze zwakke zone niet denkbeeldige dijkbreuk, zou het huisje waarschijnlijk instorten.

Anderzijds loopt onmiddellijk achter het gebouw een beek, die iets verder uitmondt in de Kleine Nete. Op die plaats werd een klep aangebracht om te beletten dat het water bij opkomend tij in de beek terugvloeit. Door onvoldoende werking van deze klep is de beek toch nog onderhevig aan de getijden. Dit heeft tot gevolg dat ‘s winters de woonst vaak gedeeltelijk onder water loopt.

Om aan deze gevaren te verhelpen, heeft de Staatssecretaris voor Leefmilieu reeds gesuggereerd dat de dijk langsheen de Kleine Nete zou worden verstevigd en verhoogd in de nabijheid van het huis. Langs de achterzijde zou een ringdijk moeten worden gebouwd.

Zoals uw collega voor Leefmilieu, zouden wij bij de heer Minister van Openbare Werken willen aandringen op een doeltreffend ingrijpen ter beveiliging van dit gebouw. De door de eigenaar beoogde sanerings- en restauratiewerken zouden immers weinig zin hebben indien zich in het huis ‘s winters voortdurend watersnood voordoet.

Aan de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden willen we vragen hoever het staat met de wettelijke bescherming van dit historisch boerenhuisje. In de huidige context van herwaardering en behoud van ons historisch en natuurlijk erfdeel, zou het de bevolking teleurstellen dat dergelijke woning, in één van de weinige mooie hoeken die de Kempen nog resten, zou verdwijnen omwille van het laattijdig ingrijpen der bevoegde overheden.

DE VOORZITTER: De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN. Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer

de Voorzitter, dames en heren, betreffende het tweede gedeelte van zijn vraag kan ik het geachte lid het volgende antwoorden.

Een procedure tot wettelijke bescherming van het boerenhuisje „het Seppeke” te Emblem was tot heden niet aan de gang.

Ik heb dan ook, als onmiddellijk gevolg op de mondelinge vraag van het geachte lid, de inspecteur van de R.M.L.Z. de opdracht gegeven een historisch en esthetisch onderzoek in te stellen in functie van een eventuele wettelijke bescherming van dit boerenhuisje.

Dit wetenschappelijk onderzoek is momenteel bezig.

Indien het advies van de K.C.M.L. en R.M.L.Z. gunstig is, dan zal dadelijk de administratieve procedure worden aangevat.

De heer Minister van Openbare Werken verzoekt mij bovendien nog het volgende mede te delen :

„Ik heb de eer aan het geachte lid mede te delen dat ingevolge de inplanting van de woning, de kruinbreedte van de dijk ter plaatse gereduceerd is, maar voor dijkverzakkingen of snel voortschrijdende erosie is praktisch geen gevaar.

Het kruinpeil bevindt zich nog steeds 11 cm hoger dan de tot op heden hoogste geregistreerde waterstand.

De beek onmiddellijk achter het gebouw is niet aan tij onderhevig, terwijl de uitwateringsbuis of klep, behoorlijk functioneert.

Echter dient opgemerkt dat bedoelde beek „De Bollaak” en de „Afleiding Bollaak” een jaarlijks weerkerende wateroverlast veroorzaken wegens de geringe bergingscapaciteit. Om de bergingscapaciteit te verhogen heeft het Bestuur der Waterwegen het verhogen en verharderen van de linker-oever in aanbesteding gebracht en de werken ten bedrage van 6.746.885 F zullen eerlang aan de N.V. De Wilde worden toevertrouwd. Na deze werken zullen de woningen weinig of niet meer door wateroverlast getroffen worden.

Vermits deze waterlopen respectievelijk ressorteren onder de bevoegdheid van het Ministerie van Landbouw en de Provincie heeft de Provinciale Coördinatiecommissie van de Waterproblemen, een saneringsproject uitgewerkt waarin overstromingsgebieden gepland zijn om het bovendebiet van de Bollaak tijdelijk te stockeren.

Omtrent deze planning kan navraag gedaan worden bij het Ministerie van Landbouw, doch bij de inrichting van deze wachtkommen zal zeker rekening gehouden worden met de bestaande gebouwen.

Ik hoop dat de geplande maatregelen ter bescherming en voorkoming van het overstromingsgevaar het geachte lid voldoening zullen geven.”

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

4. Mondelinge vraag van de heer F. Boey tot de Minister van Openbare Werken en de Staatssecretaris voor Leefmilieu over het behoud van de bomen op de Frankrijklei te Antwerpen.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer F. Boey tot de Minister van Openbare Werken en de Staatssecretaris voor Leefmilieu over het behoud van de bomen op de Frankrijklei te Antwerpen.

De heer Boey is verhinderd en het is de heer Buchmann die de vraag in zijn plaats zal stellen. Deze vraag zal worden beantwoord door de heer Staatssecretaris voor Leefmilieu.

Het woord is aan de heer Buchmann.

DE HEER J. BUCHMANN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, half december begonnen arbeiders in stadsdienst een tiental bomen te rooien op de Frankrijklei te Antwerpen, nabij het Blauwtorenplein (Vogelmarkt). Na controle bleken de circa 50 jaar oude platanen te zijn afgestorven. Mogelijkheid tot redding zou niet hebben bestaan.

Naar de oorzaak voor de dood van die bomen hoeven we niet ver te zoeken. In volle stadscentrum hadden ze veel te lijden van strooizout, van lekkende gasleidingen en niet in het minst' van de grondverdichting. Laatstgenoemd verschijnsel wordt veroorzaakt door het zwaar verkeer, dat de grond steeds meer samendrukt. De wortels krijgen alzo geen lucht meer en de bomen stikken.

De aanplanting van nieuwe bomen komt neer op een „staatszaak”. De Antwerpse leien zijn immers staatswegen en vallen derhalve onder de bevoegdheid van Openbare Werken. Er bestaat evenwel een overeenkomst tussen de stad en de nationale overheid voor het onderhoud van beplanting en wegen door stadsdiensten.

Graag vragen wij de heer Minister van Openbare Werken snel te zorgen voor de vervanging van de gerooide platanen. Tevens willen wij vragen of er in geen mogelijkheid kan worden voorzien om de nieuwe én de andere, hopelijk nog gezonde, bomen te behoeden voor verdere vergiftiging. De bomen aan weerszijden van de leien vormen immers een integrerend bestanddeel van het Antwerpse stadsbeeld. Bovendien vormen zij een weliswaar zeer schrale groengordel temidden van het Antwerpse stadscentrum.

Daarbij aansluitend vragen wij de heer Staatssecretaris voor Leefmilieu welke visie hij heeft inzake de groenvoorzieningen te Antwerpen. Inderdaad, buiten het aspect gezondheid voor de gemeenschap, levert de Scheldestad dikwijls een vrij onfrisse aanblik op door het nijpend gebrek aan bomen, parken en aanplantingen.

Voor in industriegebieden gelegen steden in het buitenland waakt de overheid niet zelden voor de aanwezigheid van aanzienlijke porties groen. Deze brengen een welkome afwisseling voor grauwe en dikwijls vuile stenen en beton in **dichtbebouwde** woon- en arbeidskernen.

DE VOORZITTER : De Staatssecretaris voor Leefmilieu, die mede antwoordt namens de Minister van Openbare Werken, heeft het woord.

DE HEER K. POMA, Staatssecretaris voor Leefmilieu (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan het geachte lid in naam van de Minister van Openbare Werken en van mijzelf het volgende mededelen.

Voor de leien te Antwerpen moet een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds de Italiëlei en anderzijds de Frankrijklei, de Britselei en de Amerikaanselei.

Voor de Italiëlei (waar de tramlijnen zullen opbroken worden) wordt voor 1977 een modernisering der verharding voorzien op basis van de bestaande wegbreedten, waardoor de huidige bomenrijen zullen kunnen behouden blijven op een tiental na.

Nadat de weg- en rioleringswerken in 1978 of 1979 zullen voltooid zijn, zal een volledige heraanplanting geschieden op alle plaatsen waar bomen zullen geroooid zijn. Een eerste heraanplanting is ten andere reeds geschied in 1976.

Voor de andere leien ligt het probleem enigszins anders : binnen enkele jaren, nadat de trammaatschappij MIVA haar volledig metronet aan het Rooseveltplein zal aangelegd hebben, kunnen op de leien de tramlijnen tussen de bestaande bomenrijen gebracht worden en kunnen deze bomenrijen aangevuld worden met nieuwe beplantingen op plaatsen waar thans bomen afgestorven zijn.

Wat betreft de grondvergiftiging kan worden gezegd dat de gasmaatschappij ernstige pogingen heeft gedaan om de lekken in haar leidingen te dichten.

Deze aangelegenheid valt echter buiten de bevoegdheid van de Minister van Openbare Werken.

De aanwezigheid van parkeerplaatsen in betonverharding tussen de bomen belet het indringen van regenwater.

Deze verharding zal ter gelegenheid van de vernieuwingswerken vervangen worden door keibestratingen zonder voegvulling, zodat het regenwater voldoende in de grond zal kunnen dringen.

De groenvoorziening binnen de gemeenten, tenzij langs de rijkswegen binnen de gemeenten, is een zuiver gemeentelijke aangelegenheid. Niets belet nochtans de gemeenten en beroep te doen op de

samenwerking van de Dienst van het Groenplan en zulks zowel wat betreft de opvatting en de uitvoering van de projecten inzake nieuwe aanplantingen als wat betreft het ter beschikking stellen van planten en gewassen.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

5. Mondelinge vraag van de heer Luk Vansteenkiste tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het stationsgebouw te Harelbeke.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Luk Vansteenkiste tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het stationsgebouw te Harelbeke. De heer Vansteenkiste heeft het woord.

DE HEER LUK VANSTEENKISTE (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, iedereen weet dat Harelbeke heel wat geleden heeft onder bepaalde infrastructuurwerken zoals de verbreding van de rijksweg en de Leie. Daardoor ging heel wat van zijn waardevol patrimonium teloor.

Thans wordt opnieuw een gedeelte bedreigd : namelijk het stationsgebouw, dat dateert uit de jaren 1890 en een waardevol tijdsdocument is voor het rijke vlassersleven in deze streek.

In de begroting van Verkeerswezen 1977 wordt de afbraak voorzien van dit gebouw in het kader van de geplande ophoging van de spoorlijn Kortrijk-Gent.

De aanvang van de werken schijnt nakend te zijn, zodat ik mevrouw de Minister verzoek mij dringend te willen antwoorden op de volgende vragen.

1. Werd het behoud gevraagd aan de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg ? Zo ja, hoever is dit dossier gevorderd ?
2. Zal mevrouw de Minister de nodige stappen doen bij haar collega van Verkeerswezen om in afwachting van dit advies geen onuitwisbare schade aan te richten ?
3. Werden door het departement de mogelijkheden onderzocht die dit gebouw kan bieden in de sociaal-culturele sector ?

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, als antwoord op zijn

mondelijke vraag, kan ik het geachte lid mededelen dat door de R.M.L.Z. een omstandig wetenschappelijk verslag over de waarde van het station van Harelbeke werd klaargemaakt.

Hieruit blijkt duidelijk niet alleen het historisch, maar eveneens het stedenbouwkundig belang van dit stationsgebouw.

Het schepencollege van Harelbeke heeft ook geopteerd voor het behoud van dit station en heeft aan de N.M.B.S. haar wens kenbaar gemaakt om dit station of een gedeelte ervan te kopen of huren dit in functie van een sociaal-culturele bestemming.

Ik zal dan ook bij mijn collega van Verkeerswezen de nodige stappen doen opdat in afwachting van een beslissing in deze zaak, geen schade zou worden aangericht aan dit historisch station.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

6. Mondelinge vraag van de heer G. Van in tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het oudejaarsavond-televisieprogramma van de BRT.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondeline vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het oudejaarsavond-televisieprogramma van de BRT..

De heer Van In heeft het woord.

DE HEER G. VAN *IN (op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, op oudejaarsavond 1976, en waarschijnlijk om de Vlaamse bevolking optimaal op het austeriteitsjaar 1977 voor te bereiden, werd door de Belgische Radio en Televisie een zogenaamd ontspanningsprogramma uitgezonden.

Om binnen de perken van de welvoeglijkheid te blijven, mag gesteld dat de commentaren op deze uitzending onder meer uitlatingen inhielden als „zoutloos”, „smakeloos” en „weggeworpen geld”. Heel wat TV-kijkers hebben zich die avond, gelukkig nog, tot een Nederlandse zender, met Wim Kan, kunnen wenden om de drempel van het nieuwe jaar met de glimlach te overschrijden.

Misschien mogen we van mevrouw de Minister vernemen :

- wat er schort aan de zgn. ontspanningsprogramma's van de BRT ;
- of de bevoegde dienst zelfkritiek, smaak en gezonde fantasie mist ;
- hoeveel dergelijke programma's het BRT-budget kosten, en
- of er op korte (of lange) termijn iets wordt

ondernomen om de algemene ontspanningsprogramma's van de BRT te brengen op een niveau dat enigszins de vergelijking met buitenlandse programma's kan doorstaan ?

Deze vaststellingen en vragen behoeven uiteraard geen afbreuk te doen aan de verdienstelijke inspanningen welke onze omroep op andere terreinen levert.

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, sedert enige tijd doet de BRT een ernstige inspanning opdat de TV-ontspanningsprogramma's bij de kijkers een ruimere weerklank zouden vinden. Blijkbaar leveren deze inspanningen resultaat op. De ontspanningsprogramma's hebben immers aan populariteit gewonnen. De meeste amusementsuitzendingen staan nu aan de top van de maandelijkse statistieken inzake kijkdichtheid.

Dit was enkele jaren terug zeker niet het geval.

De opgang lijkt echter nog onder het gebrek aan producers, voor wie thans een examen aan de gang is.

Met betrekking tot het oudejaarsavondprogramma 1976 kan ik het geachte lid mededelen dat de dienst ontspanning onmiddellijk na de uitzending een evaluatie heeft gemaakt en de nodige conclusies, negatieve en positieve, heeft getrokken.

Hierbij kan ook worden opgemerkt dat men het oudejaarsavondprogramma in zijn totaliteit niet als norm mag nemen voor het gehalte van de ontspanningsprogramma's.

Misschien is het wel interessant hier ter vergelijking aan toe te voegen dat het BRT-eindejaarsprogramma ongeveer 1.500.000 F kostte en het NOS-programma met Wim Kan meer dan 7 miljoen.

Ook zijn er nu reeksen die de vergelijking met het buitenland kunnen doorstaan en die door het buitenland worden overgenomen.

Wat de toekomst betreft heeft de BRT plannen voor ontspanningsfeuilletons, voor cabaret, praatshows, operetten en musicals.

De BRT zal in deze sector grote inspanningen blijven doen. Dat niet alle produkties hoogvliegers zullen zijn, is begrijpelijk. Ook de TV-ontspanning behoort tot een kunstexpressie waar het resultaat het produkt is van ‚vallen en opstaan’.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

7. Mondelinge vraag van de heer P. Van der Niepen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het bestaande stationsgebouw, Stationsplein, te Aalst.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer P. Van der Niepen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de bescherming van het bestaande stationsgebouw, Stationsplein, te Aalst.

De heer Van der Niepen heeft het woord.

DE HEER P. VAN **DER NIEPEN** (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, gedurende de jongste jaren werden de opties voor de vervanging of verbetering van het stationsgebouw te Aalst herhaaldelijk gewijzigd.

Het huidige station werd gebouwd in 1856, de verhoogde perrons dateren van 1908. De vage *middeleeuwse reminiscenties van de zware constructie getuigen als de meeste stations, van een volslagen gebrek aan originaliteit, een der zwakke kanten van de 19e eeuw.

Het gebouw is vervallen en voldoet in het geheel niet aan de eisen gesteld aan een station dat dagelijks een groot aantal werkforenzen uit het Aalsterse vertrek- en aankomstfaciliteiten moet bieden.

Door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen werden plannen opgemaakt voor een nieuw functioneel stationsgebouw. De moderne aluminiumgevels die voorkwamen op het ontwerp lokten bij het Stadsbestuur en bevolking heel wat protest uit daar, niet ten onrechte, werd gemeend dat het 19e-eeuwse landschap van Stationsplein en belendende straten zou worden geschonden.

Als reactie op deze protesten en na tussenkomst van het Stadsbestuur van Aalst, werd voorlopig beslist het stationsgebouw in zijn huidige toestand te bewaren.

De beslissing werd ook gemotiveerd door de wens een typisch 19e-eeuws station te bewaren en dus als kunsthistorisch monument te beschermen.

De procedure tot bescherming werd ingezet.

Wil de Minister, n.a.v. de aangehaalde toestanden, op de volgende vragen antwoorden.

1. Zal de Minister, die reeds heel wat inspanningen deed om bedreigde kunsthistorische gebouwen in het Aalsterse te redden, het stationsgebouw te Aalst beschermen, in overweging nemend dat :

- de esthetische en kunsthistorische waarde van het gebouw op zijn minst betwistbaar is ;

- een stationsgebouw een overwegend utilitair karakter dient te hebben ;

- bij het behoud van het bestaande gebouw de zeer noodzakelijke verbeterings- en aanpassingswerken (o.a. toegang tot de perrons voor ouden van dagen en gehandicapten) zeer moeilijk en zelfs onmogelijk blijken ;

- de duizenden reizigers en werkforenzen te Aalst verder het meest noodzakelijke comfort zullen moeten derven, comfort dat zij normaal in een spoorwegstation zouden mogen verwachten ?

2. Is de officiële inventaris van de Aalsterse gebouwen die moeten beschermd worden, reeds gepubliceerd ?

Zo neen, waarom niet ?

Zo ja, is het stationsgebouw te Aalst in deze inventaris opgenomen ?

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, als antwoord op de mondelinge vraag kan ik het geachte lid het volgende antwoorden.

Op 14 oktober jl. heb ik beslist, op basis van art. 6 van het decreet van 3.3.76, de spoedprocedure in te zetten tot wettelijke bescherming van het stationsgebouw te Aalst.

Op 9 december jl. werd, in uitvoering van de bepalingen van voormeld decreet, het stationsgebouw opgenomen op een voorontwerp van lijst voor de Stad Aalst.

Tijdens de periode van voorontwerp van lijst werd een openbaar onderzoek georganiseerd, waarvan ik eerlang het P.V. van de Stad Aalst verwacht.

Ondertussen brachten de K.C.M.L. en de provinciale afdeling van de K.C.M.L. reeds gunstig advies uit tot wettelijke bescherming en opname op een ontwerp van lijst.

Alvorens ik echter een beslissing zal nemen tot een eventuele opname op een ontwerp, heb ik voorgenomen om binnenkort de verschillende instanties, betrokken bij dit probleem, samen te roepen om tot een aanvaardbaar compromis te komen. Het is inderdaad zo dat de verschillende instanties op een te weinig gecoördineerde manier bij dit stationsgebouw werden betrokken.

De N.M.B.S. heeft een bouwvergunning verworven, terwijl in opdracht van het stadsbestuur van Aalst een drietal groepen van **architecten-stede-**

bouwkundigen, die werkten aan een structuurplan „Aalst-Centrum”, tot het besluit kwamen dat het station in zijn typische stijl een geïntegreerd deel vormt met het stationskwartier. Het kan worden gerestaureerd en aangepast aan de huidige behoeften.

Wat de vraag van het geachte lid in verband met de officiële inventaris van Aalst betreft, kan ik hem antwoorden dat de publicatie hiervan wordt voorzien voor juni 1977.

Ik kan het geachte lid eveneens mededelen dat door de R.M.L.S. eveneens een inventaris van onze spoorwegstations wordt voorbereid.

(Applaus bij de leden van de meerderheid).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

8. Mondelinge vraag van de heer A. De Beul tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden en de Minister van Nationale Opvoeding over de beslissingen van de Conseil Culturel de la Communauté Culturelle française inzake het onderwijs van de tweede taal en de consequenties daarvan voor het onderwijsbeleid en het cultuurbeleid van de Nederlandse cultuurgemeenschap.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer A. De Beul tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden en de Minister van Nationale Opvoeding over de beslissingen van de Conseil Culturel de la Communauté culturelle française inzake het onderwijs van de tweede taal en de consequenties daarvan voor het onderwijsbeleid en het cultuurbeleid van de Nederlandse Cultuurgemeenschap. De heer De Beul heeft het woord.

DE HEER A. DE BEUL (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, dames en heren, tijdens zijn vergadering van 7 december 1976 heeft de Conseil culturel de la Communauté culturelle française met een overweldigende meerderheid een voorstel van decreet betreffende de studie van vreemde talen in het Franse taalgebied goedgekeurd. Artikel 2 van dit decreet bepaalt dat voor de organisatie van een leergang in de tweede en in de derde taal de voorwaarden voor het Engels en het Duits dezelfde zijn als die voor het Nederlands.

Bovendien heeft de Conseil culturel op 21 december 1976 een decreet goedgekeurd dat de moderne talen in de sectie moderne talen van het hoger pedagogisch onderwijs op voet van gelijkheid plaatst.

Algemeen werden deze stemmingen in Vlaande-

ren <geïnterpreteerd als een uitdrukking van de minachting die de grote meerderheid der Frans-taligen blijkbaar ten opzichte van het Nederlands koesteren. Op te merken valt dat deze beslissingen mede werden goedgekeurd door de partijgenoten van degenen die in Vlaanderen met de roos in de vuist komen beweren dat er bij hen geen verdeeldheid is over taalproblemen.

Het wil mij voorkomen dat de Nederlandse cultuurgemeenschap de consequenties moet trekken uit deze beslissing, die wij vanuit onze overtuigende gehechtheid aan de culturele autonomie respecteren.

Daarom zouden wij in de eerste plaats van de Minister van Nationale Opvoeding willen vernemen welke inspanningen de Nederlandse cultuurgemeenschap opbrengt voor het onderwijs van het Frans. Meer bepaald : hoeveel leerlingen van het Nederlandstalige lager en secundair onderwijs krijgen onderricht in het Frans als tweede taal, als derde taal en als vierde taal en hoeveel studenten in het niet-universitair hoger onderwijs en aan de universiteiten volgen een cursus Frans ? Hoeveel leerlingen van het avondonderwijs volgen Franse lessen ? Hoeveel uren per week en per jaar betekent dit ? Hoeveel onderwijzers, regenten, licentiaten en hoogleraren en inspecteurs zijn hierbij betrokken ? Bovendien wensen wij te vernemen hoeveel dit budgetair voorstelt aan salarissen, pensioenen, leermiddelen, handboeken, organisatie van pedagogische studiedagen enz.

Bovendien is het bekend dat de inrichting van b.v. leergangen Engels als tweede taal onze schooldirecties enorme organisatorische problemen stelt. Daarom zouden wij aan de Minister van Nationale Opvoeding de vraag willen stellen of hij overweegt de voorwaarden voor het organiseren van de keuzemogelijkheid ter zake te versoepelen.

Anderzijds werd in deze Cultuurraad reeds gewezen op de enorme moeilijkheden waarmee de leraren Nederlands in Wallonië te kampen hebben. Deze moeilijkheden zijn zowel van materiële als van psychologische aard. Van particuliere zijde, namelijk door het Algemeen Nederlands Verbond en de Vereniging van Vlaamse Leerkrachten, werden al verdienstelijke initiatieven genomen om deze leerkrachten hulp te bieden.

Vandaag zouden wij echter willen horen welke inspanningen de overheid doet voor de bevordering van het onderwijs van onze taal en de bekendheid van onze literatuur in Wallonië. Welke inspanningen worden hiervoor gedaan door het departement van Nederlandse Cultuur ? Worden hiervoor kredieten ter beschikking gesteld ? Naast de steun aan de actie ten gunste van het Nederlands in Frans-Vlaanderen zou Wallonië in een doelbewust gevoerd buitenlands cultuurbe-

leid — in dit opzicht is het cultureel autonome Wallonië immers buitenland — een **belangrijke** plaats moeten innemen. De vraag is of de aver­sie voor onze taal die uit de vermelde decreten blijkt niet mede ontstaan is ten gevolge van het ontbreken van enig beleid ter zake.

DE VOORZITTER : De Minister van Nationale Opvoeding die mede antwoordt nam de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

DE HEER H. DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het loont de moeite enkele statistieken te geven, vooraleer ik ten gronde de verschillende vragen van de heer De Beul beantwoord.

Tijdens het schooljaar 1974-1975 volgden in het Nederlandstalig lager onderwijs in het totaal 1 88.3 12 leerlingen gedurende de gewone klas­uren, en 45.380 leerlingen buiten de gewone klasuren, een cursus Frans als tweede taal.

In het Nederlandstalig landsgedeelte mag het onderricht van de tweede taal in het lager onderwijs worden ingericht van het vijfde leerjaar af, naar rata van ten hoogste 3 uren per week. Indien deze Franse lessen gegeven worden en als dusdanig in het regelmatig lessenrooster voor­komen, moeten zij verplicht door alle leerlingen gevolgd worden.

Het onderricht van de tweede taal is verplicht in de lagere scholen van het arrondissement Brus­sel-Hoofdstad en van de gemeenten opgesomd in artikel 3 van de wet van 30 juli 1963, naar rata van 3 uren per week in de tweede graad en van 5 uren per week in de derde graad.

In het arrondissement Brussel-Hoofdstad mag vanaf het eerste leerjaar onderricht in de tweede taal worden gegeven naar rata van 2 uren per week. Het is niet verplicht voor de leerlingen.

In de zes randgemeenten mag onderwijs in de Franse taal worden verstrekt naar rata van 4 uren per week in de tweede graad en van 8 uren in de derde graad.

Alle onderwijzers(essen) die in de tweede, derde en eventueel ook in de eerste graad fungeren zijn, hierbij betrokken en er zijn geen bijzondere leermeesters noch speciale inspecteurs hiervoor aangeduid.

De financiële gevolgen op het gebied van de bezoldiging, pensioenen, leermiddelen, handboeken enz., kunnen hier onmogelijk worden berekend, aangezien zij slechts een relatief gering onderdeel vormen van de globale onderwijstaak van de onderwijzers en men zou de zaak moeten doortrekken tot werkingskosten, afschrijving meubilair, gebouwen, enz.

Tijdens het schooljaar 1975-1976 volgden 204.988 leerlingen van het middelbaar onderwijs en 178.154 leerlingen van het technisch onder­wijs, verspreid over alle schoolnetten, Frans als tweede taal. Tijdens hetzelfde schooljaar volgden 13.3~18 leerlingen in het middelbaar onderwijs Frans als derde taal. Secundair onderwijs : 77,48 % van de leerlingen kiezen Frans als 2de taal.

Wat betreft het onderwijs voor sociale promotie volgden gedurende het schooljaar 1974-1975 6.227 leerlingen, verspreid over alle schoolnetten, de taalleergangen Frans op het niveau van de lagere secundaire technische leergangen en 7.883 leerlingen op het niveau van de hogere secundaire technische leergangen.

In het niet-universitair hoger onderwijs volgen thans 19.059 studenten een cursus Frans in het dagonderwijs en 159 in het onderwijs voor so­ciale promotie. De statistieken zijn interessant. Voor het Frans, als tweede taal, noteren wij een percentage van 70 % en voor het Engels, als tweede taal bereikt dit percentage 8,51 % .

Wat betreft het aantal uren onderricht in het Frans, betekent dit dat in het basisonderwijs bij benadering 21.198 uren per week of 763.128 uren per jaar worden onderwezen.

In het niet-universitair hoger onderwijs worden per week 3.024 uren in het dagonderwijs en 27 uren in het onderwijs voor sociale promotie aan het Frans gewijd. In het niet-universitair hoger onderwijs worden daarvoor 245 licentiaten of geaggregeerden voor het hoger secundair onder­wijs, 37 regenten, 1 onderwijzer en 1 personeels­lid, behorend tot een andere categorie, ingezet in het dagonderwijs en 6 licentiaten in het onder­wijs voor sociale promotie.

Voor de inrichtingen voor secundair en niet-uni­versitair hoger onderwijs werden 5 inspecteurs Frans aangesteld.

Aangaande de handboeken dient te worden geno­teerd dat voor het lager onderwijs en voor alle onderwijsnetten jaarlijks een bij koninklijk be­sluit vastgesteld bedrag wordt uitgetrokken, naar rata van 200 frank per leerling, voor het koste­loos verstrekken van leerboeken. Welk percen­tage daarvan jaarlijks aan leerboeken voor de Franse taal wordt besteed is de administratie niet bekend. In het secundair en in het hoger onder­wijs zijn de leerboeken niet kosteloos.

Wat betreft de leermiddelen bepaalt artikel 6 van de schoolpactwet dat iedere inrichtende macht vrij haar pedagogische methoden bepaalt. Dit im­pliceert specifieke leermiddelen waarvan de kost­prijs niet kan vastgesteld worden, vermits deze verschilt van school tot school.

Door het Bestuur van het Hoger Onderwijs wer-

den in 1974, 12, in 1975, 5 en in 1976, 6 studiedagen georganiseerd waarvan de kostprijs respectievelijk 32.379, 29.649 en 72.330 frank bedroeg. In het basisonderwijs worden ter zake geen speciale studiedagen gehouden, maar het is mogelijk dat het probleem van het onderricht in het Frans ter sprake komt op de twee verplichte pedagogische conferentiedagen die jaarlijks door de kantonale inspecteurs voor het gemeentelijk onderwijzend personeel gehouden worden.

De heer De Beul zegt dat de inrichting van bijvoorbeeld leergangen Engels als tweede taal voor onze schooldirecties enorme organisatorische problemen meebrengt. Deze problemen zijn mij niet bekend. Er is een norm gesteld indien men het Engels of het Duits als tweede taal wil nemen, en die norm is 8 leerlingen. Dit is zeer gebruikelijk als het een keuzevak is en het is juist dat voor het inrichten van het leervak Frans als tweede taal er geen beperkende norm bestaat.

Ik heb niet de intentie de Conseil Culturel de la Communauté Culturelle Française te volgen en ben van mening dat voor het Vlaamse land geen wijzigingen moeten aangebracht worden aan de bestaande reglementering.

Ik geloof inderdaad dat ons onderwijs nog steeds aan onze afgestudeerden de beste kans moet geven, en ik ben er van overtuigd dat deze beste kansen zullen gegeven worden indien zij perfect tweetalig Nederlands-Franstalig zijn.

Er is op een bepaald ogenblik enige vraag geweest naar meer Engels en ik geloof dat dit in verband kan gebracht worden met het vestigen in België van multi-nationale ondernemingen met Angelsaksische kapitalen. Maar de grootste top ter zake schijnt nu ook wel voorbij te zijn en het Frans herneemt duidelijk zijn plaats, hoofdzakelijk in de Europese context.

De moeilijkheden waarmee de leraren Nederlands in Wallonië zouden te kampen hebben kunnen naar mijn gevoel alleen maar van psychologische aard zijn. Ik zie niet in welke moeilijkheden van materiële aard er zouden kunnen zijn, gelet op het feit dat zij dezelfde wedde hebben als hun collega's die het Frans als tweede taal in het Nederlands taalgebied onderwijzen. En wat de psychologische benadering van het probleem betreft blijft uit onze laatste contacten en enquêtes dat er vanuit Wallonië een ernstige verbetering van het klimaat ten overstaan van het Nederlands gesignaleerd wordt, althans aan de basis. Inzake eventuele bijkomende inspanningen die de overheid zou kunnen doen voor de bevordering van het onderwijs van onze taal in Wallonië, ben ik uiteraard niet bevoegd. Mijn actieradius is beperkt tot de scholen met het Nederlands als onderwijstaal.

Mevrouw de Minister heeft mij toegelaten, inzake

het deel van de vraag die betrekking heeft op haar bevoegdheden, het volgende te vermelden: Inzake de initiatieven die het departement van Nederlandse Cultuur neemt in verband met de verspreiding van de Nederlandse Letterkunde in Wallonië, kan worden meegedeeld dat aan alle gesubsidieerde bibliotheken in Wallonië alle Franse vertalingen die van Nederlandstalige letterkundig werk worden gerealiseerd worden toegestuurd.

Daarnaast zijn er ook heel wat bibliotheken en scholen in Wallonië die bij mijn departement een aanvraag hebben ingediend om Nederlandstalig letterkundig werk voor hun bibliotheek te mogen ontvangen. Op al deze vragen is positief gereageerd.

Tenslotte kent men in Vlaanderen sedert enige jaren het systeem van schoollezingen, nl. auteurs worden door de scholen uitgenodigd om voor de leerlingen over hun eigen werk te spreken. De honoraria en reiskosten voor deze schoollezingen worden door het departement van Nederlandse Cultuur gedragen. Het initiatief wordt echter genomen door de scholen zelf.

Sedert een tweetal jaren nu hebben ook verschillende Franstalige scholen in Wallonië en Brussel, Nederlandstalige auteurs uitgenodigd om in hun school lezingen te houden over hun werk. Aan deze Franstalige scholen werden door het departement van Nederlandse Cultuur dezelfde faciliteiten verleend als de Nederlandstalige scholen.

Het is zeker juist dat al de initiatieven die tot nog toe konden worden genomen, in hoge mate afhankelijk zijn van de goodwill van particulieren en van verenigingen en dat men wellicht tot betere resultaten zou komen indien men officieel tot een samenwerking kon komen.

De Minister van Nederlandse Cultuur heeft bij herhaling gezegd dat het volgens haar nodig is en niet meer dan normaal — als men het aantal culturele akkoorden die wij met het buitenland afsluiten in overweging neemt — ook in België zou komen tot een soort cultureel akkoord tussen de Nederlandstalige en Franstalige gemeenschap. In het kader van dit cultureel akkoord zouden concrete afspraken kunnen worden gemaakt en waar van overheidswege deze culturele dialoog zou worden gestimuleerd.

De Minister van Nederlandse Cultuur is van mening dat de Cultuurraden in het tot stand brengen van de nodige structies voor deze culturele dialoog een belangrijke rol kunnen en moeten spelen.

...

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

9. Mondelinge waag van de heer M. Coppieters tot de Minister van Binnenlandse Zaken over

het ongepaste optreden van de gouverneur van de provincie Brabant bij de opening van de tentoonstelling „Een blik achter uw radio - Tien jaar Omroep Brabant” te Brussel.

DE VOORZITTER : De heer Coppieters is wegens gezondheidsredenen verhinderd de vergadering bij te wonen.

Op zijn verzoek en in overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken stel ik u voor deze vraag naar de volgende openbare vergadering te verschuiven.

Is iedereen het daarmee eens ? (*Instemming*).

10. Mondelinge vraag van de heer E. Flamant tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de onmogelijkheid het decreet van 22 januari 1975 tot regeling van de erkenning en subsidiëring van het landelijk georganiseerd jeugdwerk uit te voeren.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer E. Flamant tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de onmogelijkheid het decreet van 22 januari 1975 tot regeling van de erkenning en subsidiëring van het landelijk georganiseerd jeugdwerk uit te voeren.

De heer Mamant heeft het woord.

DE HEER E. FLAMANT (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, hoewel verscheidene reeds gepubliceerde koninklijke besluiten de uitvoering van het decreet van 22 januari 1975 tot regeling van de erkenning en subsidiëring van het landelijk georganiseerd jeugdwerk moeten verzekeren, stellen zich schier onoverkomelijke moeilijkheden.

De Nederlandstalige Jeugdraad heeft een half jaar geleden de problemen toegelicht tijdens een persconferentie (22 juni 1976). Het (decreet legt allerhande normen op en het al dan niet volledig voldoen eraan moet tot een bepaalde subsidiëring leiden. Voor 1976 bedroegen de behoeften tot uitvoering van het decreet ongeveer 217 miljoen frank. In de begroting voor datzelfde jaar werden voor die post echter amper 103,7 miljoen frank weerhouden, m.a.w. nog niet de helft van het nodige.

Voor al de totaal ontoereikende — of niet uitbetaalde — kredieten voor de werkingsjaren 1974 en 1975 veroorzaken tal van catastrofale situaties. Sommige jeugdorganisaties kampen met zware en met de tijd onhoudbare financiële moeilijkheden. Verscheidene onder hen krijgen niet eens de gelegenheid één bezoldigd personeelslid aan te werven, andere overwegen een gedeelte

van of al hun personeel te ontslaan. Voor zover dit niet reeds diende te gebeuren. Op dit ogenblik worden vele organisaties, van de meest diverse strekkingen, verplicht leningen aan te gaan om hun schulden (wedden e.d.) te betalen. Terzelfdertijd zwakken zij frekwentie en draagwijdte van hun activiteiten gevoelig af.

Naar verluidt zouden de subsidies voor de werking in 1975 door Nederlandse Cultuur slechts jaarlijks met 10 procent worden ingelost. M.a.w. zouden de jongerenorganisaties tot 1986 moeten wachten vooraleer zij hun prestaties van 1975 volledig vergoed zien !

Vrijwel elke jeugdorganisatie beklagt zich over de onduidelijke vertraging die de uitkering van toelagen voorafgaat. Het departement behelpt zich dan met ontoereikende en dan nog met overdreven vertraging uitbetaalde voorschotten. In de jeugdsector voorziet men bovendien dat in de nabije toekomst slechts 60 procent van het wettelijk toegezegde kan worden gerealiseerd.

De Nederlandstalige Jeugdraad heeft erop aangedrongen, dat Nederlandse Cultuur de volledige financiële uitvoering van het decreet waarborgt. Dit mag niet alleen gelden voor de werking in 1976 en 1977, doch ook die voor de jaren ervoor en dan meer bepaald in 1975.

Het hoeft geen betoog, dat in het bijzonder de zwakkere en minder begoede organisaties het ergste lijden onder deze wantoestand. Daarnaast betreft het een situatie die strijdig is met de geest van het Cultuurpact. Ze bedreigt immers meerdere organisaties van ideologische en filosofische minderheidsgroepen in hun voortbestaan.

Mogen wij van mevrouw de Minister vernemen welke maatregelen zij onverwijld zal nemen, of reeds genomen heeft, om hier het vertrouwen in de wettelijkheid te herstellen. De niet-uitvoering van het decreet op het landelijk georganiseerd jeugdwerk schaadt immers de geloofwaardigheid in elk decreet, gestemd of toekomstig, dat enige professionalisering in de cultuursector regelt.

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het decreet van 22.1.1975 (Erkenning en Subsidiëring van Landelijk Jeugdwerk), betekent op zichzelf genomen reeds een merkelijke verbetering ten overstaan van de vroegere reglementering. Op lange termijn alleszins, en zelfs nu onmiddellijk, ondanks de slechts gedeeltelijke toepassing ervan.

Dit blijkt duidelijk uit de hiernavolgende cijfers :

Toelage (art. SII - 33.18)

1974 : 52.000.000

1975 : 75.700.000

1976 : 105.700.000

1977 : 142.700.000

Dit komt haast op een verdriedubbeling neer, sinds 1974.

Wat de subsidiëring voor 1975 betreft kan ik u het volgende mededelen.

Alhoewel dit niet voor alle andere sectoren het geval is, heeft het departement van Nederlandse Cultuur er zich toe verbonden, voor het overbruggingsjaar 1975, achterstallige subsidies uit te keren voor een totaal bedrag van 50 miljoen frank. Op de begroting 1977, wordt van dit bedrag reeds een eerste schijf van 10 miljoen toegekend.

De uitbetalingsprocedure is reeds ingezet.

Inzake spoedige afhandeling werd er bij de administratie aangedrongen op een spoedige afwikkeling van de subsidiëringdossiers.

De betrokken ambtenaren kennen de soms benarde financiële situatie van het jeugdwerk maar al te goed, en spannen zich terdege in, opdat geen vertraging zou ontstaan, zodat een verder aandrigen werkelijk overbodig is.

De totale toepassing van het decreet is ingevolge financiële beperkingen, spijtig genoeg onmogelijk.

Een meer dan uitzonderlijke inspanning werd echter dit jaar geleverd : de verhoging van het totale subsidiëringbedrag voor het landelijk Jeugdwerk belooft in :

1976 : 105.700.000 naar

1977 : 142.700.000 = 37 miljoen of 35 %.

(Applaus bij de meerderheid).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

11. Mondelinge vraag van de heer R. Bonnel tot de Minister van Nationale Opvoeding over de uitbouw en de verspreiding van de complementaire optie „massamedia” in het VSO.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer R. Bonnel tot de Minister van Nationale Opvoeding over de uitbouw en de verspreiding van de complementaire optie „massamedia” in het VSO.

De heer Bonnel heeft het woord.

DE HEER R. BONNEL (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, in minder dan een handvol officiële

onderwijsinstellingen waar het VSO werd ingevoerd, bestaat voor de leerlingen de mogelijkheid tot de complementaire optie massamedia.

Bovendien ontbreekt het deze in de Vlaamse gewesten zo zeldzaam voorkomende cursus aan een programma. Op het departement zou niemand zich bezighouden met het geven van enige inhoud aan deze optie, die toch beantwoordt aan één der behoeften van deze tijd.

Naar verluidt zou het kabinet zich kanten tegen ook maar de geringste uitbreiding van de mogelijkheden om deze optie te nemen. M.a.w. zou het aantal VSO-instellingen die een „vak” massamedia bieden, tot 2 à 3 beperkt blijven.

We moeten hier niet toelichten welke belangrijke sociale rol de massamedia vervullen, zowel in het verleden, het heden als de toekomst. Enige initiatie over de audiovisuele communicatiemiddelen en de geschreven pers heeft recht op een volwaardige plaats in het middelbaar onderwijs.

De steeds stijgende belangstelling voor de overeenstemmende licentie aan onze Vlaamse universiteiten — Brussel, Gent en Leuven — toont aan dat velen het belang en de invloed van de massamedia begrijpen. Zeer recent voerden de academische overheden trouwens een aggregaat in de massamedia, of pers- en communicatiewetenschappen in. De wellicht door financiële motieven te verklaren weigerachtige houding van Nationale Opvoeding tegenover een uitbouw van deze complementaire optie houdt nog een ander aspect in. Zij beperkt immers drastisch de afzetmogelijkheden in het VSO voor geaggregeerden in de massamedia.

Het voorgaande berust op een algemeen verspreide en misschien onjuiste opvatting in het secundair en hoger onderwijs.

Graag vernamen wij van de heer Minister of nog andere motieven dan louter budgettaire de uitbouw van deze complementaire optie in de weg staan. Eveneens vragen we dat er werk wordt gemaakt van een voor de VSO-leerlingen zinvol programma voor dit facultatief vak. Tenslotte verzoeken we de heer Minister te overwegen een mogelijkheid te scheppen om het aantal instellingen mét bedoelde optie, op te drijven.

DE VOORZITTER : De Minister van Nationale Opvoeding heeft het woord.

DE HEER H. DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, een complementaire optie is een leervak dat in de structuur van het rijksonderwijs twee lessen per week omvat. Het biedt aan de leerlingen volgende mogelijkheden : — het vult de gekozen studierichting aan ;

- het vormt een tegengewicht voor het gekozen studiepakket ;
- het beantwoordt speciaal aan zijn persoonlijke belangstelling.

De leerlingen kunnen kiezen uit **21 mogelijkheden**.

Het aantal lessen die in het kader van de complementaire opties mogen ingericht worden per school, wordt voor het eerste jaar berekend aan de hand van een formule waarin het totaal aantal leerlingen bepalend is voor het globaal aantal toegelaten uren.

$$\frac{2 \text{ u.} \times \text{aantal leerlingen}}{15} = \text{toegelaten aantal uren complementaire opties}$$

Voorbeeld : met 75 leerlingen in een 1ste determinatie kan men dus $2 \times 75 : 15 = 10$ u. of 5 complementaire opties inrichten.

Dit aantal kan opgedreven worden wanneer leerlingen complementaire opties kiezen die reeds als leervak op het lessenrooster voorkomen naar rato van 2 uur per week, bv. aanvullend moedertaal, vierde taal, natuurkundige aardrijkskunde, wiskunde.. .

Op deze manier zal het instellingshoofd zijn opties toewijzen aan die vakken waarvoor de grootste belangstelling betoond wordt. De keuze van een complementaire optie is bindend voor twee jaar.

Wat het uitkiezen van deze optie betreft moet het geacht lid weten dat de keuze gebeurt door leerlingen van 16 à 17 jaar (determinatiegraad), die in staat worden geacht een eigen gemotiveerde keuze uit te voeren.

De toegewezen opties worden dus bepaald in functie van de grootste vraag. Men kan het probleem wel stellen om eventueel in het kader van de scholengemeenschappen tot een innerlijke verdeling over te gaan in verschillende instellingen. Of het realistisch is een leerling voor twee lessen naar een andere instelling te verwijzen, kan in de plaatselijke gemeenschap onderzocht worden.

Ten titel van inlichting kan ik U melden dat tijdens het schooljaar 76-77 deze complementaire optie wordt ingericht in 10 rijksinstellingen :

- 5 in de provincie Antwerpen
- 3 in de provincie Limburg
- 1 in de provincie Brabant (Leuven)
- 1 in de provincie West-Vlaanderen (Brugge).

Wat het vak inhoudelijk betreft wil ik laten opmerken dat op 8.7.1974 bij kabinetsnota het leerplan determinatiegraad massamedia, complementaire optie **D/1974/1984/26** van het Bestuur van het Secundair Onderwijs werd goedgekeurd. Hierin wordt zowel aandacht besteed aan **methodolo-**

gische werken als aan een inhoudelijke **omkadering**.

Wat de stijgende interesse op universitair niveau betreft moet ik U doen opmerken dat het niet opgaat studierichtingen te creëren in het secundair onderwijs met als doel universitaire gediplomeerden aan te werven.

Het onderwijs heeft als doel het kind tot ontplooiing te brengen. Het is als dusdanig geen middel om het tewerkstellingsprobleem op te lossen. De te grote afzet van afgestudeerden in de massamedia mag geen aanleiding worden tot het invoeren van een aantal lessen in het secundair onderwijs.

Er zijn trouwens andere voorbeelden van aggregeertitels te noemen (rechten en sociale wetenschappen) waarvoor de tewerkstelling in het secundair onderwijs evenmin is gewaarborgd.

Het geacht lid zal wel begrepen hebben dat het hier dus niet opgaat budgettaire argumenten aan te halen : die zijn er gewoonweg niet.

Ik wil het geacht lid laten opmerken dat een levendige belangstelling voor de massamedia kan gewekt worden in de verschillende vakken voor zover de noodzakelijkheid zich doet gevoelen.

Ik verwijs hier naar een initiatief dat ik genomen heb door de Inspectie-generaal te belasten een document op te stellen bestemd voor de leerkrachten, waarin wordt aangeduid op welke wijze zij de nieuwsmedia methodologisch kunnen aanwenden. Al de inspectieleden werden bij het initiatief betrokken.

Vermoedelijk zal ik over enkele weken met nieuwe concrete voorstellen naar voren komen. (**Applaus bij de meerderheid**).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

12. Mondelinge vraag van de heer E. De Facq tot de Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking over de bedreiging van het Nederlands in de EEG.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer E. De Facq tot de Minister van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking over de bedreiging van het Nederlands in de EEG.

De heer De Facq heeft het woord.

DE HEER E. DE FACQ (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, reeds herhaaldelijk werd de aandacht gevestigd op het gevaar dat het Nederlands loopt in de Europese Economische Gemeenschap.

In een Europese bijdrage, die gelijktijdig verscheen in Le Monde en Die Welt, werd gepleit

voor de beperking tot twee officiële talen, het Engels en het Frans, waarbij men desnoods het Duits zou accepteren. Wanneer Spanje en Portugal toetreden, wordt van die landen gehoopt dat zij het Frans zullen aanvaarden om meteen de positie van die taal te versterken.

De vrees is dan ook niet ongegrond dat de uitbreiding van de EEG het sein zou worden voor een aanval op de talen met een meer geringe verspreiding, zoals b.v. het Deens en het Nederlands. Voor deze taalgemeenschappen is dat een reële gevaar. Mettertijd zal de EEG immers een steeds grotere invloed krijgen op het leven van de mensen en de volken die er deel van uitmaken. Inderdaad zal de EEG mettertijd sterk ingrijpen in zeer belangrijke levensgebieden, vermits de nationale staten ontkracht zouden worden in hun voornaamste functies ten gunste van een Europese regering.

Ongetwijfeld is de Vlaamse gemeenschap de Europese eenmaking gunstig gezind. Niettemin wenst zij het Europa van de toekomst uit te bouwen als een Europa van de volken, waar niet alleen de zegeheten grote culturen tot hun recht komen. Het is dan ook aangewezen dat de diplomatieke vertegenwoordigers van de kleine landen ter zake overleg plegen en initiatieven nemen om de rechten en belangen van de talen met kleinere verspreiding te vrijwaren.

Ik wens dan ook de Minister te vragen of hij ter zake reeds stappen heeft gedaan. Heeft hij hierover reeds contacten gehad met de regeringen van Nederland en Denemarken? Welk standpunt neemt de regering in betreffende deze voor de Nederlandse cultuurgemeenschap zo belangrijke aangelegenheid?

(Applaus bij de Volksunie).

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de heer Van Elslande heeft mij gevraagd in zijn naam te antwoorden.

In artikel 217 van het Verdrag van Rome wordt uitdrukkelijk bepaald dat het taalgebruik in de Instellingen van de Europese Gemeenschap vastgelegd wordt door een met eenparigheid van stemmen getroffen beslissing van de Ministeraad.

Na toetreding der kandidaatlanden zal de Raad de passende schikkingen treffen en zullen de talen der nieuwe lidstaten — met name het Deens, het Engels en het Noors — eveneens erkend wor-

den als officiële en werktalen van de Gemeenschap, met daarenboven een bijzonder statuut voor het Iers.

De Belgische Regering zal er uiteraard voor zorgen dat de taalbelangen van onze twee culturele gemeenschappen worden verdedigd, zoals dat in het verleden het geval was.

Het standpunt van de Belgische Regering is gerechtvaardigd door het feit dat de Europese Gemeenschappen, in tegenstelling met een intergouvernementele organisatie, een actie ontplooiën die rechtstreeks de onderhorigen van de lidstaten betreft en zelf beslissingen nemen die rechtstreeks op dezen van toepassing zijn.

Ik zal in de toekomst trouw blijven aan dit politiek beginsel.

(Applaus bij de meerderheid).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

13. Mondelinge vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de uitvoering van het theaterdecreet.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de uitvoering van het theaterdecreet.

De heer Van In heeft het woord.

DE HEER G. VAN IN **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, in het raam van het op 13 juni 1975 gestemde decreet, verschenen in het Staatsblad van 6 september 1975, het zogenaamde theaterdecreet, hebben tal van toneelgezelschappen en theaters in Vlaanderen een belangrijke inspanning gedaan om hun uitrusting, personeelsbestand en programmatie in functie van dit decreet aan te passen.

Ze hebben daartoe belangrijke meeruitgaven gepland, dit met het oog op de verwachte subsidie, die hen krachtens het voornoemd decreet kan worden toegekend.

Het blijkt nu dat de beloofde subsidiëring — op sporadische voorschotten na — veel langer dan voorzien uitblijft. Hierdoor moeten de meeste gezelschappen geld lenen, en gezien dit laatste erg duur is, komen deze gezelschappen voor zware extra-financiële zorgen te staan, terwijl ze anderzijds voortdurend met betalingsmoeilijkheden te kampen hebben.

De leefbaarheid van sommige theaters is dan ook in ernstige mate aangetast.

Acht mevrouw de Minister het niet dringend no-

dig — eventueel via haar collega van Financiën — de uitbetaling van de toegekende subsidies te bespoedigen zodat aan deze benarde situatie een einde komt ?

(Applaus bij de Volksunie).

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in antwoord op zijn vraag wil ik het geachte lid niet verhelten dat zich bij de uitvoering van het zgn. theaterdecreet problemen i.v.m. de uitbetaling hebben voorgedaan. Deze problemen hielden echter verband met de toepassing van het decreet voor het seizoen 1975-1976, d.w.z. met de toepassing van het decreet voor de tweede helft van dit seizoen nl. vanaf 1 januari 1976, ingangsdatum van het decreet.

Van het feit dat deze moeilijkheden zich konden voordoen was de Cultuurraad op het ogenblik van de goedkeuring van het decreet zich echter bewust, gezien in het decreet zelf werd voorzien dat de Minister van Nederlandse Cultuur de nodige maatregelen diende te treffen om voor het seizoen 1975-1976 de bestaande reglementen aan te passen aan het decreet.

In maart 1976 werden aldus aan de gezelschappen de toelagen uitbetaald voor de eerste helft van het seizoen 1975-1976. Een voorschot voor de tweede helft van het seizoen 1975-1976 kon eerst uitbetaald worden in september samen met het globale voorschot, d.w.z. voor 6 maanden tegelijk, van de eerste helft van het seizoen 1976-1977.

Het saldo voor de toelage van de tweede helft van 1975-1976 voor de repertoire-, de spreidings- en kamergezelschappen wordt deze week nog of ten laatste tegen volgende week in uitbetaling gesteld.

De problemen die zich hebben voorgedaan met de afwikkeling van de taaleigendommen, zijn te wijten enerzijds aan de nodige en daarom ook in het decreet voorziene overgangsmaatregelen, anderzijds ook aan het feit dat we voor het seizoen 1976-1977 stonden voor de eerste echte toepassing van het decreet wat altijd al in alle sectoren problemen heeft gesteld.

Tenslotte wat de uitbetaling van het saldo betreft wil ik er toch op wijzen dat verschillende gezelschappen zeer laattijdig, sommigen bijna 4 maanden na het afsluiten van het seizoen, hun eindafrekening hebben ingediend. Hetgeen wel begrijpelijk is, gezien ook voor de gezelschappen

zich nieuwe problemen stelden, maar hetgeen voor mijn administratie toch belangrijke problemen stelde i.v.m. de afwikkeling van de dossiers.

Vanaf januari 1977 echter worden de voorschotten aan de gezelschappen volledig uitbetaald zoals voorzien in het theaterdecreet. Zo zijn de voorschotten voor de maanden januari en februari nu reeds uitbetaald ; het voorschot van de maand maart wordt begin maart uitbetaald. Ook voor de volgende maanden zal de uitbetaling van de voorschotten automatisch gebeuren.

Ik meen dan ook te mogen zeggen dat vanaf januari 1977, de verplichtingen die door het theaterdecreet aan mijn departement worden opgelegd, volledig konden worden uitgevoerd.

(Applaus bij de meerderheid).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

14. Mondelinge vraag van de heer R. D'Haeyer tot de Minister van 'Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de niet-toegezegde steun aan het Kamermuziekensemble „Contrasts”.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer R. D'Haeyer tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de niet-toegezegde steun aan het kamermuziekensemble „Contrasts”.

De heer D'Haeyer heeft het woord.

DE HEER R. D'HAEYER **(op de tribune)**: Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, na een procedure die ongeveer een jaar aansleepte, besloot de Minister van Nederlandse Cultuur in het voorjaar van 1976 het kamermuziekensemble „Contrasts” niet op te nemen in het aanbod van de cultuurspreidende manifestaties onder de auspiciën van de Dienst voor Volksontwikkeling. Dit gebeurde na (negatieve) adviezen ter zake door de commissie Manifestaties van de Hoge Raad voor Volksontwikkeling en de Dienst voor Volksontwikkeling.

In de kennisgeving aan het ensemble (huidig correspondentieadres : Frits Van den Berghlaan 1, 2630 Aartselaar) onderstreepte het betrokken bestuur dat geen kwalitatieve overweelingen aanleiding hadden gegeven aan voormelde beslissing. Het verwees naar een overbelast aanbod en het té gespecialiseerd karakter van „Contrasts”.

Het principe der cultuurspreidende manifestaties onder de auspiciën van de Dienst voor Volksontwikkeling (en Openbare Lectuurvoorziening) van het departement, kennen reeds geruime tijd een bemoedigend succes. Enerzijds krijgen sociaal-culturele verenigingen de gelegenheid zon-

der overdreven investeringen zinvolle en kwalitatief degelijke activiteiten op het getouw te zetten. Anderzijds worden artiesten van allerlei pluimage verzekerd van verscheidene optredens waarbij zij financieel voldoende aan hun trekken komen. Het departement betaalt immers een aanzienlijk gedeelte van het honorarium. Uiteraard blijft het aantal op deze wijze gesteunde optredens beperkt.

Ons komt het voor, dat vooral de sectoren kleinkunst en toneel genieten van deze „auspiciën”.

De beslissing ten opzichte van het kamermuziekensemble „Contrasts” doet een beetje het vermoeden rijzen, dat men de kunst „met een grote K” ietwat terzijde schuift. In het geval waarvan sprake heeft geen enkele instantie de artistieke en culturele waarde van het ensemble aangevochten.

Integendeel, door de professionele ingesteldheid en de vakbekwaamheid der leden mag deze Vlaamse groep rekenen op nationale en internationale belangstelling, radio-opnamen inbegrepen.

De klemtoon ligt op de klassieke muziek, die evenveel als de moderne de gepaste waardering van de overheid verdient. Daarom vragen we mevrouw de Minister of ze in concreto misschien een andere aanmoediging overweegt voor de betrokken groep. Het onthouden van de „auspiciën” zou anders neerkomen op een soort officiële verwaarlozing. Meer in het algemeen wensen wij te vernemen wat het departement zoal doet voor de muziekkunst.

(Applaus bij de leden van de PVV).

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van **Vlaamse** Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mevrouw, mijne heren, in antwoord op zijn vraag wil ik er in de eerste plaats de aandacht op vestigen van het geachte lid, dat het ter beschikking stellen van culturele manifestaties aan de verenigingen als belangrijkste doelstelling heeft — met een beperkt budget — mensen in de gelegenheid te stellen om in contact te treden met verschillende soorten kunstuitingen, vooral dat deel van de bevolking dat daartoe weinig kansen krijgt

Het kamermuziekensemble „Contrasts” werd niet opgenomen in het aanbod culturele manifestaties daar dit gezelschap minder past in het kader van deze doeleinden. Kwalitatief voldoet „Contrasts” aan de hoogste eisen. Het richt zich echter heel en al tot vakmensen en verwende muziekliefhebbers. Het vermoeden van het geachte lid dat men de kunst „met een grote K” ietwat terzijde schuift

ten voordele van de sector kleinkunst en toneel, is nochtans niet gegrond.

In de brochure „Culturele manifestaties”, door mijn departement verspreid kan het geachte lid een lijst vinden van alle gezelschappen die erkend zijn. In deze lijst bevindt zich een hele serie orkesten en koren met een klassiek repertoire.

Wat het tweede deel van zijn vraag betreft, nl. wat het departement zoal doet voor de **muziekkunst**, kan ik hier uiteraard slechts een zeer beperkt overzicht geven.

Op de eerste plaats besteedde mijn departement vorig jaar zowat 130 miljoen F aan de subsidiëring van de Operagezelschappen in Vlaanderen.

Daarnaast verleende mijn departement voor ruim 50 miljoen F toelagen aan professionele orkesten en kamerorkesten. Daarnaast subsidieert mijn departement ook in zeer ruime mate de muziekfestivals, waarvan het belangrijkste zeker is het „Festival van Vlaanderen”. Daarnaast had mijn departement vorig jaar ongeveer 12 miljoen F beschikbaar voor de muziekinitiatie, m.a.w. de subsidiëring van concertcomité's en verenigingen en de jeugd- en muziekafdelingen. Ook kan mijn departement aan professionele musici opdrachten verlenen om bepaalde uitvoeringen te verzorgen voor culturele verenigingen, die de verspreiding van de muziek als belangrijkste opdracht hebben.

Tenslotte uiteraard heeft mijn departement nog kredieten beschikbaar voor de bevordering van de toonkunst, zoals toelagen en reisbeurzen voor toonkunstenaars, enz.

Aansluitend hierbij moge ik het geachte lid uiteraard nog verwijzen naar de belangrijke inspanningen die mijn departement, sector **kunstonderwijs** levert, voor de opleiding van de musici.

Ik meen dan ook te mogen zeggen en de vergelijking met de promotie voor de andere **kunsttakken** mag zeker worden gemaakt, dat de **muziekkunst** de gepaste waardering en steun van mijn departement geniet.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

15. Mondelinge vraag van de heer J. Vandemeulebroucke tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verkoop van een schilderij van James Ensor.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer J. Vandemeulebroucke tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verkoop van een schilderij van James Ensor.

De heer Vandemeulebroucke heeft het woord.

DE HEER J. VANDEMEULEBROUCKE (**op**

de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, uit persberichten vernemen wij dat een Amerikaans kunstverzamelaar een bod heeft gedaan tot aankoop van het bekende schilderij De Intrede van Christus te Brussel van James Ensor.

Dit bericht heeft ontsteltenis verwekt, niet alleen in artistieke kringen, maar bij allen die bekommerd zijn om het behoud van ons cultureel patrimonium.

Daarom zou ik van mevrouw de Minister willen vernemen :

- a) of het juist is dat dit doek door het Ministerie van Nederlandse Cultuur werd opgenomen in een keuze van werken voor een reizende tentoonstelling in Amerika en dit ondanks het feit dat het naar de mening van experts niet in de vereiste goede staat verkeert om aldus rond te reizen ;
- b) welke maatregelen zij zal nemen om het werk als een onvervangbaar onderdeel van ons cultureel erfgoed in ons land te behouden ?

(Applaus bij de leden van de Volksunie)

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden **(op de tribune)** : Mevrouwen, mijne heren, in antwoord op zijn vraag kan ik het geachte lid meedelen dat het inderdaad juist is dat op dit ogenblik „De intrede van Christus” van James Ensor deel uitmaakt van een retrospectieve tentoonstelling James Ensor, in het Guggenheimmuseum te New York.

De tentoonstelling wordt ingericht door mijn departement, evenals de tentoonstelling James Ensor die tevoren plaats vond in het Art Institute te Chicago.

Het mag meen ik als normaal beschouwd worden dat, wanneer mijn departement de mogelijkheid wordt geboden een James Ensor retrospectieve te organiseren in het Art Institute te Chicago en het Guggenheimmuseum te New York, getracht wordt in deze tentoonstellingen ook het werk van Ensor dat algemeen als zijn meesterwerk wordt beschouwd nl. „De Intrede van Christus te Brussel” op te nemen.

Deze tentoonstellingen kennen overigens een zeer groot succes. Ik wil hier verwijzen naar de uitgebreide artikels die hierover verschenen in de Amerikaanse pers en ik noem alleen The New York Times en Newsweek.

Het is het geachte lid wel bekend dat mijn departement noch het Koninklijk Museum voor

Schone Kunsten te Antwerpen, de eigenaar is van dit werk van James Ensor.

Het is dan ook niet mijn departement of het museum dat beslist of „De Intrede van Christus te Brussel” al dan niet in een tentoonstelling wordt opgenomen.

Mijn diensten hebben eerst en vooral contact opgenomen met de Hoofdconservator van het Museum van Antwerpen, waar het werk sedert 1958 in bruikleen werd gegeven, teneinde na te gaan of de staat het transport naar de Verenigde Staten en de tentoonstelling aldaar toeliet. De Hoofdconservator heeft hierop positief gereageerd en de eigenaar heeft zijn akkoord verleend.

Na de tentoonstelling te New York, keert het werk van James Ensor alleszins terug naar het Museum van Antwerpen.

Wat betreft de eventuele verkoop van „De Intrede van Christus te Brussel” zijn besprekingen aan de gang om te trachten het werk in Antwerpen te houden.

Ik moge de Cultuurraad vragen mij toe te staan op de pogingen die worden aangewend op dit ogenblik niet nader in te gaan, teneinde het resultaat, nl. het werk in Antwerpen te houden, niet in het gedrang te brengen.

Ik neem mij voor, de Cultuurraad onmiddellijk — en dat is toch wat ons allen bekommerd — in te lichten zodra deze besprekingen zijn afgesloten.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

16. Mondelinge vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Verkeerswezen over de in Nederland gevoerde propaganda voor het gebruik van de Franse taal in België.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer G. Van In tot de Minister van Verkeerswezen over de in Nederland gevoerde propaganda voor het gebruik van de Franse taal in België.

De heer Van In heeft het woord.

DE HEER G. VAN IN **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren. Aan het einde van deze vragenmarathon, mijnheer de Voorzitter, is dit de laatste vraag voor vandaag, gericht aan de Minister van Verkeerswezen, vraag die geformuleerd is als volgt :

Op 11 december 1976 verscheen in „De Telegraaf”, een dagblad dat in Nederland op ruime schaal wordt verkocht, een grote advertentie, geplaatst door het zgn. Nationaal Belgisch Verkeers-

bureau, afdeling Informatie, gevestigd te Amsterdam aan het Leidseplein 7..

De bedoeling was blijkbaar in Nederland gegaagd te vinden om in ons land een weekend door te brengen.

In deze advertentie trof ons de volgende zin : „Meng U tussen de stamgasten van een dorpscafé en bestel in uw beste Frans een pint Trappistenbier”.

De advertentie werd overigens zo opgemaakt dat het toeristisch aanbod van gans ons land, dus niet alleen van Wallonië, wordt aangeprezen.

De conclusie ligt voor de hand : het zgn. Nationaal Belgisch Verkeersbureau probeert de Nederlanders steeds opnieuw te doen geloven dat België tóch een Franssprekend land is.

We vernamen dan ook graag of dergelijke advertentie nog in andere bladen is verschenen en hoeveel deze advertentiecampagne heeft gekost. Tegelijk wil ik horen wie precies voor de aangeklaagde nonsens verantwoordelijk is en welk het aandeel is van de zgn. centrale kern van het Commissariaat-generaal voor Toerisme bij het opzetten van wervingscampagnes in Nederland ? Advertentie te uwer beschikking. (**Applaus bij de leden van de Volksunie**).

DE VOORZITTER: Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord, daar zij zal antwoorden namens de Minister van Verkeerswezen.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de heer Chabert heeft mij gevraagd zijn antwoord voor te lezen.

De vraag van de geachte senator betreffende een in Nederland verschenen toeristische advertentie berust op een misverstand. De bedoeling van de geciteerde zin was het tegendeel van wat de heer Van In er in gezien heeft.

„In uw beste Frans” is een uitdrukking met een ironische bijklank. De bedoeling was, zegt men mij, de Nederlandse lezer met een knipoogje een beetje te plagen om zijn occasionele neiging een mondvol Frans te willen praten. (**Gelach op verschillende banken**).

Dat deze nuance bij sommige landgenoten niet zo overkomt, is wellicht te wijten aan een verschillende taalgevoeligheid. Mijn diensten hebben in elk geval zich vooraf ervan verzekerd dat deze woorden in Nederland op de juiste manier werden begrepen. Er is dus geen sprake van te doen geloven dat België een exclusief Franssprekend land is.

Ik meen trouwens dat onze Noorderburen weten dat er in België ook Nederlandssprekenden zijn.

Op de vragen die gesteld werden, kan ik het volgende antwoorden :

1. De advertentie in kwestie maakte geen deel uit van de campagne 1976 van het Commissariaat-generaal voor Toerisme bestemd voor Nederland, maar was een geïsoleerde advertentie die alleen op 11 december jl. is verschenen in „De Telegraaf” en „De Volkskrant”. De kosten van deze beide inlassingen bedroegen 184.400 F.
2. De advertentie werd opgemaakt door het Nederlandse reclamebureau dat met onze toeristische reclame in de Nederlandse pers is belast.
3. De centrale dienst van het Commissariaat-generaal voor Toerisme is belast met de promotie van ons land in het buitenland. Deze dienst is dus verantwoordelijk voor de propagandacampagnes in Nederland.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. **Vraag om uitleg van de heer J. Vandemeulebroucke tot de Minister van Nationale Opvoeding over de verzuiming van de publikatie van een evaluatierapport over de vernieuwing van het secundair onderwijs, voorgeschreven door de wet van 19 juli 1971 betreffende de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.**

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de vraag om uitleg van de heer J. Vandemeulebroucke tot de Minister van Nationale Opvoeding over de verzuiming van de publikatie van een evaluatierapport over de vernieuwing van het secundair onderwijs, voorgeschreven door de wet van 19 juli 1971 betreffende de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs. De heer Vandemeulebroucke heeft het woord.

DE HEER J. VANDEMEULEBROUCKE (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, de wet van 19 juli 1971 betreffende de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs legde de Minister van Nationale Opvoeding de verplichting op jaarlijks een evaluatierapport te publiceren betreffende de evolutie van de onderwijsvernieuwing. Wie de ontstaangeschiedenis van het V.S.O. kent, weet dat dergelijke rapporten uiterst noodzakelijk waren. Immers, alwie van ver of nabij bij het onderwijsgebeuren betrokken is, herinnert zich nog levendig de niet zo gelukkige geboorte van het Vernieuwd Secundair Onderwijs dat werd doorgedrukt als een bij voorbaat geslaagd experiment.

Nooit hebben de toenmalige onderwijsverantwoordelijken hun plannen geconfronteerd met de lange vernieuwingservaringen die men in het buitenland bezat, bijvoorbeeld in Groot-Brittannië en vooral in Zweden — land dat zogenaamd model stond voor onze onderwijsvernieuwing. De leerkrachten zelf die heel de renovatie ten slotte moesten waarmaken, werden zonder noemenswaardige begeleiding in het experiment gestort en beschikten over geen recyclagemogelijkheden of bijscholingskansen. Vandaar dat het V.S.O. een zeer moeilijke start meemaakte en dat pedagoogische misrekeningen tijdens de eerste schooljaren legio waren.

Dit alles bracht mee dat het gesubsidieerd onderwijs zich distancieerde van het Rijksonderwijs en op eigen initiatief een heel andere vernieuwingsweg insloeg. Tot op vandaag trouwens is er geen structurele eenheid in het secundair onderwijs en vindt men, al naargelang van het net of het landsgedeelte, nog 3 verschillende types van secundair onderwijs.

Al deze vaststellingen maakten een behoedzame evaluatie des te noodzakelijker. Maar de vorige regering heeft zich weinig gestoord aan de wettelijke verplichting tot de publicatie van evaluatierapporten.

Pas op 25 maart 1975 legde de huidige regering — en dus u, mijnheer de Minister — voor het eerst een evaluatieverslag bij de Cultuurraad neer.

Dit rapport maakte het voorwerp uit van een zeer grondig debat in de Cultuurraad op 6 en op 20 mei 1975. Het debat had trouwens aangetoond dat in deze complexe onderwijsvernieuwing heel wat aanpassingen en bijsturingen onontbeerlijk waren.

Normaal verwachtten wij dan ook van u, mijnheer de Minister, een tweede evaluatierapport in de loop van 1976, maar dit is er niet gekomen.

U verkoos ondertussen blijkbaar op eigen houtje het Vernieuwd Secundair Onderwijs verder bij te sturen en hierbij hebt u meteen heel wat denkbeelden van uw „Ideeën Over Onderwijsvernieuwing”, die u op 14 februari 1975 had gepubliceerd, mede in de structuur van het oorspronkelijke V.S.O. vervlochten. Maar hierover straks meer.

Laten wij eerst even de talloze bijsturingen en aanpassingen sumier overlopen welke aan het V.S.O. werden gegeven sinds de bespreking van het eerste evaluatierapport in deze Cultuurraad.

Op 31 juli 1975 kwam een koninklijk besluit tot stand waarbij het V.S.O. werd omgedoopt tot onderwijs van het type 1. Bovendien werd de veralgemening van het type 1 ingevoerd vanaf 1 september 1975. Dit belangrijk koninklijk besluit sloot in feite de experimentele V.S.O.-fase af om over te gaan tot een noodzakelijk nieuw organiek bestaan. Gewonnen bij dit koninklijk besluit heeft

alleszins de zo lang en vurig gewenste partnerrelatie van het vroegere V.S.O. met het traditioneel secundair onderwijs, terwijl ook de verhoudingen tussen de verschillende secundaire onderwijsvormen — middelbaar, technisch, beroepsonderwijs — opgeklaard werden. Bovendien kregen ook sommige binnenschoolse pedagogische overlegorganen, zoals klasseraad, toelatingsraad en kwalificatiecommissie een nieuw kleedje aangemeten.

Op 1 september 1975 kwam er dan een vloot aanpassingen aan het onderwijs van het type 1:

- de oprichting van pedagogisch autonome middenscholen ;
- de bijsturing van een aantal leervakken zoals biologie, geschiedenis, aardrijkskunde en maatschappelijke vorming ;
- de invoering van een derde taal in de technische richtingen ;
- de inkrimping van een aantal opties in de determinatiegraad ;
- de ombuiging van het modulair V.S.O.-systeem tot een meer lineair systeem ;
- de bijsturing van een aantal evaluatietechnieken, enz.

Normaal hadden wij van deze bijsturingen de resultaten moeten kunnen evalueren, maar het beloofde rapport bleef uit. En terwijl wij nog geen enkel overzicht hadden van de status questionis van de onderwijsvernieuwing, kwamen nieuwe omzendbrieven weerom nieuwe bijsturingen brengen, welke van toepassing zouden zijn vanaf het schooljaar 1976/1977.

Zo kwam op 30 juli 1976 een nieuw koninklijk besluit klaar dat de bijsturingen moest brengen voor het koninklijk besluit van precies één jaar terug.

Tevoren had de Minister, bij omzendbrief van 31 mei 1976, een nieuwe organisatie uitgewerkt voor de oriëntatie- en determinatiegraad, terwijl deze nieuwe organisatie zo maar progressief zou worden ingevoerd vanaf 1 september 1976.

U zult zich herinneren, mijnheer de Minister, dat ik u hieromtrent in de Kamer heb geïnterpreteerd op 1 juli 1976.

De bezwaren hiertegen blijven, ook na nieuwe bijsturing gelden :

- een doorvoering van de scheiding algemeen vormend, technisch en beroepsonderwijs, duidelijk gestoeld op uw „Ideeën Over Onderwijsvernieuwing” ;
- de drastische inkrimping van de keuzewaaier en opleggen van een leerlingennorm voor het behoud van een studierichting, speelt zeer sterk in het nadeel van de kleine scholen : het betekende bovendien zowel een aanslag op de conjunctuurarme richtingen als op de vrije

keuzemogelijkheid van de leerlingen, die binnen hun regio in het Rijksonderwijs niet meer dreigen terecht te kunnen.

- Er kwam ten slotte een beperking in de overstapmogelijkheden voor hen die een verkeerde keuze hadden gemaakt.
- Ten slotte moesten de klasseraden instaan voor het systeem van de inhaallessen, wat een bestendinging betekent van permanente devaluatie van deze noodzakelijke raden.

In de bewuste omzendbrief van 31 mei 1975 lezen we verder: „Maatregelen zullen genomen worden opdat men zo spoedig mogelijk zou kunnen beschikken over aangepaste en eventueel nieuwe leerplannen”. Naar ik meen te weten, zouden de leerplannen voor de oriënterings- en determinatiegraden — en ik bedoel dan voor het Rijksonderwijs — nog vrij weinig concreet zijn. De meeste leerplannen trouwens bestaan niet eens uit één bladzijde voor een geheel vak over vier jaar ver.

Kan de Minister ons de huidige stand van zaken hieromtrent mededelen en een planning bezorgen wanneer uiteindelijk normaal goed omschreven concrete leerplannen zullen tot stand komen? Er stellen zich trouwens nog een serie andere vragen.

- Hoeveel koninklijke besluiten werden sinds de wet van 19 juli 1971 getroffen in verband met de onderwijsvernieuwing en hoeveel K.B.'s dienen nog getroffen te worden?
- Er is het koninklijk besluit dat de bevoegdheden in het secundair onderwijs van het type I regelt, dat normaal had moeten verschijnen zijn, maar, bij mijn weten, nog steeds niet is klaar gekomen.
- Begin september 1976 kondigde het Nationaal Secretariaat voor het Katholiek Onderwijs aan dat een tweede tussentijds rapport over de vier eerste V.S.O.-jaren in het vrij onderwijs voor de periode 1972-1975 zou worden opgemaakt. Is dit tweede evaluatierapport reeds in uw bezit?
- Op 20 mei 1975 dienden voor het vrij gesubsidieerd onderwijs niet minder dan 3.000 bladzijden leerplannen door de Minister goedgekeurd te worden en dat na vier jaar. Is dit nu reeds gebeurd of niet?
- Wat zijn de eerste ervaringen aan de universiteiten met V.S.O.-studenten?

Om al deze redenen dringt zich meer dan ooit een nieuw evaluatierapport op, willen wij enig inzicht hebben in de evolutie van de huidige onderwijsvernieuwing en objectief de bijsturingen toetsen aan de oorspronkelijke vernieuwingsstrategie.

De hele onderwijsvernieuwing is vandaag de dag trouwens nog steeds een onvoltooide symfonie, vermits er zowel qua structuur als qua inhoud en

pedagogische aanpak drie verschillende vormen van secundair onderwijs blijven bestaan.

Wat het Rijksonderwijs betreft, komt er vanaf 1 september 1977 een eenvormige organisatie en structuur, vermits alle secundaire Rijksscholen vanaf die datum zullen ingedeeld worden bij het type I.

Het is echter anders gesteld bij het gesubsidieerd onderwijs. De meeste instellingen van gemeentelijk en provinciaal onderwijs houden het bij het traditionele type. Wat het vrij onderwijs betreft: daar werd de vernieuwing terecht zorgvuldig uitgetest en begeleid op een vrij beperkte schaal in experimenteerscholen, terwijl de meeste secundaire instellingen vandaag nog in het traditioneel type II blijven.

Het lijkt stilaan aangewezen dat bewust naar uniformiteit zou worden gestreefd om op termijn voor alle netten tot een zelfde nieuw onderwijstype te komen. De onbesuisde vernieuwing van het Rijksonderwijs heeft trouwens vooral in de technische Rijksscholen soms ware ravages aangericht, zodat meermaals werd ingeroepen dat de schoolvrede in gevaar was gebracht. Ook om die reden is een uniformiteit op termijn zeker gewenst.

Maar het groeien naar eenheid kan alleen via een geïnstitutionaliseerd overlegorgaan dat de wetgever trouwens voorzien had en bovendien stelde dat deze commissie van vertegenwoordigers uit alle netten binnen de zes maanden na publicatie van de wet van 19 juli 1971 moest opgericht zijn. Maar men heeft jarenlang verzuimd om deze hoogst noodzakelijke Overleg- en Verbeteringscommissie op te richten. Toen u hierop werd gewezen tijdens het V.S.O.-debat in de Cultuurraad, beloofde u plechtig dat dit overlegorgaan „ten spoedigste” zou worden geïnstalleerd. Dit „ten spoedigste” werd zomaar 18 maanden later, vermits de Overleg- en Verbeteringscommissie — met een vertraging nota bene van 5 en een half jaar — pas op 13 december 1976 tot stand kwam. Dit werpt toch een schril licht op de zogenaamde ernst die U beweert aan de dag te leggen bij het streven naar eenheid onder de verschillende onderwijstypes.

Het vrij onderwijs heeft zich trouwens officieel voor de onderwijsvernieuwing gewonnen verklaard en ook voor de uniformiteit op termijn. De leiding van het Nationaal Secretariaat voor het Katholiek Onderwijs heeft dit trouwens schriftelijk, althans aan Minister Humblet, medegegeeld. Ik citeer uit de brief van Monseigneur Daelemans aan Minister Humblet dd. 12 december 1975.

„Na een eerste interne consultatie in het katholiek onderwijs, hebben het N.S.K.O. en de Verbonden de volgende stellingen aangenomen ten

opzichte van de toenadering tussen de twee types van secundair onderwijs.

Zij menen dat het definitief behouden van twee parallelle onderwijsstructuren onverdedigbaar is zowel vanuit pedagogisch als vanuit administratief oogpunt en dit om organisatorische, planologische en meer algemeen om onderwijs-politieke redenen.

Zij menen dat de toepassing van het koninklijk besluit in alle klassen van het type II een beslissende stap betekent in de toenadering van type I en type II, maar kunnen momenteel voor de onmiddellijke toekomst vanwege de totaliteit van de scholen geen concreter engagement vragen.

Wel zullen ze de individuele en vrijwillige toetreding van scholen tot het type I blijven bevorderen.

Zij menen dat een bezinning op de toenadering tussen de twee onderwijstypes moet plaats grijpen in de schoot van de overlegcommissie die voorzien wordt in artikel 10 paragraaf 1 van de wet van 1971.

Het betrekken van leerkrachten en ouders bij de besprekingen over de toenadering van de twee onderwijstypes achten het N.S.K.O. en de Verbonden onmisbaar".

Via een studiedagbrochure werd het trouwens aan de leden van het vrij onderwijs (duidelijk gemaakt dat het N.S.K.O. naar één structuur wil gaan die de pedagogische kenmerken van het type I zal vertonen.

Het volstaat echter niet, mijnheer de Minister, de wens uit te drukken voor het groeien naar een eenheidsstructuur. Zou het daarom, praktisch gezien, niet aangewezen zijn dat een begrensde geleidelijkheid wordt ingevoerd, met andere woorden, dat op relatief lange afstand een limietdatum zou worden bepaald ? Het kan immers niet mogelijk zijn de toekomstige leerkrachten tegelijkertijd door twee verschillende onderwijssystemen voor te bereiden die qua geest, opvatting en pedagogiek totaal verschillend zijn. Ook inzake het naar elkaar toegroeien van scholen en het vinden van lokale en regionale oplossingen voor de vele problemen, is een tijdsdruk op termijn zeker heilzaam. Bovendien is het stellen van een tijdslimiet het sterkste middel om de geloofwaardigheid inzake het streven naar een **eenheidsstructuur** te doen overkomen. Naar onze mening zou deze limiet kunnen bepaald worden op het schooljaar 1983-84. Op die manier zouden 12 jaar **onderwijservaring** zeker alle bijstellingen mogelijk hebben gemaakt en zou de hele vernieuwing vast gekanaliseerd kunnen zijn. Graag vernam ik de mening van de Minister omtrent de wenselijkheid van zo'n limiet en of hij dienaangaande overleg heeft gepleegd ?

Binnen het Rijksonderwijs zelf wilt U ook thans overgaan tot een piramidale organisatiestructuur.

De autonome middenscholen zouden een volledige autonomie krijgen en een honderdtal Rijksinstellingen voor secundair onderwijs zouden gehergroepeerd worden. Aanvankelijk zou de Minister eraan gedacht hebben om deze nieuwe structuur reeds op 1 januari van dit jaar te voltrekken. Vandaag zou geopteerd worden voor de herstructurering op 1 september 1977. Het is ons allen bekend dat deze herstructurering op heel wat verzet botst. Kan de Minister ons dan ook mededelen op welke pedagogische adviezen hij zich steunt om deze structurele drastische reorganisatie van het Rijksonderwijs te verantwoorden ? Zal deze structuur worden doorgevoerd vooraleer wij hebben gedebateerd over de bevindingen van een tweede evaluatierapport ?

Wanneer wij het ten slotte hebben over een ernstige evaluatie van de huidige **onderwijsvernieuwing**, dan moeten wij toch essentieel weten om welke vernieuwing het nog gaat. Betreft het de ideeën die de fundamentele uitmaakten van de V.S.O.-renovatie ; of gaat het om een heel andere lading, namelijk die welke vervat zitten in uw „Ideeën over Onderwijsvernieuwing” ? Of gaat het om de stelselmatige vervlechting van beide namen, die echter vlaggen zijn die elk op zich een heel andere lading dekken !

Immers, waar de V.S.O.-filosofie essentieel streefde naar een meer egalitaire maatschappij, is uw vernieuwingsplan duidelijk de vrucht van een neoliberale opstelling, nl. die van de „verdienstenmaatschappij” of „meritocratie”. Het vertrekpunt van de Ideeën over Onderwijsvernieuwing is fundamenteel dat van een aanpassingsfilosofie, die stelselmatig redeneert in termen van „prestatieverbetering”, „vrije loop voor de besten”, „schoolzwakke kinderen”, „weg te werken en op te halen achterstand”. Het zijn dus telkens citaten uit uw **ideeën**.

Ik heb, tijdens het begrotingsdebat van vorig jaar, uw onderwijsplan misschien nogal cru een „elitaire trieermachine” genoemd en de bewijzen liggen toch voor het grijpen :

- niveaugroepen vanaf het kleuteronderwijs en niveaugroepen in de zogenaamde speelleerklas ;
- wederinvoering van het klassieke zuilensysteem door een nieuwe scheiding algemeen vormend, technisch en beroepsonderwijs ;
- een stelsel van compensatieprogramma's ;
- vervolgens, naar mijn mening een vrij ergerlijke poging om minder-begaafde kinderen vanaf 12 jaar, in dit plan dan, na het huidige vijfde leerjaar, zelfs snel te draineren naar het beroepsonderwijs om voortijdige specialie-

satie van de „besten” des te sneller mogelijk te maken.

Het is toch verbijsterend in het verslag van 20 mei 1975 van de Cultuurraad onder meer dit gedeelte van uw uiteenzetting te moeten lezen, en ik citeer : „Vaststaand is dat wij het secundair onderwijs niet kunnen veralgemenen wil men niet tot een algemene niveauverlaging komen met al de gevolgen eraan verbonden. Derhalve dienen de minder-begaafde leerlingen tijdig naar het beroepsonderwijs verwezen te worden”.

Mijnheer de Minister, dit is ‘duidelijk een filosofische opstelling van de zogenaamde „meritocratie” en alleen vanuit uw liberale denkbeelden kunt u dat verantwoorden.

DE HEER H. DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding : Apprecieert u mijn onderwijsbeleid niet ?

DE HEER J. VANDEMEULEBROUCKE: Uw liberale denkbeelden, en wij hadden van U als liberaal dan toch vrij weinig anders verwacht, staan niet op de golflengte van de V.S.O.-strategie die helemaal anders is gestart. U weet zeer duidelijk dat wij inzake onderwijs uw dergelijke liberale denkbeelden niet zullen volgen.

Het is toch overduidelijk, mijnheer de Minister, dat u met uw ideeën over onderwijsvernieuwing een bocht hebt genomen tegenover de vroegere V.S.O.-strategie. Bovendien verklaart u zelf in uw boek „Twee jaar beleid Herman De Croo” dat reeds heel wat van deze ideeën in de praktijk werden gerealiseerd. Kan u mij mededelen hoeveel van deze ideeën er reeds concreet het secundair onderwijs hebben bevrucht ?

Verder stelt zich toch de vraag naar de ernstige basis waarop de ideeën over onderwijsvernieuwing steunen. Immers, ondanks herhaald aandringen maakten de ideeën over onderwijsvernieuwing nooit het voorwerp uit van een debat noch in de Kamers, noch in de Cultuurraad.

De Minister wendt dus de V.S.O.-strategie, wettelijk bekrachtigd op 19 juli 1971, af naar een nieuwe liberale richting die op geen enkel overleg, laat staan op wettelijke basis steunt. In hoever kan hij dit beleid met ontbreken van elke wettelijke basis verantwoorden ?

Een pedagogische evaluatie zou dan ook niet alleen dienen te gebeuren met betrekking tot het secundair onderwijs, maar met betrekking tot heel uw ideeënpakket van de ideeën over onderwijsvernieuwing en de fundamentele ervan. Bovendien wordt het zeker tijd dat ook de talloze omzendbrieven, vaak geïnspireerd uit **financiële** besparingsoverwegingen, pedagogisch worden doorgelicht. Op welke pedagogische grondslag beroept de Minister zich om zijn ingrijpende vakantie-

omzendbrieven te verantwoorden ? Ik betwijfel dit stellig gezien het quasi volkomen ontbreken van een pedagogische staf op het departement van Nationale Opvoeding.

Juist zó een nationaal pedagogisch bureau over alle netten heen — en niet ingezuid zoals traditioneel — zou de beste waarborg betekenen voor een permanente evaluatie van alle onderwijsvernieuwingen. Het pedagogisch bureau zou tevens een garantie brengen van een bestending van de ingeslagen vernieuwingsstrategie. Vandaag kunnen wij dit jammer genoeg niet zeggen. Wij hopen echter dat een nieuw evaluatierapport ons meer duidelijkheid zal brengen, dat de Minister zich eerder er zou om bekommeren de V.S.O.-vernieuwing zelf verder uit te bouwen in plaats van toch per se zijn eigen ideeën te willen doordrukken en er te blijven mee komen aandraven.

Onze fractie gelooft sterk in het uiteindelijk succes van wat nu omgedoopt is tot onderwijs van het type 1 en zij zal er in ieder geval over waken dat geen bedekte of openlijke deviatie van deze onderwijsfilosofie gebracht wordt.

Wij vragen dan ook met klem dat u uw beleid ernstig en open ten aanzien van de renovatie aan een openbaar debat in de Cultuurraad zult onderwerpen.

Mag ik, om te eindigen, mijnheer de Minister, u mededelen dat ik vandaag in de Cultuurraad een voorstel van resolutie heb ingediend tot omvorming van de benaming Ministerie van Nationale Opvoeding. Uw departement heeft mij gecontacteerd en gezegd dat dit voorstel in feite reeds achterhaald is, want dat na u, mijnheer de Minister, het departement zal heten het „Ministerie van Wederopbouw”.

DE VOORZITTER : De Minister van Nationale Opvoeding heeft het woord.

DE HEER H. DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, „in cauda venenum” en misschien voor de verfijnde latinisten „in caudum venenum”, dit was het geval in de tussenkomen van de heer Vandemeulebroucke. Maar aan de jeugd wordt veel vergeven en voor mij stelt dat natuurlijk geen probleem.

Mijnheer Vandemeulebroucke, u hebt hier een keurige beschrijving aangehaald waaruit ik, naar de preciese vragen die U mij stelt, toch twee of drie hoofdideeën wens te onderstrepen. Het doet mij persoonlijk genoeg dat u ermee instemt, zoals trouwens velen, dat een onderwijsbeleid en een onderwijsvisie sinds een drietal jaren in onze politieke verantwoordelijkheden schuilt. Ik deel die visie niet, maar toen men jaren terug aan dit departement verweet geen visie te hebben, lees

en hoor ik dat diegenen die niet akkoord gaan met hetgeen wij doen, er nu een tamelijk georiënteerde en coherente visie in terugvinden.

Laat mij een voorbeeld geven dat mij misschien in deze late uren door een zeker romantisme wordt geïnspireerd.

Toen ik een klein jongetje was van 4 of 5 jaar, of misschien wat ouder, zag ik voor de eerste maal een schilder werken in mijn mooi geboortedorp Michelbeke. Ik had die man zien beginnen met op een wit doek enkele kleuren aan te brengen en na een tijdje was mijn geduld totaal uitgeput. Ik had niets op het doek zien verschijnen dat visueel was. Er waren wel enkele rode, blauwe, donkere, witte lijnen te bespeuren met blijkbaar geen enkele zin op het eerste gezicht. Toen ik 's namiddags van diezelfde dag deze schilder nog steeds bezig zag, op diezelfde heuvel, was mijn verbazing groot. Het was een mooi schilderij, het had iets om het lijf, en die kleuren die ik niet goed had begrepen, waarvan ik niet goed wist tot wat ze dienden, vond ik terug. Ze waren de basis geworden van het schilderij dat daar was opgesteld.

Zo gaat het ook met het onderwijsbeleid. Men ziet enkele stippeltjes en lijnen en langzaam maar zeker komt het beleid er door, geloof me vrij. Vandaag hebt u dat blijkbaar begrepen.

Ik kan u zeggen, mijnheer Vandemeulebroucke, dat tussen de twee grote netten, waar het vernieuwd secundair onderwijs wortel schiet, het een en het ander een bijna volgroeide boom is geworden. Er zijn verschillen en ook zeer uiteenlopende zaken. Wij staan steeds met hetzelfde probleem : ofwel is er de mogelijkheid tot een werkelijk perfect of zo volmaakt mogelijk. onderwijsbeleid, wetenschappelijk gestut, wetenschappelijk gesteund en onderzocht, pedagogisch dóór- en bélicht, en dan maken wij via een nationale raad of een nationale wetenschappelijke commissie, na jaren studies, contourenplan jaar 2000, een onderwijsbeleid en dan moeten wij alle netten die onderwijs verstrekken in dit land vragen het te volgen. Dan moet men ergens de pedagogische vrijheid een andere inhoud gaan geven. Ofwel, met de mogelijkheden die ons worden geboden door de wetgeving en met de vrijwilligheid van de verschillende pedagogisch autonome netten, doen we iets dat de wet ons voorschrijft.

Hebt u goed de tekst gelezen van artikel 10 van de wet van 17 juli 1971, kaderwet die wat te vlug gestemd werd en die ik in de drie kwart van uitvoering heb gevonden toen ik voor het rijksonderwijs mijn verantwoordelijkheden heb moeten opnemen ? Laten we ons die tekst herinneren. Men spreekt over die **samenwerkingscommissies** en ik citeer artikel 10 van de wet van 17 juli 1971 over het V.S.O. : „Deze com-

missies hebben tot taak de invoering te volgen in het secundair onderwijs, dat georganiseerd wordt door om het even welk onderwijsnet, in overeenstemming met de artikelen 2 en 4 van deze wet.

Zij maken een uitwisseling van alle nuttige documenten mogelijk, alsook de uitwisseling van de ervaringn opgedaan, in elk onderwijsnet ten einde de convergentie van doelstellingen te bevorderen.”

DE HEER J. VANDEMEULEBROUCKE: U bent 34 maanden aan het bewind, mijnheer de Minister.

DE HEER H. DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding : Het gaat hier om te bevorderen, dat wil niet zeggen verwezenlijking van doelstellingen in een convergentie.

Mijnheer Vandemeulebroucke, als daar niet een tikje pedagogische vrijheid achter schuilt, weet ik niet meer op keurige wijze wat het woord convergentie zou mogen betekenen. Er zijn vele woorden die men in de politiek aanhaalt en die ook in wetteksten voorkomen. Er is dus een vrijheid die bestaat tussen de netten. Het is juist dat wij na een aantal inspanningen en met een vertraging die niet zou moeten gebeurd zijn wij anno einde 1976 deze convergentiecommissie hebben kunnen installeren. Tegelijkertijd, wat belangrijk is, want wij zijn daar niet gekomen uit de blauwe hemel, waren er reeds in al de deelnemende gedeelten van de convergentiecommissie een aantal instellingen, personen, verantwoordelijken met een lang pedagogisch verleden en met kennis van het V.S.O. die wij hebben uitgenodigd ons een evaluatierapport voor te bereiden.

U hebt gelijk, mijnheer Vandemeulebroucke, het verslag over het V.S.O. kon er misschien in zijn tweede versie eventueel gekomen zijn. Laat mij twee zaken zeggen. U hebt gezegd tijdens een debat nu bijna twee jaar geleden, dat wij diegenen zijn geweest die voor de eerste maal het verslag hebben neergelegd, een verslag van 122 bladzijden, waar wij iedereen aan het woord hebben gelaten : pro en contra, kritisch, positief beoordelend van alle netten, het vrij onderwijs, het gemeentelijk onderwijs, het **Rijksonderwijsprogramma's**, met een zeer korte inleiding van onzentwege. Het was bijna een vrije **onderzoeksmethode** voor de Cultuurraad om het V.S.O. te gaan ausculteren.

Een tweede bemerking : Wij hebben het verslag bij de Cultuurraad ingediend en niet bij het nationaal Parlement waar ik, op basis van de verklaringen die de wet van 1971 hebben vergezeld, dit heel gemakkelijk had kunnen doen.

Dit zijn dus twee zaken die aantonen dat m.i. een

groot gedeelte van wat het intellectuele is van het onderwijs in deze Cultuurraad zou moeten verder bepaald en begeleid worden, met alle beperkingen die artikel 59 bis van de Grondwet heeft gegeven en al de homogenisaties die wij tussen de twee landsgedeelten moeten tot stand brengen

Het tweede rapport, mijnheer Vandemeulebroucke, is op weg. Het zijn lange drachten, u weet het, zij worden omringd door zovele adviezen, zij zijn behoedzaam te begeleiden wil men een keurige baby, zijnde het tweede rapport, hier voor deze Cultuurraad brengen.

Wij hebben geschreven naar het gesubsidieerd officieel onderwijs, naar het gesubsidieerd vrij onderwijs, naar de pedagogische faculteiten van de universiteiten wier zeer omvangrijk verslag — in het eerste rapport twee bladzijden — in beslag had genomen. Wij hebben ons laten leiden door alles wat een nieuw rapport moet kunnen doorgeven. Ik denk dat twee jaar, want het zal wel bijna twee jaar zijn, een goede periode is om de evaluatie in het verleden, in het huidige en in de toekomst te kunnen tot stand brengen.

Ik heb reeds gezegd dat de uniformisatie niet alleen te wijten was aan de installatie van deze samenwerkingscommissies, want wij hebben ons moeten haasten, u weet het, met de wet van 31 juli 1975 over de modaliteiten van de uitreiking van de studiegetuigschriften, want ook daar had niemand tijdig aan gedacht, om de homologatie mogelijk te maken van de eerst afgestudeerden van de V.S.O.-cyclus. De koninklijke besluiten van 31 juli 1975 en 30 juni 1976 zijn dubbel belangrijk: psychologisch, wij hebben een type 1 en een type 2. Het type 1 is het onderwijs van de toekomst en type 2 is het onderwijs dat we willen omvormen. Het V.S.O. heeft de benaming type 1 gekregen.

Tweede belangrijke conclusie: het koninklijk besluit van 30 juni 1976 is amper één jaar na het K.B. van 31 juli 1975 reeds wijzigend aangekomen. Het was een zeer moeilijke taak die koninklijke besluiten te maken. Zij zijn nationaal. Dus moest men de V.S.O.-experimenten en het V.S.O.-gebeuren tussen het franstalig **landsge-deelte**, het nederlandstalig landsgedeelte zo homogeen mogelijk maken — zij zijn ook „inter-netten” indien ik het zo mag uitdrukken — moest men het V.S.O.-gebeuren in het Rijksonderwijs, het V.S.O.-gebeuren in het officieel gesubsidieerd onderwijs, het V.S.O.-gebeuren in het vrij gesubsidieerd onderwijs, ook zo homogeen mogelijk maken.

Ik kan u verzekeren dat onze medewerkers, onze administratie maanden en maanden hebben gesleuteld om de uit elkaar vliedende **V.S.O.-stelsels** tot een wettelijk haalbare eenvormigheid te brengen.

U hebt mij dan gevraagd wat er met die fameuze ideeën van 14 februari 1975, uitgebracht op 17 februari 1975, allemaal is gebeurd. Wij hebben zeer vele reacties gekregen. Indien het u interesseert kunt u op mijn kabinet de reacties, geklasseerd, gecommentarieerd, onder zovele rubrieken, komen onderzoeken. Het is een omvangrijk en mijns inziens zeer goed werk van al diegenen die zich de moeite hebben getroost hierop te reageren. Kortom, dus zeer concreet hetgeen uit deze ideeën werd gerealiseerd. Ik wil u eraan herinneren dat wij, als Minister van Nationale Opvoeding, noch het Parlement, noch de Cultuurraad, noch de openbare opinie in éniġ aspect bedrogen hebben. Wij zijn met een globale visie, hoe moeilijk het ook weze, van nul tot x jaren voor onderwijs naar buiten gekomen. Er is kritiek en reactie op gekomen. Sinds maanden en maanden, gelukkig maar, is er beweging in het onderwijs-gebeuren tot stand gekomen. Ik meen dat het beter is dat er beweging is, eerder dan een status quo zelfs indien men goed weet in de verschillende kringen naar waar de richtingen moeten gaan.

DE HEER J. VANDEMEULBBROUCKE: U bent te standvastig maar dan in de negatieve zin.

DE HEER H. DE CROO, Minister van Nationale Opvoeding: Mijnheer Vandemeulebroucke, mij verwijten dat ik standvastig ben, doet mij plezier, na al de verwijten die mij reeds werden toege-stuurd.

Voor het voorschools kleuter- en lager onderwijs hebben wij reeds uit deze ideeën uitgepuurd:

- a) Invoering (januari 76) van een vernieuwd werkplan voor de kleuterschool, waarin de harmonische ontwikkeling van de kleuter centraal staat door middel van inschakeling van recente verhelderende psyche-pedagogische vaststellingen en efficiënt didactische werkwijzen.
- b) Organisatie van een nog steeds lopende beperkte, onderwijskundige proefneming, op het niveau van de derde kleuterklas en van het eerste leerjaar met als bedoeling een zo vlot mogelijke instap van de kleuter- naar de lagere school te waarborgen.
- c) In aanmerking nemen van twee-en-een-half-jarigen voor oprichting en subsidiëring van kleuterklassen, Pasen 1975 en september 1975 quasi in definitief regime.
- d) Inschakeling van tweejarigen tijdens het derde trimester van vorig schooljaar in een pedagogisch verrijkend en psychologisch stimulerend milieu. Ik heb in de Commissie van de Senaat ter gelegenheid van mijn begro-

ting uitleg gegeven over het verslag. Mocht u persoonlijk geïnteresseerd zijn om het rapport van deze werkgroep te kennen, zal ik u dit met veel genoegen overmaken. Het is een document dat te omvangrijk is om hier in de Cultuurraad te compulsieren. Ik herinner eraan dat desondanks zekere tegenkantingen, die ik begrijp en aan dewelke ik terecht als democratisch parlementslid gehoor heb gegeven, er in Vlaanderen toch méér dan 8.000 kleuters van 2 en 2,5 jaar in een min of meer wettige wijze in onze kleuterscholen aanwezig waren met Pasen van het voorbije jaar.

- e) Oprichting — en dit is belangrijk — van een overkoepelende en pluralistische „commissie onderwijsvernieuwing basisschool”, die welbepaalde vernieuwingsexperimenten in de diverse onderwijsnetten bundelt, begeleidt en onderzoekt voor advies inzake wenselijkheid van structurele hervormingen.

Want ziet u, mijnheer Vandemeulebroucke, een pedagogisch experiment heeft minstens twee kenmerken. Zoals elk experiment moet het beperkt genoeg zijn om te kunnen experimenteren, maar moet het toch een zeker volume hebben om een schaalvergroting toe te laten en te kunnen naar buiten brengen, indien het goed wordt beoordeeld.

In de tweede plaats, een experiment, zoals elk experiment, kan lukken of mislukken. Dat is één van de gevolgen van de hoofdkenmerken van gelijk welk experiment, maar op onderwijsgebied moet men de misluktingskansen minimaliseren.

Inderdaad, u hebt te doen met het kostbaarste dat wij hebben, de kinderen, de leerlingen, de jongeren. U kunt de vorming niet zoals een flashback laten terugkomen naar waar zij jaren geleden waren geweest om ze te herscholen of ze te hervormen.

Voor het secundair onderwijs werden volgende doelstellingen gerealiseerd door het bijsturen van de structuren.

- De studiekeuze — wat u er ook moge over denken, mijnheer Vandemeulebroucke, — wordt uitgesteld.
- In de bijsturing wordt de derde taal gemeenschappelijk voor alle opties in het 2de observatiejaar. Hierdoor wordt het mogelijk vanuit de technische optie over te schakelen naar andere richtingen, wat in de periode vóór onze bijsturing niet mogelijk was.
- De structuur van de **oriënteringsgraad** werd zodanig aangepast dat de studiekeuze slechts progressief bindend zou worden. Door het inschakelen van uren zelfstandig werk, worden de overgangen binnen de oriënteringsgraad mogelijk gemaakt. Ook de overgangsbepalin-

gen in de genoemde koninklijke besluiten voorzien in deze mogelijkheden. In de vele circulaire, die wij hebben uitgevaardigd, die soms zeer omvangrijk zijn, wordt dit nog speciaal onderstreept. Ik citeer de circulaire van 31 mei 1976. Hierin worden de sporen aangeduid die deze soepele overgang mogelijk maakt.

- Invoeren van inhaallessen voor overgangen naar bepaalde studierichtingen.
- Gemeenschappelijk 3de jaar tussen nabije en verre kwalificatie laat de leerlingen toe een jaar later dan voorheen te beslissen hoelang ze zullen schoollopen.
- Inzake de schoolstructuur weze ook opgemerkt dat het beroepsvoorbereidend jaar aan de middenschool werd toegevoegd om een correcte oriëntering in de hand te werken.

Dus er is verdaging geweest van de definitieve schoolkeuze, twee jaar, met de mogelijkheid in het derde jaar om nog te kunnen veranderen gedurende het eerste jaar van het oriënteringsjaar.

Daarom, mijnheer Vandemeulebroucke, de middenschool. U weet zeer goed dat wanneer het V.S.O. met zijn obsergratiegraad, zijn oriënteringsgraad en zijn determinatiegraad fysisch, structureel, in één instelling, van jaar 1 tot jaar 6 was ingekapseld, een verleiding bestond om te observeren in de zin van de leerlingen die men zal nodig hebben in de oriënteringscyclus en dat men, naarmate men in een atheneum, klassieke humaniora bijvoorbeeld, of in een technische school, ingekapseld was, men veeleer detecteerde de bekwaamheden naar het latijn-grieks aan de ene zijde en de bekwaamheden naar de technische vaardigheid aan de andere zijde. Om dit enigszins menselijk te kunnen afremmen, hebben wij zelfstandige middenscholen gemaakt waar een pedagogische directie, waar de klasdirecteur op dat niveau, zich alleen maar bezighoudt met het detecteren van wat een kind, een jonge leerling, in zich heeft als mogelijkheden in een pedagogisch autonome middenschool die de eerste cycli van het V.S.O. dekt. Dit ook moet u in de kaart schrijven wanneer u de balans maakt van de verdaging van de onderwijskeuze.

Het onderwijs — en dat is ook belangrijk, dat is een trend die wij moeten volgen — wordt meer en meer individueel gericht.

- De doelstellingen van het gesplitste lesuur werden nader omschreven, zodat het mogelijk wordt — gij verwijt me dat — zowel de achterblijvers als de voorlopers van nut te zijn.

U deelt mijn filosofie terzake niet, maar consequent is dat hier opnieuw mogelijk.

De reeds aangehaalde uren zelfstandig werk, wijzen in dezelfde richting. Indien u tijd zou hebben

een colloquium te lezen dat wij in december 1976 hebben gehouden in het kader van de Raad van Europa onder het voorzitterschap van onze be- treurde directeur-generaal, de heer Geens, over „Le travail autonome”, zult u ook zien dat onze zelfstandige uren, ons zelfstandig werk in het V.S.O., er zeer keurig worden in aangehaald.

- Reeds geciteerde inhaallessen.
- Bepaalde aspecten van de vernieuwde evalua- tie wijzen in dezelfde richting.
- Integratie van de onderwijsvormen.

De gewijzigde structuur waarborgt een volle- dige interpenetratie tussen de verschillende studierichtingen in de observatiegraad en ge- deeltelijk in de oriëntatiegraad, maar ze neemt geleidelijk in omvang af, omdat elke onder- wijsvorm een eigen doelstelling heeft,

Mijnheer Vandemeulebroucke, ik wil er ook aan toevoegen dat het V.S.O. iedereen zoveel moge- lijk moet kunnen leiden.

In de technische studierichting van de determi- natiegraad zullen de leerlingen de keuze hebben tus- sen een wiskundig wetenschappelijke basis, die voorbereidt op hogere studies, of een meer prakti- sche opleiding die aansluit bij de beroepsvorming, zonder evenwel de evenwaardigheid van de ge- tuigschriften in het gedrang te brengen.

In verschillende doorstromingsrichtingen van de determinatiegraad zal de leerling kunnen opteren voor een groter of kleiner aantal lesuren in de wiskunde, in het taalonderwijs, afhankelijk van zijn mogelijkheden en aspiraties, een misschien nog belangrijker punt.

Beide differentiatiemogelijkheden zijn trouwens exponenten van een ver doorgedreven individua- lisatie in de onderwijsstructuur.

Nu kom ik tot het evaluatiestelsel. Wij hebben het grondig aangepast.

Zonder de algemeenheid van de doelstellingen te willen omschrijven moet dit systeem opleveren :

- betrouwbare en objectieve gegevens inzake oriëntering.
Wij wensen aan de leerlingen een dienst te bewijzen met deze evaluatie en niet de ken- nis van het verleden te testen, te weten of hij of zij een ruim bijgehouden kennis heeft van wat hen werd aangeleerd, maar wel om te zien of hij of zij bij machte is naar het hoger studiejaar te gaan.
- Zelfcontrole op de efficiëntie zowel van de ver- werkte leerstof als van de aangewende metho- den.

Door het invoeren van de omzendbrieven van 9 augustus 1976, 7 september 1976 en 15 de- cember 1976 werden een reeks maatregelen ge-

nomen, die gericht waren op besparingsmotieven zoals die door de regering werden opgelegd.

Nu er de laatste weken zoveel wordt gesproken — met name door Kamerleden en Senatoren van alle partijen — over grotere bezuinigingsmaatre- gelen bij de Staat, kan men mij het verwijt niet maken ons steentje niet te hebben bijgedragen en dit zonder het geheel te beschadigen.

Ik wil U doen opmerken dat in wezen en in prin- cipe aan de vooropgestelde normen niet werd ge- raakt. Enkel het toepassen en verplichten van sommige hergroeperingen werd verplicht, daar waar het vroeger facultatief was.

Daar waar op het pedagogische vlak problemen rezen, werd individueel, geval per geval, een grondig onderzoek uitgevoerd en afwijkingen werden ook wel toegestaan.

Ingevolge lange besprekingen met de educatieve gemeenschap werden aanpassingen gebracht aan de vroegere besluiten. Ik verwijs in dit verband naar de omzendbrief van 15 december 1976.

Als basis van deze besprekingen werd aanvaard dat alleen de pedagogische motieven in aanmer- king genomen werden om eventuele versoepelin- gen te aanvaarden. De resultaten van deze evalua- tie en van de besprekingen hebben geleid tot een wederzijds akkoord, dat door de kabinetsraad werd aanvaard.

In verband met de organisatie van het Rijksse- cundair onderwijs moet ik U melden dat, na het verspreiden van de I.O.O., 44 ingebrachte uitvoe- rige commentaren tot een synthese werden ver- werkt. Zij hadden in hoofdzaak betrekking op de bestaande structuur en de voorgestelde herwer- king.

Een ontwerp van structuur werd voorgesteld aan de officiële raden, de administratie, de inspectie, de syndicale organisaties en de instellingshoof- den.

Met het oog op een brede raadpleging werd het voorstel op 22 april 1976 aan alle leerkrachten voorgesteld.

Mijnheer Vandemeulebroucke, nog nooit gebeur- de het dat na de adviezen van de administratie, van de inspectie-generaal, van de inspectie en van de inrichtingshoofden, 10.000 leraars, dank zij een verlofdag, dit document hebben bespro- ken en geanalyseerd.

De suggesties en commentaren werden verwerkt en hebben geleid tot de omzendbrieven betref- fende de reorganisatie van de oriënterings- en de- terminatiegraad, dus van de vier laatste jaren.

De bestaande regeling voor het beroepsonderwijs werd gesynthetiseerd en geïntegreerd op de an- dere onderwijsvormen in een omzendbrief van 22 juni 1976.

Hetgeen ook nog dient te worden onderstreept is het feit dat voor de eerste maal, dank zij een informatieblad van mijn departement, alle leerkrachten van het Rijksonderwijs — die bij deze zaak nauw zijn betrokken — deze informatie regelmatig aan huis krijgen. Vroeger gebeurde dit niet. U weet goed dat deze gewoonlijk gedeeltelijk achterbleef in de bureaus van de directeurs of in de lerarenkamers. Wij sturen thans bij hen aan huis de meest belangrijke van de circulaires die wij wensen te doen kennen.

Ik wil hierbij laten opmerken dat voor de eerste maal in de analen van het Rijksonderwijs op een dergelijke schaal een confrontatie van ideeën werd gerealiseerd. De toepassing ervan zal vanaf 1.9.1977 algemeen zijn in het Rijksonderwijs en wij hebben de bevestiging van de inrichtende machten van de stad Antwerpen en Gent dat zij dit systeem in september eerstkomend zullen toepassen.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb ten slotte nog een paar zeer concrete vragen van de heer Vandemeulebroucke. Ik verontschuldig mij nogal lang te zijn geweest.

Volgens mijn administratie zijn de veelvuldige leerplannen van het vrij gesubsidieerd en van het officieel gesubsidieerd onderwijs, in verband met het V.S.O., goedgekeurd. Ik heb dit deze middag laten nagaan.

Wij ontvingen ook een zeer keurig samengesteld vierdelig boek van het Katholiek Onderwijs, in verband met haar evaluatie en appreciatie binnen haar eigen netten, met een onderscheid voor het secundair onderwijs tussen **Wallonië** en Vlaanderen.

Het is ook juist dat er nog maar pas twee belangrijke koninklijke besluiten werden genomen in uitvoering van de wet van 1971 betreffende het V.S.O. Ik moet echter de aandacht vestigen op het volgende.

Mijnheer Vandemeulebroucke, u hebt zelf gezegd dat men een memoratorium zou kunnen maken en bij voorbeeld ernaar streven om in anno 1983-84 een homogeniteit te bereiken. Dit betekent dat U aldus twaalf jaar mogelijke bijsturingen veronderstelt.

Ik heb ook aan de heer Bonnel geantwoord over die complementaire optie van de massamedia.

Ik heb gelezen : elk leerplan is ingewikkeld en moeilijk. Het moet met aftasting worden tot stand gebracht, met de nodige pedagogische begeleiding van onze inspecteurs, onze coördinatoren en onze inspectie-generaal.

Maar indien het reeds in uw geest twaalf jaar zou kunnen duren vooraleer het V.S.O. zijn kruisvaartsnelheid — en wat betekent het dan nog? — zou hebben kunnen bereiken, dan moet men

kieszen. Ofwel maakt men telkens koninklijke besluiten die men moet wijzigen als men bijstuurt, ofwel doet men zo voorzichtig, maar ook zo aangepast mogelijk, de bijsturingen via circulaires. Wanneer deze hun „bezinkingsnelheid” hebben verkregen worden ze omgezet in koninklijke besluiten. Dit is de techniek — misschien niet de volmaakste — die wij hebben gevolgd.

Mijnheer Vandemeulebroucke, het is daarom dat u gelijk hebt hier ter gelegenheid van deze ruime vraag tot uitleg — en misschien ben ik in mijn antwoord ook wat te ruim geweest — te vragen dat in deze Cultuurraad een debat zou worden gewijd aan het V.S.O. Men zou dan kunnen beschikken over méér dan een halfuur en niet over een beperkte tijd tijdens een vergadering van „Vragen”. Wellicht kan het plaatshebben in de loop van de maand mei. Ik hoop dat de heer Voorzitter met zijn Bureau de datum hiervoor zal kunnen vastleggen.

Men zal dan het V.S.O. kunnen bekijken zoals het was vóór wij zijn gekomen, zoals het is gedurende de tijd dat wij er zijn en zoals het blijkbaar zal blijven in de tijd dat wij er niet meer zullen zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat het een goede vernieuwing is. Ik heb na lang aarzelen, na een stopzetting van één jaar, met grote aandacht en met kennis van zaken — geloof mij vrij — het licht op groen gezet voor deze trein — niet de trein der traagheid — maar de trein van de toekomst.

(Applaus bij de leden van de meerderheid)

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

2. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de dreigende verdwijning of vermindering van bepaalde esthetisch en kunsthistorisch waardevolle gebouwen te Lier en over de bescherming van het gehele Lierse gebouwenpatrimonium.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de dreigende verdwijning of vermindering van bepaalde esthetisch en kunsthistorisch waardevolle gebouwen te Lier en over de bescherming van het gehele Lierse gebouwenpatrimonium.

De heer Jorissen heeft het woord.

DE HEER W. JORISSEN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, daar de heer Minister van Nationale Op-

voeding zo net al een breedvoerige uitleg heeft gegeven, zal ik proberen mijn vraag om uitleg zoveel mogelijk samen te vatten.

Lier is een vrij homogeen historisch stadje, met nauwe straten en oude, waardevolle gebouwen die aan zulk historisch stadje eigen zijn. Die oude steden zijn zeker in hun centrum niet geschikt voor druk verkeer, wegens de te enge straten. De grootste blunder die men kan en reeds heeft begaan is te proberen het groot verkeer door dit centrum te leiden, in plaats van het er rond te leiden. Het is een fout van het verleden die klaarblijkelijk toch nog niet volledig tot het verleden behoort. Uit het interview dat ik in een bepaalde krant heb gelezen en uit ingewonnen informatie bij personen die met de verantwoordelijken hebben gesproken, blijkt dat men dit plan zou hebben. Misschien dat de kritiek die ertegen loskomt hen daarvan doet afzien. Zoniet roep ik de hulp van de Minister in.

Dergelijke plannen worden best in hun beginstadium bestreden. Er zou overwogen worden de Blokstraat te verbreden, en dan ook meteen een paar 16e- en 17e-eeuwse gebouwen te doen verdwijnen. Het eerste gebouw staat in de Blokstraat nr 5 en betreft het Nazaretrefugie. Het gebouw dateert uit de 16e eeuw. Het meest typische gedeelte is een achthoekige traptoren, die later een barokke bekroning kreeg. Het gebouw dat thans op de binnenplaats staat is opgetrokken in baksteen met hoekkettingen in witte natuursteen. Het is trouwens niet meer zichtbaar van buitenuit.

De benedenverdieping en de eerste verdieping zijn nog in oorspronkelijke toestand, behalve een paar ongelukkige verbouwingen op de eerste verdieping. Zo heeft men toen het gebouw deel ging uitmaken van een fabriek en later van een kazerne in de 19e eeuw, de ramen op de eerste verdieping dichtgemetseld — men kan nog goed zien waar — en vervangen door onesthetische kleinere vensters.

Daarboven heeft men nog een waardeloze tweede verdieping bij opgezet zodat de toren van de straat af niet meer zichtbaar werd. Hier kan de bezoeker ook nog duidelijk de stelgaten zien van het vroegere dak.

Het gebouw, dat in de 16e, 17e en 18e eeuw bewoond werd door paters Bernardijnen, werd in 1798 als zwart goed verkocht.

In 1847 werd het een zijdefabriek en het kwam in 1858 in stadsbezit, wat het nu nog is. Het werd eerst kazerne en na 1944 stadsmagazijn. De gedeeltelijke en ongelukkige verbouwing valt gemakkelijk te herstellen, zonder overdreven kosten.

Het tweede gebouw dat zou sneuvelen zo de thans kiemende plannen van straatverbreding worden verwezenlijkt, is het 17e-eeuwse pand „De Zon”, in 1683 beschreven als refugie en bezit van de Onze-Lieve-Vrouwe Broeders van Mechelen. In

het begin van de 18e eeuw ging het over naar de familie van Mechelen de **Berthout** en zijn geschiedenis vervolgde als huis van de 18e-eeuwse stadssecretaris, als kostschool in de periode van de Herenigde Nederlanden, als godshuis en als weeshuis in de 19e eeuw, als bibliotheek sinds 1938 tot het in 1963 zonder bestemming viel. Gewoonlijk betekent dit het begin van de aftakeling omdat een huis bewoond wil worden.

Wat niet belet dat het een stijlvol gebouw blijft dat, wat heropgeknapt buiten en gemoderniseerd binnen, tot allerlei doeleinden kan dienen, zelfs de meest deftige of verhevene.

Een derde gebouw zou niet verminkt worden, omdat dit niet mag daar het reeds beschermd is, maar men zou het gezicht erop kunnen verminken.

Het werd gebouwd in 1508 door Keldermans, een naam die klinkt als een klok, en ligt even buiten de stad bij de stadswal in een mooie omgeving langs de Kleine Nete. Nu heeft men plannen om er vlakbij een weg te leggen met mogelijk een brug. De weg zelf zou het landschap aantasten en een brug over de Kleine Nete zou een ramp betekenen omdat het gezicht op de Spui geheel zou worden verknoeid. Zo die weg onvermijdelijk zou zijn, wat op goede gronden kan worden betwist, lijkt een tunnel beter aangewezen dan een brug.

Zo de Spui binnen afzienbare tijd zou worden opgeknapt — wat ook in de bedoeling schijnt te liggen dan zou het in zijn oorspronkelijke toestand moeten worden hersteld. Op het eerste gezicht zou men zeggen dat het gebouw een trapgevel had, doch aangezien naar men me mededeelde de Lierse stadsrekeningen de aankoop van strö vermelden voor het dak en dit reeds in de 16e eeuw gold het waarschijnlijk een bouw met visgraatmetselarij.

Hoe dan ook dit alles is na te gaan aan de hand van documenten en men zou het gebouw in zijn oorspronkelijke staat dienen te herstellen.

Een vierde gebouw dat gevaar loopt, al is het slechts een gedeeltelijke vermindering, betreft het pand nr. 12 in de Antwerpsestraat, genaamd de „Bonte Coey”. Het werd in stijl Lodewijk XVI opgetrokken en dit in betrekkelijk sobere uitvoering. De vermindering zou kunnen komen op de benedenverdieping waar men een groot uitstalraam wil aanbrengen. Aan de eerste en tweede verdieping zou niet worden geraakt.

Men moet niet eens buiten het land gaan om stijlvolle winkels te vinden zonder grote uitstalramen.

Men kan dat te Brugge zien. Een historische gevel wordt van jaar tot jaar meer een aantrekkingskracht op zichzelf, ook voor een winkel. Daarom hopen we dat de bevoegde instanties de vermindering zullen weigeren en de betrokkenen zullen voorlichten dat zulk huis in oorspronkelijke staat bewaren neerkomt op de beste oplossing.

In dit geval zou ik mevrouw de Minister willen vragen of niet in **samenwerking** met de Staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening, onderrichtingen kunnen worden verstrekt aan de provinciale diensten voor Stedebouw om uiterst behoedzaam te zijn inzake toestemming voor bebouwingen van historische panden of panden in een historische omgeving. Zo zouden fouten van sommige gemeentebesturen, die het historisch omgevingsbeleid nog niet in gezichtsbereik hebben gekregen, daar reeds kunnen worden vermeden.

Vermits er nog geen officiële inventarissen zijn zal men kunnen werken met bestaande inventarissen die door liefhebbers in de onderscheiden steden werden opgemaakt.

Lier heeft zulke voorlopige inventaris opgemaakt ter gelegenheid van het Monumentenjaar, die „Ontmoeting met het Liers verleden” werd gedoopt. Hij werd opgemaakt door de werkgroep Monumentenzorg, onder voorzitterschap van de heer Frans Verstreken.

In zijn inleiding tot deze inventaris schrijft de voorzitter :

„Lier is een provinciestedje naar menselijke maat. De met vesten omgorde binnenstad heeft nog een eigen gelaat, getekend door de Nete, een afwisselend stratenpatroon en een reeks historisch of cultuurhistorisch en architecturaal waardevolle gebouwen. Het is onze trots, ons geluk. Laten we ons onvervangbaar bouwkundig erfgoed niet aftakelen, maar met zorg omringen om het ongeschonden en zo nodig geherwaardeerd voor de wereld van morgen te bewaren.”

Beter dan de heer Verstreken zouden we **het** niet kunnen formuleren en wii weten dat ziin woorden ook u uit **het** hart zijn **gegrepen**, mevrouw de Minister.

Uw macht te Lier, mevrouw de Minister, is echter veel groter dan de **onze**. Daarom willen we u hierbij vragen **om** de stad Lier te behoeden voor een historische vergissing, en de Lierenaars en de zovele bewonderaars van Lier in binnen- en buitenland niet te ontgoochelen of tot verontwaardiging of wanhoop te brengen.

(A pplaus bij de Volksunie).

DE VOORZITTER : De **Minister van Nederlandse Cultuur** en van Vlaamse Aangelegenheden **heeft het** woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kan het geachte lid i.v.m. de bescherming van het patrimonium van Lier **het** volgende antwoorden :

1. Blokstraat nr. 5

De bedreiging die rust op dit pand is mij reeds

enkele weken bekend. Op basis van art. 6 van het decreet van 3.3.76 heb ik onmiddellijk de beslissing tot spoedbescherming genomen. Deze spoedbescherming bevat niet enkel het pand nr. 5, maar eveneens de naastliggende gebouwen nr. 1 en nr. 3.

2. Gebouwen „De Zon” en „Bonte Coey”

Voor wat de bescherming van deze twee gebouwen betreft, heb ik aan de inspecteur van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg de opdracht gegeven een onderzoek in te stellen tot bescherming en er ondertussen over te waken dat geen onherstelbaar onheil aan beide panden wordt aangericht.

3. „Het Spui”

Zoals u het stelt is het inderdaad zo dat de oplossing voor de verkeersproblemen in de binnenstad van Lier enkel de ring rond de stad is. Deze geplande ring zou in de onmiddellijke omgeving van het beschermde Spui de Nete oversteken. Het is duidelijk dat hier naar een inplanting dient gezocht die aan het beschermde gebouw en ook aan dit mooie stadslandschap niet zal schaden. Daarom heb ik het stadsbestuur van Lier verzocht aan haar technische diensten de opdracht te geven enkele verschillende mogelijkheden uit te tekenen die daarna door de R.M.L.Z. zullen worden onderzocht.

Ik meen dat het probleem rond „Het Spui” zo belangrijk is dat het oordeel van de leden van de K.C.M.L. in dit integratie-geval noodzakelijk is. Zodra het rapport van de R.M.L.Z. klaar is gekomen, zal dit voor advies in vergadering van de K.C.M.L. worden besproken.

U weet ook dat we op het vlak van monumenten nop: een hele achterstand in te halen hebben. De laatste jaren werd echter belangrijk werk geleerd, vooral wat de inventarisatie betreft en dit niet alleen door **officiële** organisaties **maar** inderdaad ook door privé-mensen.

Al dit geleverde werk wordt nu door mijn diensten systematisch geordend, onderzocht en verwerkt in de inventarissen, waaraan op dit moment een 20-tal kunsthistorici intens werken.

Het ziin deze inventarissen vooral die ons moeten toelaten het beleid van stedebouw en van monumentenzorg, nog gecoördineerder te laten verlopen dan nu reeds het geval is.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

3. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verbouwing van het Mechelse stadhuis.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de vraag om

uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verbouwing van het Mechelse stadhuis.

De heer Jorissen heeft het woord.

DE HEER W. JORISSEN (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de strijd rond de verbouwingen aan het Mechelse stadhuis is opnieuw hevig opgelaaid.

Het is trouwens niet de eerste maal dat men **plannen** voor zulke verbouwing maakte, noch dat nieuwe plannen werden goedgekeurd door de Koninklijke Commissie voor Monumenten.

Sedert 1830 veroorzaakten pogingen om de Hallen, gewoonlijk Stadhuis geheten, te verbouwen reeds tweemaal grote herrie.

Reeds in 1840 wilde men grootscheepse veranderingen aanbrengen. Stadsarchitect was toen de heer Bouwens. Na heel wat strijd kon men toen de schade beperken. Slechts de laatste vier traveeën aan de zijkant in de Hallestraat sneuvelden. Achteraan de Hallen kwam een gedeelte bij dat men naar de architect, de Bouwenstoren, heeft genoemd. Dat stuk verdwijnt thans mee, wat niet zo erg is. Helaas sneuvelt meer.

In 1911 werden opnieuw grootscheepse verbouwingen uitgewerkt. Stadsarchitect was toen de heer Van Boxmeir. Tegen zijn plan, dat de volgende vier kleine traveeën in de Hallestraat ontzag, wat men nu niet doet, groeide een protestcampagne waarbij de Mechelse kunstschilder Alfred Ost zich meest actief toonde.

Er kwam zelfs een referendum bij te pas, uitgeschreven door de vereniging tot behoud van Natuur- en Stedenschoon te Antwerpen in 1911, en een brochure „De Halle van Mechelen bedreigd!“, waarvan ik de geachte Minister een fotokopie heb bezorgd. Ze bevat uitspraken tegen de verbouwing door tal van klinkende namen uit die tijd, namen die ook nu overigens nog niet vergeten zijn: Cyriel Buysse, August Vermeylen, Stijn Streuvels, Maurits Sabbe, Pol de Mont, Max Rooses, Jozef Muls, Alfred Ost, Willem Geets, Albert Geudens, Emile Claus, Julius Hoste jr., Jan Blockx, Jacob Smets e.a.

Daarnaast was er een mooie tekst van architect-professor Viktor Horta, de man van Jugendstil als naam thans weer volop actueel.

Hoewel de verbouwingen ook toen werden goedgekeurd door de Koninklijke Commissie werd er toch, na veel protest, van afgezien. Het stadsbestuur schikte zich wijselijk naar het oordeel van estheten en kunstenaars die de verbouwing verwierpen. Zo werd toen de bedreigde Spaanse gevel gered. De stadsarchitect werd zelfs afgezet doch

werd later opnieuw in dienst genomen. In die tijd was er nog menselijke repressie.

Komen we tot de plannen en het protest nu. Het geheel van hetgeen thans Mechels stadhuis wordt genoemd, bestaat uit 3 delen. In het midden de oude Hallen, naar het model van Brugge begonnen in de periode 1311-1326 afgebrand in 1342 en de jaren nadien gerestaureerd en herbouwd tot op de eerste verdieping en dan gestopt. In de 16e eeuw werd het bekroond met een dak en geflankeerd met twee achthoekige torentjes.

Rechts ervan, als men met het gezicht er naar toe staat, is het mooie Spaanse geveltje, gebouwd omstreeks 1640 in barok met Spaanse inslag.

Links ervan, staat het huidige stadhuis, volgens plannen van Rombaut Keldermans begonnen in de periode 1529-1534 en gebouwd tot op halve hoogte van de ramen van de eerste verdieping, waarna de bouw werd stopgezet. In de periode 1908-1912 heeft men het gebouw echter voltooid volgens de oorspronkelijke plannen. De verbouwingen die nu gebeuren, vinden plaats in de oude Hallen en wel aan het oudste gedeelte van de Halle.

Na jaren discussie werden ze door de Koninklijke Commissie voor Monumenten goedgekeurd, evenals door de Mechelse gemeenteraad en uitvoerbaar gemaakt door een koninklijk besluit.

Achteraf bekeken hebben we ons allemaal laten misleiden door het gezag van de Koninklijke Commissie voor Monumenten. Deze Koninklijke Commissie heeft de jongste jaren nog geblunderd. Zo te Gent door er 'in de nabijheid van tal van waardevolle gebouwen een ongeproportioneerde mastodont van de R.T.T. te laten oprichten. Zo anderszijds door de Rabottoren te laten omringen door hoogbouw wat een moord op dit gebouw betekent. Men heeft in het begin van de 20e eeuw terecht gereageerd tegen neo-stijlen. Zoals elke tegenstroming ging men te ver en ging men zelfs het historisch gebouw niet langer ontzien, noch authentieke restauratie waardig achten. Getrouwe restauratie kitsch noemen en de „weg is weg“-theorie huldigen dateert nog uit die tijd. Zulke theorieën worden nergens in de wereld meer gehuldigd, zelfs bij de Franstalige vleugel van de Koninklijke Commissie niet. Alleen in de Vlaamse vleugel zitten nog enkele leden met die achterhaalde theorieën in hun hoofd. Ook de mooie restauratie van de jongste jaren te Brugge noemen zij kitsch of neo. Alsof niet alle natuursteen uit dezelfde groeve even oud is om het even of men deze er uit haalde 500 jaar geleden of nu.

Klaarblijkelijk echter halen zij soms nog hun slag thuis. Zoals nu voor Mechelen.

Mogelijk is België het lelijkste land van de wereld wat betreft de architectuur van de jongste 100

jaar. Vlaanderen is echter één van de mooiste landen van de wereld wat betreft het oude gebouwenpatrimonium.

Het buitenland huldigt thans terecht de stelling dat men zoveel mogelijk authentiek moet restaureren en dat, zo men moderne architectuur inlast, men dan bescheiden moet zijn en aangepaste materialen moet gebruiken. Zeker mag men het historisch gebouw niet dooddrukken door een te grote massa er naast te zetten en evenmin mag men historische silhouetten verknoeien of oude gedeelten van het gebouw afbreken. Nochtans worden al deze fouten te Mechelen gemaakt. Men gaat zelfs zover traveeën uit de 13e eeuw af te breken !

Het is onze mening dat modernisten, hoe waardevol ze ook kunnen zijn, niet op hun plaats zijn in zulke Koninklijke Commissie, die toch bij uitstek de taak moet hebben het waardevolle, oude gebouwenpatrimonium te behoeden en dit in het passend kader.

In zulke commissie zou toch een overwicht moeten bestaan van kunsthistorici die het nationaal gebouwenenerfgoed als hoofdvoorwerp van hun studie en zorg dienen te hebben.

Hoe dan ook, de fout werd begaan. Wie de plannen destijds nog niet goed kon interpreteren, ziet de fouten nu wel, nu de nieuwe vleugel hoog uit de grond rijst. Het is verre van mooi en langs de kant van de Hallestraat en op het binnenplein vloekt de nieuwe vleugel tegen het oude gebouw.

Welke zijn de hoofdpunten van kritiek ?

1. Op het binnenplein : de verbreking van de harmonie in de tweede helft van de zijgevel. Men plaatst inderdaad ramen van groot formaat en andere structuur in één rij met de thans bestaande geproportioneerde ramen. De beste oplossing zou hier zijn de herhaling van de oude buitengevel langs de binnenkant. Voor deze wijziging is het niet te laat.
2. Het gebruik van rode baksteen op het binnenplein, baksteen die men wil vervangen door klassieke materialen, door witte zandsteen, zodat de steen in harmonie zou blijven met de rest van het binnenplein, eveneens opgetrokken in witte zandsteen. Zo men de betonconstructie die er thans staat, zou bekleden met witte zandsteen, zou er al heel wat gered zijn.
3. De lelijke nieuwe zijgevel in de Hallestraat, die in volledige wanverhouding staat tot het eerste gedeelte van de oude zijgevel, die bewaard bleef. Aan deze verknoeiing kan men niet meer zoveel doen. Gelukkig wordt die door een enge zijstraat nog vrij goed verborgen. Waarom men eigenlijk de traveeën 14 tot 17, die uit de 13e eeuw dateren, afgebroken heeft, begrijpen we niet ; waarom de traveeën 10 tot 13, die

uit de 14e eeuw dateren, ook moeten verdwijnen, begrijpen we evenmin, omdat ze zo prachtig de reeks traveeën van 1 tot 9 voortzetten. De traveeën op de benedenverdieping kunnen nog worden gered.

4. ZO de zijgevel grotendeels verloren of verknoeid is, dan wil men nu toch ten alle prijze het gezicht op de voorgevel redden.

Het nieuwe gedeelte zou inderdaad zo hoog worden opgetrokken dat reeds van op de Grote Markt het gezicht op de fijn gelede voorgevel van Hallen en Spaanse gevel zal worden verknoeid en dat deze verknoeiing nog erger wordt wanneer men van de St.-Romboutstoren af naar de Grote Markt wandelt omdat men er dan nog meer van ziet.

De „duiventil”, zoals het gedeelte dat zal uitsteken thans al heet in de mond van de belangstellenden, zal de fijn gelede voorgevel onder een plumpe druk zetten, des te meer omdat hij slechts een 25-tal meter achter de voorgevel zal oprijzen. De nieuwbouw strookt immers niet met de schaal van het thans bestaand geheel van het gebouw. Het staat buiten elke verhouding ermee.

Tegen deze grote duiventil begint de kritiek steeds sterker aan te golven. Die hoogste verdieping zou moeten wegvallen.

Men kan zich inderdaad reeds een beeld van die toekomstige schending vormen omdat men nu reeds, al is het dan slechts vanop een paar plaatsen en ook slechts in de verre achtergrond de toren ziet van een groot winkelgebouw dat boven het stadhuis uitsteekt. Een soortgelijke schending gebeurde te Brussel. Wanneer men op een bepaalde hoek van de Grote Markt gaat staan, ziet men ook in de verte de top van een modern hoekig gebouw uitsteken. Gelukkig ziet men dit slechts van op een welbepaalde hoek.

In deze beide gevallen is de **schending** nog slechts accidenteel en moet men de gezichtshoek gaan kiezen. Met de nieuwe vleugel van het Mechels stadhuis zal het echter anders zijn. Tenzij wanneer men dicht voor het stadhuis staat, zal het verminkte uitzicht u worden opgedrongen.

Omdat de Mechelse Grote Markt gene gesloten vierkant is, doch langs één zijde overgaat in een lange driehoek van waaruit men de stadhuisgevel volledig ziet. Duizenden zullen de volgende jaren verwensingen uiten aan het adres van de cultuurbarbaren die voor de huidige verbouwing verantwoordelijkheid dragen. Zeker de buitenlanders, die gewend zijn dat het cultureel gebouwenenerfgoed bij hen én door stadsbestuur én door de regering liefdevol wordt behandeld.

De kritiek, mevrouw de Minister, is te Mechelen in geïnteresseerde kringen thans algemeen.

U hebt daarover vroeger al brieven ontvangen.

De voornaamste op 31 juli 1975 opgesteld en ondertekend, werd aangetekend overgemaakt op 4 augustus 1975.

Hij was ondertekend door schrijvers uit het Mechelse : Frans van Isacker, Herman Vos, Karel Jonckheere ; kunstenaars als Jos Beeck en Baron Flor Peeters ; kunstkeners als Georges Weber en Albert van Ussel ; door René de Roo, toenmalig hoofdconservator en daarnaast door voorzitters of vooraanstaande leden van Mechelse cultuurraden en oudheidkundige kringen zoals Raf de Smedt, Edgard van de Velde, Aloïs Jans, Norbert Verstele en Cyriel Verleyen.

O.m. lezen we daarin : „De ondertekenaars van deze brief stellen sinds jaren vast dat het patrimonium van hun stad geleidelijk maar stelselmatig en onwederroepelijk wordt venield.”

Zij vragen ook dat in Mechelen zoals in alle steden van het land paal en perk zou worden gesteld aan de hedendaagse vorm van beeldenstormerij. U hebt daarnaast op 1111 augustus een brief gekregen van ingenieur-architect Sermeus, die zijn sporen verdiende bij de restauratie van het Groot Begijnhof te Leuven. Die brief van hem en een paar anderen ging in dezelfde zin.

In haar jaarverslag over 1975 protesteerde de door het gemeentebestuur van Mechelen geïnstalleerde Commissie van het Mechelse Cultureel Patrimonium tegen het feit dat noch zij, noch de Stedelijke Commissie voor Monumenten, eveneens een commissie aangesteld door het gemeentebestuur, geraadpleegd werden over het definitieve verbouwingsplan voor het Mechels stadhuis.

De polemiek is de jongste weken scherper geworden. De heer Jos Beeck publiceerde in het dubbelnummer 25-26 van 23 december jl. van de Autotoerist, een artikel met tekeningen die een duidelijk beeld gaven van de nieuwbouw en van de beruchte duiventil.

Het stadsbestuur met de stadsingenieur hebben daarop een persconferentie belegd, waarop zij op hun beurt tekeningen aan de pers overmaakten. De heer Beeck repliceerde nadien en de stadsingenieur eveneens.

Daaruit blijkt dat de Mechelse stadsdiensten toegeven dat de nieuwbouw zal uitsteken boven de huidige gevel en dat dit reeds van op de Grote Markt zichtbaar zal zijn, laat staan vanaf de St.-Romboutskerk.

Hoe dan ook, een eenvoudige fotogrammetrische vaststelling kan dit vastleggen. Er wordt niet eens meer gediscussieerd of het er mooi zal uitzien. Stilzwijgend geeft iedereen toe dat de verbouwing niet gelukkig is.

En daar gaat het om.

Dat de nieuwe zijgevel ongelukkig is, kan iedereen al zien.

Daarover moet niet meer gediscussieerd worden. Te Mechelen zijn alle belangstellenden daar nu van overtuigd.

Wij zouden willen besluiten, mevrouw de Minister. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen heeft zich zwaar vergist.

En wij hebben ons vergist door zonder meer op haar autoriteit te vertrouwen. Wij moeten nu de moed hebben onze vergissing goed te maken zoveel het nog kan. Maar dat moet vlug gebeuren en ook zo dat het werk niet moet worden stilgelegd.

Daarom menen we dat u, als verantwoordelijke Minister, niet passief mag blijven, doch zo vlug mogelijk alle betrokken partijen bij elkaar dient te brengen : afgevaardigden van het stadsbestuur, van de Stedelijke Commissie voor Monumenten te Mechelen, van de contesterende kunstenaars en kenners en van de Koninklijke Commissie voor Monumenten.

Zo zou men nog de passende wijzigingen kunnen aanbrengen en zou veel wezenlijks nog kunnen worden gered.

Waar iedereen thans begint naar te verlangen.

(Applaus).

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik heb met zeer veel aandacht het verloop van de heer Jorissen gelezen en nog eens met evenveel aandacht de korte inhoud van dit verloop gehoord. Wat daar instaat is eigenlijk een historisch overzicht van de jongste geschiedenis van het stadhuis.

Ik zou de heer Jorissen echter willen aanraden de slogan „lelijkste land ter wereld” toch niet te dikwijls te gebruiken.

DE HEER JORISSEN : Ik zinspeelde op een boek.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden : Dat weet ik, mijnheer Jorissen, maar ik wil daarop toch wel even repliceren en veronderstellen dat dit bij de oorspronkelijke schrijver het gevolg zou zijn van een minderwaardigheidscomplex, ofwel van een machochistisch trekje, ofwel van een gebrek aan kennis van wat er in het buitenland gebeurt. Zeker na de acties die wij gezamenlijk de laatste jaren hebben gevoerd is daar toch een bijzonder grote verbetering ingetreden.

DE HEER JORISSEN : Misschien hebt u ver-

keerd begrepen. Het was geen kritiek op u. De 'schrijver van het boek zetelt in de Koninklijke Commissie voor Monumenten. Daarop zinspeelde ik.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN O'CKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden : 'Komen wij nu ter zake over het Mechelse stadhuis.

Als antwoord op uw vraag om uitleg kan ik mededelen dat in 1972 het bundel van nieuwbouw door het departement van Openbare Werken voor advies werd overgemaakt aan de K.C.M.L.

Gedurende een periode van ongeveer 1 jaar heeft de K.C.M.L. zich gebogen over deze problematische bouwaanvraag. De moeilijkheden rond integratie van de nieuwe gevel en afbraak van het XIXe-eeuwse gedeelte in de Hallestraat werden uitvoerig besproken, dit in coördinatie met de verschillende instanties die bij deze bouwwerken waren betrokken, nl. het stadsbestuur, de technische diensten van de stad Mechelen, de diensten van Stedebouw van het departement van Openbare Werken en de K.C.M.L.

In vergadering van 11 januari 1973 opteerde de K.C.M.L. uiteindelijk voor het behoud van de voorgevel, afbraak van het 19e-eeuwse gedeelte en verklaarde zich akkoord met de plannen van nieuwbouw voor de Hallestraat.

De K.C.M.L. heeft zich hierbij duidelijk uitgesproken voor het behoud van het gotische gedeelte in de Hallestraat. De afbraak van 13e-eeuwse gedeelten, zoals u het stelt in uw vraag, lijkt me dan ook niet gegrond.

Belangrijk is ook dat op een moment dat de R.C.M.L. zich gunstig heeft uitgesproken over de verbouwingswerken aan het Mechelse stadhuis, de bouwvergunning reeds was afgeleverd.

Het is mogelijk dat het advies van de K.C.M.L. van 11 januari 1973 aanvechtbaar is, maar ik wens er u toch op te wijzen dat het juist in de daaropvolgende jaren 1974 en 1975 is dat er zich een volledige mentaliteitsverschuiving in de monumentenzorg en restauratie heeft voltrokken.

Adviezen en beslissingen rond historische monumenten en restauraties die toen werden genomen, worden nu in onze vernieuwde instelling en mentaliteit misschien terecht bekritiseerd. De toen gehanteerde criteria worden nu aangepast, vernieuwd en zelfs, in sommige gevallen, totaal verworpen.

Ik wens nochtans te benadrukken dat de K.C.M.L. in die tijd, toen de R.M.L.Z. nog niet functioneerde zoals vandaag, belangrijk werk heeft verricht tot het behoud van ons architecturaal patrimonium.

In het specifiek geval van de restauratie en nieuwbouw van het stadhuis te Mechelen werden beslis-

singen genomen en werden vergunningen afgeleverd.

Zoals u het eveneens stelt, kunnen gedane zaken geen keer hebben. Ik ben het evenwel met het geachte lid eens dat bepaalde hoofdpunten van de kritiek op deze nieuwbouw met vereende krachten nog kunnen worden aangepakt.

In dit verband heb ik dan ook aan de R.M.L.Z. de opdracht gegeven contact op te nemen met het stadsbestuur van Mechelen om zo vlug mogelijk samen deze problematiek te bespreken.

Deze contacten werden ondertussen gelegd. Het stadsbestuur van Mechelen heeft zich akkoord verklaard met mijn voorstel om de technische aanpassingen die u voorstelt, samen met eventueel nog andere esthetische aanpassingen, met experts van de stad Mechelen en de inspecteurs van de R.M.L.Z. te bespreken in functie van een eventuele uitvoering.

DE VOORZITTER : De heer Jorissen heeft het woord.

DE HEER W. JORISSEN : Mevrouw de Minister, ik dank U voor uw antwoord, dat zeer bemoeidigend is. U kan echter niet ontkennen dat met het nieuwe plan een reeks oude traveeën in de Hallestraat zouden verdwijnen. Dat moet U ook opnieuw bekijken.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Wij zijn aan het einde van onze agenda gekomen.

De volgende openbare vergadering zal op dinsdag 1 maart plaatshebben.

Ik stel voor het bepalen van de agenda voor de volgende openbare vergadering aan het Bureau en de Voorzitter over te laten.

— *De vergadering wordt gesloten om 19 u. 05.*

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51)

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren W. Calewaert, E. Cooreman, Jean Daems, A. De Beul, E. De Facq, mevrouw G. De Kegel, de heren P. De Vlies, W. Jorissen, W. Kuijpers, P. Leys, mevrouw N. Maes, de heren R. Mattheyssens, G. Mommerency, R. Otte, F. Vandamme, J. Vandemeulebroucke, E. Vandersmissen, R. Vandezande, E. Vansteenkiste, W. Vernimmen, D. Coens.

BIJLAGEN

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49) Toelichting van de vraagstellers

Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de dreigende verdwijning of verminking van bepaalde ethetisch en kunsthistorisch waardevolle gebouwen te Lier en over de bescherming van het gehele Lierse gebouwenpatrimonium.

Lier is een vrij homogeen historisch stadje, met de nauwe straten en de oude, waardevolle gebouwen die aan zulk historisch stadje eigen zijn.

Die oude steden zijn zeker in hun centrum niet geschikt voor druk verkeer wegens de te enge straten. Evenmin is druk en zwaar verkeer er wenselijk omdat het gedaver en de uitlaatgassen niet alleen in een vroeger onbekend snel tempo de historisch waardevolle gebouwen aantasten, maar evenzeer omdat door het lawaai en de stank die het verkeer meebrengen, de mensen uit het hart van de stad wegjaagt.

Nochtans werd dit centrum net gebouwd omwille van de mens, als woongebied en als centrale en vaak esthetisch verzorgde ontmoetingsplaats.

Wil men een stad bewoonbaar houden, dan moet het verkeer zoveel mogelijk om de stad heen worden geleid en dienen de waardevolle historische panden bewoonbaar gehouden of opnieuw bewoonbaar gemaakt, hetzij voor gezinnen? hetzij voor culturele en sociale gemeenschapsfuncties.

In het verleden werd veel, te veel, al te veel, aan de verkeersaf god geofferd daar waar wisseloplossingen mogelijk waren, beter voor het verkeer en beter voor de mens. De fout van massaal verkeer doorheen te stad te lokken wordt dubbel zwaar wanneer dit niet alleen de bewoners van de stadskern sterk gaat hinderen doch wanneer men ook nog waardevol gebouwen erfgoed gaat opofferen aan de verkeersmoloch en het karakter van de oude stad zelf gaat schenden door straten in het historisch centrum te verbreden.

Concreet nu. Men overweegt te Lier zulke verkeerde oplossing, die zou meebrengen dat de Blokstraat zou worden verbreed en dat er 16e- en 17e-eeuwse gebouwen zouden verdwijnen.

De plannen verkeren in een beginstadium. Het gemakkelijkste ogenblik om de vergissing nog te bestrijden.

Daarom dringen wij bij de Minister van Nederlandse Cultuur aan om de nodige beschermingsmaatregelen te treffen om de betrokken historische gebouwen in hun bestaan veilig te stellen.

In de Blokstraat nr. 5 staat het eerste.

Het betreft de Nazaretrefugie. Het gebouw dateert uit de 16e eeuw. Het meest typisch gedeelte is een achthoekige traptoren, die later een barokke bekroning kreeg. Het gebouw, dat op de binnenplaats staat, is opgetrokken in baksteen met hoekkettingen in witte natuursteen.

Naast de toren heeft men de rest van het gebouw zelf, waarvan de benedenverdieping en de eerste verdieping nog in oorspronkelijke toestand, behalve een naar ongelukkige verbouwingen op de eerste verdieping. Zo heeft men toen het gebouw deel ging uitmaken van een fabriek en later van een kazerne in de 19e eeuw, de ramen op de eerste verdieping dichtgemetseld — men kan nog goed zien waar — en vervangen door onesthetische kleinere vensters.

Daarenboven heeft men nog een waardeloze tweede verdieping bij opgezet zodat de toren van de straat af niet meer zichtbaar werd. Hier kan de bezoeker ook nog duidelijk de stelgaten zien van het vroegere dak.

Het gebouw, dat in de 16e, 17e en 18e eeuw bebouwd werd door paters Bernardijnen, werd in 1798 als zwart goed verkocht.

In 1847 werd het een zijdefabriek en het kwam in 1858 in stadsbezit, wat het nu nog is. Het werd eerst kazerne en na 1944 stadsmagazijn. De gedeeltelijke en ongelukkige verbouwing valt gemakkelijk te herstellen, zonder overdreven kosten.

Het tweede gebouw dat zou sneuvelen zo de thans kiemende plannen van straatverbreding worden verwezenlijkt, is het 17e-eeuwse pand „De zon”, in 1683 beschreven als refugie en bezit van de Onze-Lieve-Vrouwe Broeders van Mechelen. In het begin van de 18e eeuw ging het over naar de familie van Mechelen de Berthout en zijn geschiedenis vervolgde als huis van een 18e-eeuwse stadssecretaris, als kostschool in de periode van de Herenigde Nederlanden, als godshuis en als weeshuis in de 19e eeuw, als bibliotheek sinds 1938 tot het in 1963 zonder bestemming viel. Gewoonlijk betekent dit het begin van de aftakeling omdat een huis bewoond wil worden.

Wat niet belet dat het een stijlvol gebouw blijft dat, wat herongeknapt buiten en gemoderniseerd binnen, tot allerlei doeleinden kan dienen, zelfs de meest deftige of verhevene.

Een derde gebouw zou niet verminkt worden, omdat dit niet mag daar het reeds beschermd is, maar men zou het gezicht erop kunnen verminken. Het werd gebouwd in 1508 door Keldermans, een

naam die klinkt als een klok, en ligt even buiten de stad bij de stadswal in een mooie omgeving langs de Kleine Nete. Nu heeft men plannen om er vlakbij een weg te leggen met mogelijk een brug.

De weg zelf zou het landschap aantasten en een brug over de Kleine Nete zou een ramp betekenen omdat het gezicht op de Spui geheel zou worden verknoeid. Zo die weg onvermijdelijk zou zijn, wat op goede gronden kan worden betwist, lijkt een tunnel beter aangewezen dan een brug.

Zo de Spui binnen afzienbare tijd zou worden opgeknapt — wat ook in de bedoeling schijnt te liggen — dan zou het in zijn oorspronkelijke toestand moeten worden hersteld. Op het eerste gezicht zou men zeggen dat het gebouw een trapgevel had, doch aangezien naar men me medeelde de Lierse stadsrekeningen de aankoop van stro vermelden voor het dak en dit reeds in de 16e eeuw gold het waarschijnlijk een bouw met visgraatmetselarij. Hoc dan ook dit alles is na te gaan aan de hand van (documenten en men zou het gebouw in zijn oorspronkelijke staat dienen te herstellen.

Een vierde gebouw dat gevaar loopt, al is het slechts een gedeeltelijke verminking, betreft het pand nr. 12 in de Antwerpsestraat, genaamd de „Bonte Coey”. Het werd in stijl Lodewijk XVI opgetrokken en dit in betrekkelijk sobere uitvoering. De verminking zou kunnen komen op de benedenverdieping waar men een groot uitstalraam wil aanbrengen. Aan de eerste en tweede verdieping zou niet worden geraakt.

Men moet niet eens buiten het land gaan om stijlvolle winkels te vinden zonder grote uitstralramen. Men kan dat te Brugge zien. Een historische gevel wordt van jaar tot jaar meer een aantrekkingskracht op zichzelf, ook voor een winkel.

Daarom hopen we dat de bevoegde instanties de verminking zullen weigeren en de betrokkenen zullen voorlichten dat zulk huis in oorspronkelijke staat bewaren neerkomt op de beste oplossing.

In dit geval zou ik mevrouw de Minister willen vragen of niet in samenwerking met de Staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening, onderrichtingen kunnen worden verstrekt aan de provinciale diensten voor Stedebouw om uiterst behoedzaam te zijn inzake toestemming voor bebouwingen van

historische panden of panden in een historische omgeving. Zo zouden fouten van sommige gemeentebesturen, die het historisch omgevingsbeleid nog niet in gezichtsbereik hebben gekregen, daar reeds kunnen worden vermeden.

Dit stelt het vraagstuk van de inventaris van historische panden en stadsgezichten of stadslandschappen.

U hebt er wat vaart in gebracht, mevrouw de Minister, en u weet dat de vaart nog dient opgedreven, ook al is dit niet gemakkelijk.

Wij stellen ons echter de vraag of de diensten Stedebouw al niet kunnen worden voorzien van voorlopige inventarissen, opgemaakt door de steden en gemeenten zelf, in afwachting van een officiële lijst van beschermde panden en stadslandschappen.

Lier heeft zulke voorlopige inventaris opgemaakt ter gelegenheid van het Monumentenjaar, die „Ontmoeting met het Liers verleden” werd gedoopt. Hij werd opgemaakt door de werkgroep Monumentenzorg, onder voorzitterschap van de heer Frans Verstreken.

In zijn inleiding tot deze inventaris schrijft de voorzitter :

„Lier is een provinciestadje naar menselijke maat.

De met vesten omgorde binnenstad heeft nog een eigen gelaat, getekend door de Nete, een afwisselend stratenpatroon en een reeks historisch of cultuurhistorisch en architecturaal waardevolle gebouwen. Het is onze trots, ons geluk. Laten wij ons onvervangbaar bouwkundig erfgoed niet aftakelen, maar met zorg omringen om het ongeschonden en zo nodig geherwaardeerd voor de wereld van morgen te bewaren.”

Beter dan de heer Verstreken zouden we het niet kunnen formuleren en wij weten dat zijn woorden ook u uit het hart zijn gegrepen, mevrouw de Minister.

Uw macht te Lier, mevrouw de Minister, is echter veel groter dan de onze. Daarom willen we u hierbij vragen om de stad Lier te behoeden voor een historische vergissing en de Lierenaars en de zovele bewonderaars van Lier in binnen- en buitenland niet te ontgoochelen of tot verontwaardiging of wanhoop te brengen.

Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de verbouwing van het Mechelse stadhuis.

De strijd rond de verbouwingswerken aan het Mechelse stadhuis is opnieuw hevig opgelaaid. Het is trouwens niet de eerste maal dat men plannen voor zulke verbouwing maakte, noch dat nieuwe plannen werden goedgekeurd door de Koninklijke Commissie voor Monumenten.

Sedert 1830 veroorzaakten pogingen om de Hallen, gewoonlijk Stadhuis geheten, te verbouwen reeds tweemaal grote herrie.

Reeds in 1840 wilde men grootscheepse veranderingen aanbrengen. Stadsarchitect was toen de heer Bouwens. Na heel wat strijd kon men toen de schade beperken. Slechts de laatste vier traveeën aan de zijkant in de Hallestraat sneuvelen. Achteraan de Hallen kwam een gedeelte bij dat men naar de architect, de Bouwenstoren, heeft genoemd. Dat stuk verdwijnt thans mee, wat niet zo erg is. Helaas sneuvelt meer.

In 1911 werden opnieuw grootscheepse verbouwingsplannen uitgewerkt. Stadsarchitect was toen de heer Van Boxmeir. Tegen zijn plan, dat de volgende vier kleine traveeën in de Hallestraat ontzag, wat men nu niet doet, groeide een protestcampagne waarbij de Mechelse kunstschilder Alfred Ost zich meest actief toonde.

Er kwam zelfs een referendum bij te pas, uitgeschreven door de vereniging tot behoud van Natuur- en Stedenschoon te Antwerpen in 1911, en een brochure „De Halle van Mechelen bedreigd !“, waarvan ik de geachte Minister een fotocopie heb bezorgd. Ze bevat uitspraken tegen de verbouwing door tal van namen uit die tijd, namen die ook nu overigens nog niet vergeten zijn : Cyriel Buysse, August Vermeylen, Stijn Streuvels, Maurits Sabbe, Pol de Mont, Max Rooses, Jozef Muls, Alfred Ost, Willem Geets, Albert Geudens, Emile Claus, Julius Hoste jr., Jan Blockx, Jacob Smets e.a.

Daarnaast was er een mooie tekst van architect-professor Viktor Horta, de man van Jugendstil als naam thans weer volop actueel.

Hoewel de verbouwingsplannen ook toen werden goedgekeurd door de Koninklijke Commissie werd er toch, na vele protest, van afgezien. Het stadsbestuur schikte zich wijselijk naar het oordeel van estheten en kunstenaars die de verbouwing verwierpen. Zo werd toen de bedreigde Spaanse gevel gered. De stadsarchitect werd zelfs afgezet doch werd later opnieuw in dienst genomen. In die tijd was er nog een menselijke repressie.

Komen we tot de plannen en het protest nu.

Het geheel van hetgeen thans Mechels stadhuis wordt genoemd, bestaat uit 3 delen. In het midden

de oude Halle, naar het model van Brugge begonnen in de periode 1311-1326, afgebrand in 1342 en de jaren nadien gerestaureerd en herbouwd tot op de eerste verdieping en dan gestopt. In de 16e eeuw werd het bekroond met een dak en geflankeerd met twee achthoekige torentjes.

Rechts ervan, als men met het gezicht er naar toe staat, is het mooie Spaanse geveltje, gebouwd omstreeks 1640 in barok met Spaanse inslag.

Links ervan, staat het huidige stadhuis, volgens plannen van Rombaut Keldermans begonnen in de periode 1529-1534 en gebouwd tot op halve hoogte van de ramen van de eerste verdieping, waarna de bouw werd stopgezet. In de periode 1908-1912 heeft men het gebouw echter voltooid volgens de oorspronkelijke plannen. De verbouwingen die nu gebeuren, vinden plaats in de oude Hallen en wel aan het oudste gedeelte van de Halle.

Na jaren discussie werden ze door de Koninklijke Commissie voor Monumenten goedgekeurd, evenals door de Mechelse gemeenteraad en uitvoerbaar gemaakt door een koninklijk besluit.

Achteraf bekeken hebben we ons allemaal laten misleiden door het gezag van de Koninklijke Commissie voor Monumenten. Deze Koninklijke Commissie heeft de jongste jaren nog geblunderd. Zo te Gent door er in de nabijheid van tal van waardevolle gebouwen een ongepsoportuneerde mastodont van de R.T.T. te laten oprichten. Zo anderszinds door de Rabottoren te laten omringen door hoogbouw wat een moord op dit gebouw betekent.

Men heeft in het begin van de 20e eeuw terecht gereageerd tegen de neo-stijlen. Zoals elke tegenstroming ging men te ver en ging men zelfs het historisch gebouw niet langer ontzien, noch authentieke restauratie waardig achten. Getrouwe restauratie kitsch noemen en de „weg is weg“-theorie huldigen dateert nog uit die tijd. Zulke theorieën worden nergens in de wereld meer gehuldigd, zelfs bij de Franstalige vleugel van de Koninklijke Commissie niet. Alleen in de Vlaamse vleugel zitten nog enkele leden met die achterhaalde theorieën in hun hoofd. Ook de mooie restauratie van de jongste jaren te Brugge noemen zij kitsch of neo. Alsof niet alle natuursteen uit dezelfde groeve even oud is om het even of men deze er uit haalde 500 jaar geleden of nu.

Klaarblijkelijk echter halen zij soms nog hun slag thuis. Zoals nu voor Mechelen.

Mogelijk is België het lelijkste land van de wereld wat betreft de architectuur van de jongste 100 jaar. Vlaanderen is echter één van de mooiste landen van de wereld wat betreft het oude gebouwenpatrimonium.

Het buitenland huldigt thans terecht de stelling dat men zoveel mogelijk authentiek moet restaureren en dat, zo men moderne architectuur inlast,

men dan bescheiden moet zijn en aangepaste materialen moet gebruiken. Zeker mag men het historisch gebouw niet dooddrukken door een te grote massa er naast te zetten en evenmin mag men historische silhouetten verknoeien of oude gedeelten van het gebouw afbreken. Nochtans worden al deze fouten te Mechelen gemaakt. Men gaat zelfs zover traveeën uit de 13e eeuw af te breken !

Het is onze mening dat modernisten, hoe waardevol ze ook kunnen zijn, niet op hun plaats zijn in zulke Koninklijke Commissie, die toch bij uitstek de taak moet hebben het waardevolle, oude gebouwenpatrimonium te behoeden en dit in het passend kader.

In zulke commissie zou toch een overwicht moeten bestaan van kunsthistorici die het nationaal gebouwen erfgoed als hoofdoorwerp van hun studie en zorg dienen te hebben.

Hoe dan ook, de fout werd begaan. Wie de plannen destijds nog niet goed kon interpreteren, ziet de fouten nu wel, nu de nieuwe vleugel hoog uit de grond rijst. Het is verre van mooi en langs de kant van de Hallestraat en op het binnenplein vloekt de nieuwe vleugel tegen het oude gebouw.

Welke zijn de hoofdpunten van kritiek ?

1. Op het binnenplein : de verbreking van de harmonie in de tweede helft van de zijgevel. Men plaatst inderdaad ramen van groot formaat en andere structuur in één rij met de thans bestaande beproportioneerde ramen. De beste oplossing zou hier zijn de herhaling van de oude buitengevel langs de binnenkant. Voor deze wijziging is het niet te laat.
2. Het gebruik van rode baksteen op het binnenplein, baksteen die men wil vervangen door klassieke materialen, door witte zandsteen, zodat de steen in harmonie zou blijven met de rest van het binnenplein, eveneens opgetrokken in witte zandsteen. Zo men de betonconstructie die er thans staat, zou bekleden met witte zandsteen, zou er al heel wat gered zijn.
3. De lelijke nieuwe zijgevel in de Hallestraat, die in volledige wanverhouding staat tot het eerste gedeelte van de oude zijgevel, die bewaard bleef. Aan deze verknoeiing kan men niet meer zoveel doen. Gelukkig wordt die door de enge zijstraat nog vrij goed verborgen. Waarom men eigenlijk de traveeën 14 tot 17, die uit de 13e eeuw dateren, afgebroken heeft, begrijpen we niet ; waarom de traveeën 10 tot 13, die uit de 14e eeuw dateren, ook moeten verdwijnen, begrijpen we evenmin, omdat ze zo prachtig de reeks traveeën van 1 tot 9 voortzetten. Die traveeën op de benedenverdieping kunnen nog worden gered.
4. Zo de zijgevel grotendeels verloren of ver-

knoeid is, dan wil men nu toch te allen prijze het gezicht op de voorgevel redden.

Het nieuwe gedeelte zou inderdaad zo hoog worden opgetrokken dat reeds van op de Grote Markt het gezicht op de fijn gelede voorgevel van de Hallen en Spaanse gevel zal worden verknoeid en dat deze verknoeiing nog erger wordt wanneer men van de St.-Romboutstoren af naar de Grote Markt wandelt omdat men er dan nog meer van ziet.

De „duiventil”, zoals het gedeelte dat zal uitsteken thans al heet in de mond van de belangstellenden, zal de fijn gelede voorgevel onder een plumpe druk zetten, des te meer omdat hij slechts een 25-tal meter achter de voorgevel zal oprijzen.

De nieuwbouw strookt immers niet met de schaal van het thans bestaand geheel van het gebouw. Het staat buiten elke verhouding ermee.

Tegen deze grote duiventil begint de kritiek steeds sterker aan te golven. Die hoogste verdieping zou moeten wegvallen.

Men kan zich inderdaad reeds een beeld van die toekomstige schending vormen omdat men nu reeds, al is het dan slechts vanop een paar plaatsen en ook slechts in de verre achtergrond de toren ziet van een groot winkelgebouw dat boven het stadhuis uitsteekt. Een soortgelijke schending gebeurde te Brussel. Wanneer men op een bepaalde hoek van de Grote Markt gaat staan, ziet men ook in de verte de top van een modern hoekig gebouw uitsteken. Gelukkig ziet men dit slechts van op een welbepaalde hoek.

In deze beide gevallen is de schending nog slechts accidenteel en moet men de gezichtshoek gaan kiezen. Met de nieuwe vleugel van het Mechels stadhuis zal het echter anders zijn. Tenzij wanneer men dicht voor het stadhuis staat, zal het verminkte uitzicht u worden opgedrongen.

Omdat de Mechelse Grote Markt geen gesloten vierkant is, doch langs één zijde overgaat in een lange driehoek van waaruit men de stadhuisgevel volledig ziet. Duizenden zullen de volgende jaren verwensingen uiten aan de adres van de cultuurbarbaren die voor de huidige verbouwing verantwoordelijkheid dragen. Zeker de buitenlanders, die gewend zijn dat het cultureel gebouwen erfgoed bij hen én door stadsbestuur én door de regering liefdevol wordt behandeld.

De kritiek, mevrouw de Minister, is te Mechelen in geïnteresseerde kringen thans algemeen.

U hebt daarover vroeger al brieven ontvangen.

De voornaamste op 31 juli 1975 opgesteld en ondertekend, werd aangetekend overgemaakt op 4 augustus 1975.

Hij was ondertekend door schrijvers uit het Mechelse : Frans van Isacker, Herman Vos, Karel

Jonckheere ; kunstenaars als Jos Beeck en Baron Flor Peeters ; kunstkeners als Georges Weber en Albert van Ussel ; door René de Roo, toenmalig hoofdconservator en daarnaast door voorzitters of vooraanstaande leden van Mechelse cultuurraden en oudheidkundige kringen zoals Raf de Smedt, Edgard van de Velde, Alois Jans, Norbert Versteede en Cyriel Verleyen.

De brief luidde :

„Mevrouw de Minister,

De ondertekenaars van deze brief, naar aanleiding van de tentoonstelling over monumentenzorg te Mechelen waar zij de plannen van de verbouwing zagen van het stadhuis, verklaren U openlijk niet langer te kunnen en te willen zwijgen, Sinds jaren stellen zij vast dat het monumentenpatrimonium van hun stad geleidelijk maar stelselmatig en onwederroepelijk wordt vernield.

Zij vragen zich af aan wie of aan wat deze lametabele gang van zaken moet worden toegeschreven.

Is het een gebrek aan inzicht, belangstelling en cultuur van de overheid die voor de bewaring van die patrimonium zou moeten intstaan ?

Of worden in deze aangelegenheid de belangen van het cultureel gemeengoed, en vandaar van de gemeenschap, opgeofferd aan schraperige en kleingeestige privé-belangen ?

Zij weten het niet, maar andermaal getroffen door een nakende schending van één der voornaamste monumenten van hun stad, vragen zij U met aandrang dit in extremis te willen verhinderen en er tevens dringend voor te zorgen dat in hun stad en in alle steden van het land paal en perk zou worden gesteld aan deze hedendaagse vorm van beeldenstormerij.”

Tot daar de brief.

Bij deze laatste zin kan men inderdaad bedenken dat noch de Beeldenstorm noch Wereldoorlog II in dit land zoveel van ons gebouwen erfgoed verwoest hebben, als dat wij zelf sinds 1945 hebben afgebroken.

U hebt, mevrouw de Minister, na deze brief — en wel op 11 augustus — een soortgelijke brief gekregen van andere deskundigen onder wie ingenieur-architect Sermeus, die zijn sporen verdiende bij de restauratie van het Groot Begijnhof te Leuven.

Zij schreven dat de verbouwing, en ik citeer :

„een onherstelbare degradatie van dat historisch complex en zijn geïntegreerde omgeving tot gevolg zal hebben : enerzijds omdat bedoeld project diametraal indruist tegen alle gezonde opvattingen van monumentenzorg, lijkt dit door de deskundige kringen voorgestaan, en anderzijds, omdat bedoeld project evenmin enige positieve bijdrage kan le-

veren tot een valabele hedendaagse architectuur.”
Einde citaat.

In haar jaarverslag over 1975 protesteerde de door het gemeentebestuur van Mechelen geïnstal-
leerde Commissie van het Mechels Cultureel Patrimonium tegen het feit dat noch zij, noch de Stedelijke Commissie voor Monumenten, eveneens een commissie aangesteld door het gemeentebestuur, geraadpleegd werden over het definitieve verbouwingsplan voor het Mechels stadhuis.

Ik citeer :

„Deze plannen werden nooit aan de S.C.M. voor advies voorgelegd en de C.M.C.P. verheelt niet dat zij haar geen voldoening schenken.

Toen de S.C.M. in 1971, op haar aandringen, van voorontwerpen kennis kreeg, werden trouwens verscheidene wijzigingen voorgesteld. Met deze opmerkingen werd evenwel geen rekening gehouden bij de verdere uitwerking van de plannen die volgens de richtlijnen van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen werden opgemaakt. Bij latere navraag bleek dat de gemeenteraad inmiddels zijn goedkeuring had verleend en dat de bekrachtigingsprocedure bij de hogere instanties aan de gang was. Door het reeds uitgevaardigde koninklijk besluit werd de stads-overheid aldus, na ruim 40 jaar besprekingen, gemachtigd tot de geplande verbouwingen over te gaan. Niettemin heeft onze Commissie niet op de aanvang van de slopingswerken (3 november) gewacht om in de S.C.M. bepaalde aanpassingen te bepleiten en zij hoopt, in een meer serene atmosfeer, nog op zekere tegemoetkomingen te mogen rekenen.”

De polemiek is de jongste weken scherper geworden.

De heer Jos Beeck publiceerde in het dubbelnummer 25-26 van 23 december jl. van de Autotoerist, een artikel met tekeningen die een duidelijk beeld gaven van de nieuwbouw en van de beruchte dui-ventil.

Het stadsbestuur met de stadsingenieur hebben daarop een persconferentie belegd waarop zij op hun beurt tekeningen aan de pers overmaakten.

De heer Beeck repliceerde nadien en de stadsingenieur eveneens.

Daaruit blijkt dat de Mechelse stadsdiensten toegeven dat de nieuwbouw zal uitsteken boven de huidige voorgevel en dat dit reeds van op de Grote Markt zichtbaar zal zijn, laat staan vanaf de St.-Romboutskerk.

Hoe dan ook, een eenvoudige fotogrammetrische vaststelling kan dit vastleggen. Er wordt niet eens meer gediscussieerd of het er mooi zal uitzien. Stilzwijgend geeft iedereen toe dat de verbouwing niet gelukkig is.

En daar gaat het om.

Dat de nieuwe zijgevel ongelukkig is, kan iedereen al zien.

Daarover moet niet meer gediscussieerd worden.

Te Mechelen zijn alle belangstellenden daar nu van overtuigd.

Wij zouden willen besluiten, mevrouw de Minister. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen heeft zich zwaar vergist.

En wij hebben ons vergist door zonder meer op haar autoriteit te vertrouwen. Wij moeten nu de moed hebben onze vergissing goed te maken zo veel het nog kan. Maar dat moet vlug gebeuren en

ook zo dat het werk niet moet worden stilgelegd.

Daarom menen we dat u, als verantwoordelijke Minister, niet passief mag blijven, doch zo vlug mogelijk alle betrokken partijen bij elkaar dient te brengen : afgevaardigden- van het stadsbestuur, van de Stedelijke Commissie voor Monumenten te Mechelen, van de contesterende kunstenaars en kenners en van de Koninklijke Commissie voor Monumenten.

Zo zou men nog de passende wijzigingen kunnen aanbrengen en zou veel wezenlijks nog kunnen worden gered.

Waar iedereen thans begrip voor verlangen.